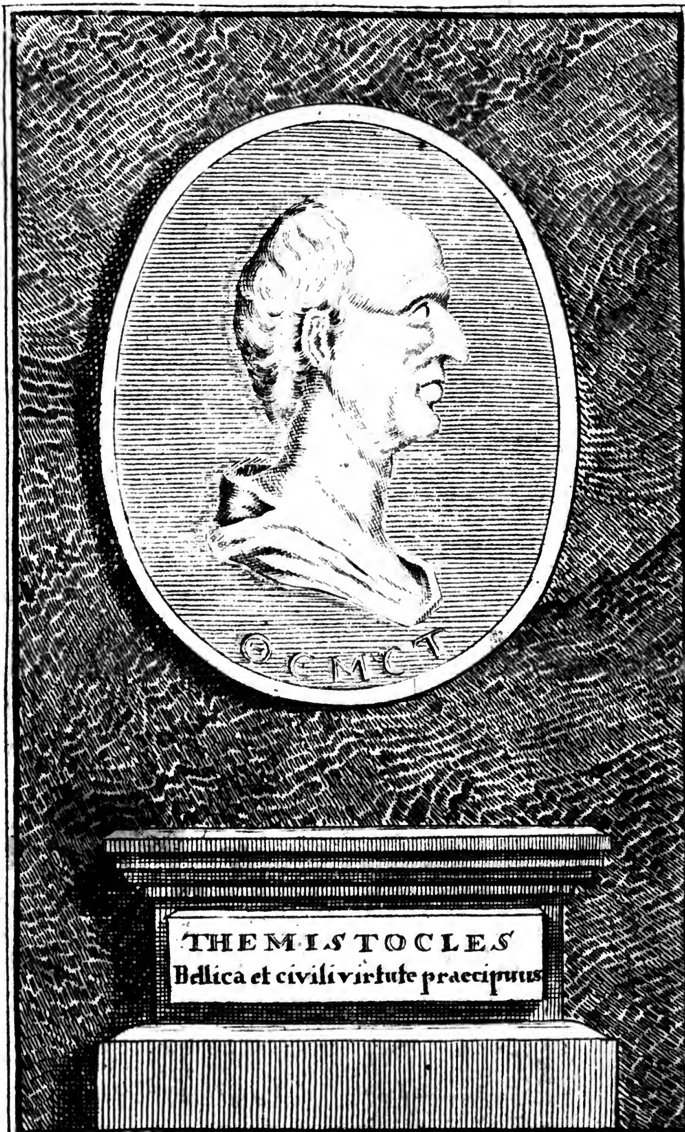

THEMISTOCLES
Bellica et civili virtute praecipuus

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

THEMISTOCLIS EPISTOLÆ,

Græce & Latine

interprete

JO. MATTHÆO CARYOPHILO,
Archi-Epiſcopo Iconienſi.

Recenſuit, notis & indicibus inluſtravit,
& in præfatione vindicavit

CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

LIPSIÆ.
IMPENSIS VIDUÆ FROMMANNI,
cIↄ Iↄcc x.

VIRO

MAGNIFICO ATQUE AMPLISSIMO

DOMINO

JO. GEORGIO BOERNERO,

Sereniſſimi ac Potentiſſimi Poloniæ Regis & Electoris Saxoniæ Conſiliario, & Supremi Conſiſtorii Adſeſſori graviſſimo:

MAGNOQUE MAGNI PARENTIS FILIO,

VIRO

PLURIMUM REVERENDO ATQUE EXCELLENTISSIMO

DOMINO

CHRISTIANO FRIDERICO BOERNERO,

S. T. D. & utriusque Linguæ in Academia Lipſienſi Profeſſori celeberrimo

Patronis ac ſtudiorum ſuorum Promotoribus ſummopere colendis

S. P. D.

CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

Sistunt se Vestro Conspectui, VIRI GRAVISSIMI, Themistoclis clarissimi Atheniensium Imperatoris epistolæ, Vestrisque nominibus præfixis publico se tradere audent Exiguus est labor, quem in iis recensendis insumsi, quem & ipsum Vobis exhibere & adprobare volui. Postquam enim hactenus Vos meorum studiorum fautores non sine singulari animi mei lætitia esse cognovi, has quoque illorum primitias non ingratas Vobis futuras esse spero. Ego pro eo, quo me hacte-

nus complexi eſtis, favore atque beneficentia, aliud quid Vobis offerre non potui. Suſcipite ergo interea chartas iſtas, quæ aliquod ſaltem devoti pectoris poſſunt eſſe indicium, nam majora pro iis, quæ in me hactenus exhibita ſunt, dare mea non permittit exiguitas. Veſtra interim nomina Excellentiſſima ad ulterius ſtudiis meis adſiſtendum humillime imploro, quod ut a Vobis fieri poſſit, DEUS Vos, PATRONI SUMMOPERE COLENDI, ſalvos atque ſoſpites conſervet. Dabam Lipſiæ d. 24. Apr. cIↃ IↃCCX.

LECTO-

LECTORI BENEVOLO
S. P. D.
CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

Themiſtoclis epiſtolas Tibi nunc damus, L. B. opuſculum, quod diu hactenus latuit, tandem vero e ſuis tenebris erupit, & ſe eruditorum oculis ſubjecit. Edidit eas primus ex vetuſto Bibliothecæ Vaticanæ codice Johannes Matthæus Caryophilus Archiepiſcopus Iconienſis Romæ M DC XXVI. in quarta, quemadmodum vocamus, forma. Dedicavit autem Urbano VIII. Pontifici Romano, easque latina verſione donavit, variantes quoque lectiones margini adjecit, quas ex ipſius ingenio omnes eſſe ſuſpicor, quia de iis aliud nihil ſcire nos voluit, quum præfatione, in qua talia monenda veniunt, opus deſtituatur. Triennio poſt, anno ſcilicet MDCXXIX. prodiit editio Francofurtana in octavo ex bibliotheca Ehingeriana, ut præ ſe fert titulus. Nulla in ea præter dedicatio-

nem ad Fridericum Hortlederum, Conſiliarium Saxo-Vinarienſem, paucis lineis conſtantem, eſt præfatio, in qua aliquid de ſua editione memoraret, an ipſe ex aliquo codice eam ederet, an vero Romanam editionem eſſet ſecutus. Certe Romana editio illum minime latuit, quia integram Caryophili verſionem retinuit, & vitioſas etiam lectiones quamplurimas in illa occurrentes, expreſſit. In hoc ſaltem differt, quod marginales lectiones Caryophili plane neglexit, & ordinem epiſtolarum immutavit, de quo infra dicendi tempus redibit. Notandus circa hanc editionem venit error viri Celeberrimi Thomæ Reineſii Var. Lect.3.6. p.467. qui has Themiſtoclis epiſtolas *ab Ebingero primum publicatas* ſcribit. Venit tamen, poſtquam hæc ſcripſiſſet, in ejus notitiam Romana editio, cujus meminit epiſt.76. ad Boſium p.286. cujus tamen verba a typographis, qui ſcriptionem ipſius non adeo elegantem minus bene adſequi potuerunt, male admodum ſunt habita, quæ ita reſtituo: *Ad illuſtrandas res Themiſtoclis fecerit legiſſe hujus epiſtolas, quas olim Joh. Matth. Caryophilus Cretenſis anno 26. Ebingerus anno XXIX. edidit.* Eundem errorem erraſſe videtur

)(4 C. S.

C. S. Schurzfleiſchius Diſſert. XXCV. §. 6. qui ait *epiſtolas Themiſtoclis e bibliotheca Ehingeriana erutas eſſe.* Sed hæc facile tantis Viris condonari poſſunt, quia non omnes editiones ad cujusque notitiam perveniunt, & alia eorum in rem litterariam merita facile lapſus iſtos obtegunt.

§. II.

Varia ſorte, poſtquam in publicum prodierunt, uſæ ſunt hæ Themiſtoclis epiſtolæ, namque, ut in talibus fieri ſolet, ab aliis culpatæ, ab his contra pro genuinis habitæ & laudatæ ſunt. Fuere certe inter eruditos quamplurimi, qui has epiſtolas laudarunt, earumque teſtimonio in ſuis ſcriptis uſi ſunt, ut Erythræus Pinacotheca I. n.124. Meurſius, Vir, ſi quisquam alius, græca ſciens, Miſc. Lacon.3.1. Lydiat in adnotationibus ad Chronicon Marmoreum Arundelianum p.77. Reineſius locis citatis, Boſius ad Nepotis Themiſtoclem. Hos viros omni exceptione majores nemo eſt qui negare poſſit, quamvis errores aut alia eorum præjudicia ſequi, ſi meliora edocti ſumus, minime fas eſſe ſtatuamus. Iniquiores porro multi fuere in has Themiſtoclis epiſtolas quamprimum fuerunt editæ, id quod & ipſum teſtatur Leo Allatius

tius in dialogo de ſcriptis Socratis p.78. *Nuper etiã vulgatæ ſunt Epiſtolæ Themiſtoclis, dicit Vallius* (unus ex conlocutoribus) *quarũ concinnitas non niſi acutioribus omnibꝰ fucum fecit. Eas tamen Themiſtoclis non eſſe uno vel altero loco, in quo ſe prodit Auctor, dum declamatorio modo rem effert, & ſophiſtico penicillo depingit, manifeſto evincitur.* Videtur tamen paulo æquior his noſtris epiſtolis eſſe ipſe Allatius, qui verbis paulo poſt ſequentibus ex ſua ipſius perſona ita loquitur: *Quid de Themiſtocleis ſentiendum ſit, dicent alii. Non tamen illud negari poteſt, ab editione illarum fuiſſe nonnullos, quibus illæ confictæ judicatæ ſunt; nullum tamen ad hunc diem aliquid ſcripto ſignaſſe, quod ego ſciam, quo earum veritatem enervaret ac frangeret.* Et hæc quidem ita fuere Allatii ævo, noſtris vero temporibus fuerunt Viri eruditionis magna gloria conſpicui, qui ea, quæ hactenus alii tacite ſecum cogitarunt, judicium vero ſuppreſſerunt, publice orbi erudito patefecerunt, noſtraſque epiſtolas pro ſpurio alicujus Sophiſtæ fœtu habuerunt. Quos inter eminent Dodwellus Annal. Thucyd. p. 73. 74. Küſterus ad Svidam in Θεμιϛοκλῆς, Schurzfleiſchius in diſſertatione citata, & Fabricius in Bibliothe-

ca Græca, qui tribus ſaltem verbis mentem ſuam patefecere, quod prolixius fecit clariſſimus transmarinarum regionum vir Richardus Bentleius in peculiari diſſertatione Anglico idiomate aliquoties Londini impreſſa. Cui viro Celeberrimo ea, quæ nobis de his epiſtolis videntur, bona cum ipſius venia ſumus repoſituri.

§. III.

Certum & indubitatum eſt Svidæ de Themiſtocleis epiſtolis teſtimonium, quod habet in voce Θεμιςοκλῆς: Ἔγραψεν ἐπιςολὰς φρονήματος γεμούσας: *Scripſit epiſtolas generoſum & excelſum animum ubique ſpirantes:* Hoc Svidæ teſtimonium optime in noſtras haſce epiſtolas quadrare, nemo facile, qui æquus rerum æſtimator haberi vult, negare poterit. Magnitudo enim animi, qua ipſe exilium & alia pericula fortiter tulit, patientia, qua tot adverſa in itinere ipſi ſubeunda & difficultates ſuſtinuit, amor, quo erga conjugem, liberos & amicos fuit adfectus, ira etiam & indignatio, quibus ne in exilio quidem adverſus amicos deſveſci poterat, ſatis indicant animum Themiſtoclis excelſum & vere Themiſtocleum. Quamvis negare minime poſſimus, ipſum etiam aliquando

do præcipitato & ancipiti fuiſſe judicio, ſed tantum in iis rebus, in quibus ipſe certi quid ſtatuere non poterat, de quo poſtea dicendi redibit occaſio. Hoc ergo teſtimonium nemo profecto Sophiſtarum prævidere potuit, neque Svidas adeo rudi fuit judicio, ut ſibi a docto quodam impoſtore fucum facere paſſus ſit. Miratur autem Cl. Bentleius has epiſtolas ad Svidæ usque tempora latuiſſe, neque antea a quoquam vel Hiſtoricorum vel Grammaticorum teſtimonii loco eſſe adductas. Sed mirari deſinet, ſi Plutarchi verba perpenderit in vita Themiſtoclis p.123. edit. Wechel. ubi poſtquam retuliſſet, Pauſaniam conſilium prodendæ Græciæ cepiſſe, addit illud eum quoque cum Themiſtocle jam exule communicaſſe, Themiſtoclem vero hoc omnes, etiam amicos, celaſſe. Poſt exitium tamen Pauſaniæ repertas eſſe litteras Themiſtoclis ad eum, quæ hæ duæ fuere, in quarum prima Pauſaniam a propoſito dehortatur, in altera ei ab exercitu Lacedæmonem revocato inſultat, ex quibus, qualiacunque etiam illorum contenta fuere, ſaltem propter amicitiam arctam cum Pauſania Themiſtoclem proditionis reum facere poterant invidi Lacedæmonii. Porro demus Cl. Bentleio,

leio, & concedemus etiam, epiſtolas iſtas ad Svidæ usque tempora latuiſſe, non tamen hoc argumentum eſt, quod auctorem aliquem ſuſpectum facere poſſit. Exemplis res fiet clarior. Phædri Auguſti liberti fabulæ Æſopicæ primum in lucem editæ ſunt a Petro Pithœo, ante cujus tempora plane nulla fuit earum memoria, neque apud Grammaticum, neque alium ſcriptorem quendam, adeo ut de ejus etiam nomine dubitet Gudius, qui ex Inſcriptionibus primum caſum flectere mavult *Phæder* quam *Phædrus*. Hujus codicem MS. habuiſſe equidem videtur Nic. Perottus, quippe qui in Cornu Copiæ unam & alteram fabulam iisdem, quibus Phædrus, verbis, recenſet, quas tamen propriam verſionem eſſe vult, quapropter merito plagii ab eruditis viris incuſatus eſt. Non ergo argumentari licet: Phædri fabulæ a nemine unquam ad noſtra usque ſecula memorantur; Ergo pro genuinis non ſunt habendæ. Quum contrarium potius nos docuerint eruditi, qui magno cum adplauſu eas exceperunt, ſuisque obſervationibus inluſtrare certarunt, dignasque judicarunt, ut in Scholis publicis prælegerentur. De Curtio dicere jam nihil adtinet, qui & ipſe a nemine

mine memoratur, relinquimus rem penes Duumviros ſeculi noſtri eruditiſſimos Clericum & Perizonium, hi dijudicabunt, quid de eo ſtatuendum ſit. Certe, niſi alia quædam eruditos moveant, quæ ſeculum Curtio adſcriptum minime ſapiunt, profecto propter ſilentium auctorum nunquam rejiciendus erit Curtius. Ad Græcos ſi pergimus, notiſſimus & optimus auctor eſt Maximus Tyrius, cujus Diſſertationes prudentiam non vulgarem ſapiunt. Hujus nemo veterum ſcriptorum meminit, nec ob id tamen rejici & pro ſuppoſititio haberi meretur ſcriptor elegantiſſimus, quod & ipſum in præfatione monuit nuperrimus illius editor Doctiſs. Daviſius. Manethonem nuper admodum luce publica donavit Jacobus Gronovius, ante hunc a nemine memoratus eſt, quod aliquid litteris commendaverit, nemo tamen, quod ſciam, adhuc inventus eſt, qui ejus carmina ſuppoſita eſſe ſtatuat, nec apud quenquam eruditorum fidem merebitur, qui adverſus hæc Manethonis carmina inſurgere, earumque veritatem impugnare audebit. Nihil jam dicam de carminibus Argonauticis, Thebaicis, Troicis 1588. a Neandro editis, nec de Mauricii Arte Militari & aliis plu-

pluribus, quæ jam adducere nihil adtinet. Hæc a nemine unquam vel coætaneorum vel sequiorum scriptorum vel citantur vel memorantur, nec tamen exinde sequetur, omnia illa esse spuria.

§. IV.

Pergit celeberrimus Bentleius & objicit, non tantum in rebus Themistoclis inter Historicos futurum fuisse dissensum, si hæ Themistoclis epistolæ ipsis fuissent notæ, sed omnia potius ex ipsius scriptis tuto & recte judicari potuisse, quod & ipsum libenter admodum concedo. Ex quo tamen non sequetur, si Theophrastus, Thucydides, Plutarchus, Diodorus Siculus & alii, qui Themistoclis res gestas descripserunt & attigerunt, epistolarum ejus non meminerunt, easque secuti sunt, illas plane in orbe tunc non fuisse. Mirabilia admodum sunt librorum veterum fata, quod vel Aristotelis exemplum probatum dare potest, de quo vide, quæ narrant Politianus Misc. c. 1. & Mercurialis Var. Lect. 5.4. Talis quoque sors fuit epistolarum nostrarum, quæ primis temporibus inter homines talia non magnopere curantes latuerunt, nec ad eorum virorum, quorum hodie scripta habemus, notitiam venerunt. Tales

libri

ibri quotidie adhuc prodeunt, a nemine unquam memorati, & cum hactenus receptis opinionibus pugnantes, qui tamen ab eruditis neutiquam rejiciuntur.

§. V.

Miratur porro doctiſs. Bentleius, quam ob cauſam eas tantum epiſtolas Themiſtoclis habeamus, quæ poſt exilium ſcriptæ ſunt, eas vero, quas ante exilium dedit, temporum injuria deſideremus; Difficile eſſe, ait, dicere, illum ante exilium nullas ſcripſiſſe epiſtolas, nullasque poſt exilium datas eſſe deperditas. Tandem eo delabitur, ut ſtatuat, eas a quodam Sophiſtarum eſſe elaboratas, qui id ſibi propoſuit, ut geſta Themiſtoclis poſt exilium ex hiſtoricis deſcriberet. Sed reſpondemus, non bene concludi ab Auctoris ad epiſtolarum felicitatem & contra. Nam licet Athenienſes Themiſtoclem oſtraciſmo ejicere potuerint, ſcripta tamen illius poſt exilium, ſi aliqua ratione conſervare eas voluit, eo modo delere potuerunt neutiquam. Cur nullas ante exilium ſcriptas habeamus, reſpondeo, quia interierunt: Quin neque omnes poſt exilium ſcriptas nos habere ſtatuo, quia multa adhuc in hiſtoria exilii occurrunt, quorum in his epiſtolis nulla plane fit

)(men-

mentio. Quomodo autem hæ epiſtolæ ab uno tempore ad aliud traditæ & conſervatæ ſint, hoc equidem dicere noſtrum non eſt, ſicut nec alius quisquam Phædri & eorum, quorum ſupra meminimus, fortunam nobis depingere poterit.

§. VI.

Pergit Cl. Bentleius, & incuſat Sophiſtæ illius, quem ſibi fingit, floſculos, qui dum amice ſcribit, modum etiam decori tranſilit; quando vero aliquid ſtatuendum eſt, ſine multis deteſtationibus facere non poteſt. Exempli cauſa hæc adducit: Epiſtola I. ubi Themiſtocles a Nicia & Meleagro, ut ſecum Argos iret, adactus eſt, circa finem adducit nimiam Argivorum comitatem, quæ tanta fuit, ut Themiſtoclem etiam invitum coëgerint, ut ejus urbis regimen ſuſciperet,& pati ſe injuriam dixerint, ſi ipſe imperium recuſaret. Alterum eſt, quod epiſt. XIV. (quæ nobis in ordine XIX. eſt) Themiſtocles ſcribit ad Leagrum amicum ſuum,quod ſe ab itinere in Perſiam ſuſcipiendo neque Leager, neque Neocles pater, neque Themiſtocles patruus ab inferis excitati, neque augurium aut omen quoddam, neque ipſe etiam Apollo Delphicus amovere debeat. Ad primum

re-

reſpondemus, quum omnes hiſtorici teſten-
ur, ipſum Argis aliquamdiu præfuiſſe, Sophi-
ſtici nihil in eo adparere, ſed illud revera ab
Argivis ita factum eſſe, quia Themiſtocles in-
vitus ad id quaſi cogendus fuit, quod ſine
multis perſuaſionum variarum formulis fieri
certe non potuit. Fortaſſe quoque unus &
alter adulatorie nimis talia Themiſtocli pro-
tulit, quæ cum ita Themiſtocles ad amicos
ſcribat, Sophiſtici nihil ei adſcribere poſſu-
mus. Ad alterum ut eo melius proceda-
mus, juvat adponere univerſum iter
Themiſtoclis poſt oſtraciſmum, quod
tale fuit: Primo Themiſtocles ſibi pro-
poſuerat ſtatim poſtquam Athenas re-
liquiſſet, Delphos ire, ſed quum ipſi oc-
curriſſent Nicias & Meleager Argivi,
eum coëgerunt, ut ſecum Argos iret,
ubi poſtea imperium, quamvis invitus,
ſuſcepit. Neque Themiſtocli diutius ibi
degere animus erat, ſed iter in Perſiam me-
ditabatur, quod ita certiſſime ſibi propoſue-
rat, ut nihil unquam certius eſſe crederet.
Verum ſi Themiſtocles prævidere potuiſſet,
fore ut Athenienſes a Lacedæmoniis perſuaſi
ſe perſequi & comprehendere vellent, for-
taſſe hæc verba non ſcripſiſſet. Id quod

)(2 quum

quum minus factum sit, Themistocles autem Ephesum primo, post ipsam Persiam adire decreverit, facile adparet, eum hac necessitate compulsum consilium suum mutare necesse habuisse, ut vitæ saltem periculum evitaret. Atque hinc factum est, ut primo Corcyram veniret, deinde Siciliam adire meditaretur, quod cum propter Gelonis mortem facere noluisset, tandem ad Admetum Molossorum Regem confugeret. Quod vero ad ista verba attinet, ea Sophistica esse plane nego, sed provenisse existimo a fervente Themistoclis animo, qui hac in parte a periculis fractus aliquid statuit, quod præcipitis & dubii animi indicium dare potest.

§. VII.

Argumentum porro epistolarum statuit Celeb. Bentleius res relatu indignas, nullius pretii, & quas non necesse sit aliquem scire. Epistolas præterea 15 (nobis 12) & 18 (nobis 9) ad inimicos esse scriptas, quia amici scribendarum epistolarum officium neglexerint, oportuisse aliquid habere Themistoclem quod scriber, si non ad amicos, certe ad inimicos. Sed ad amicos etiam omnes minutiæ, quæ nobis contingunt, relatu sunt dignæ, amicos quippe omnia bona, quæ nobis ob-

bveniunt, ſcire volumus, ne noſtri cauſa do-
ere aut metuere neceſſe habeant, mala vero,
t conſilio & auxilio nobis in tempore, ſi ita
eri poſſit, ſubveniant. Neſcio ergo quas
es relatu indignas vocet Bentleius, niſi forte
a, quæ epiſtola ultima de vaſis aureis & ar-
enteis, & ad Philoſtephanum trapezitam de
ecunia ſua, pro talibus ab ipſo habeantur.
Verum de pecunia ſollicitus eſſe debebat
Themiſtocles, in exilio conſtitutus, ut, ſi forte
iutius, quam ipſe putaſſet, exul manere co-
eretur, deficientibus rebus neceſſariis habe-
et unde viveret. Vaſa vero illa aurea & ar-
entea, crateras nempe & thuribula jam in
Perſia a Rege urbibus ditatus non pretioſita-
is cauſa deſideravit, ſed quia rara erant illo-
um ornamenta, quæ in Perſide majori etiam
pretio ſoluto tamen comparare non pote-
at. Ad inimicos vero epiſtolæ in Perſia
non ſunt ſcriptæ, nec ejusmodi minas conti-
ient, ut ne pretio quidem quod nunciis por-
igebatur, dignas eſſe cenſeat per tam lon-
gum iter Cl. Bentleius, ſed prior quidem a
Themiſtocle, tunc in Græcia adhuc ſubſiſten-
e ſcripta eſt hac de cauſa, quia Themiſtocles
nimo tam remiſſo non perinde erat ac Ari-
tides, ut contumelias omnes fortiter ferre,

& ſilentio transmittere potuiſſet, ſed paulo incitatiori erat ingenio, adeo ut has injurias a Callia ſibi inlatas ægre tulerit, atque hoc ipſum licet in exilio conſtitutus, per litteras ipſi ſignificaverit, additis præterea minis, ſi paulo clementiore in poſterum fortuna uti liceret. Ad Ariſtiden autem, qui in ſe, ut ipſe confitetur, æquior fuit, quam ipſe in illum, hanc ob cauſam ſcripſit, quia norat, & facile conjectare poterat, Ariſtidem etiam ſe abſente non optima quæque decernere, ſed, poſtquam oſtraciſmi ſui auctor fuerat, & fortaſſe etiam Lacedæmoniis Themiſtoclem proditionis cum Pauſania adcuſantibus, adſentatus erat, iter etiam ſuum ad Perſarum Regem Athenienſibus omni occaſione exoſum facere velle. Jam ergo extra periculum poſitus Ariſtiden exagitat, eique oſtendit, nihil ipſum juviſſe ſuas machinationes, quas adverſus ſe paraverit, & ſe oſtraciſmo ſuo non ad priorem ſed meliorem fortunam perveniſſe. Atque hæc, ut jam dixi, proveniunt ex ferventiore Themiſtoclis ingenio, qui in plerisque adfectibus aliquando nimius erat, id quod, ſi opus erit, ex hiſtoricis demonſtratum dare poſſumus, totumque ejus characterem, quemadmodum ex his epiſtolis elucet, adcurate deſcribere.

§. VIII.

§. VIII.

Jam doctissimus Bentleius intricato admodum argumento ex Chronologia petito adversus nostras epistolas insurgit. Hic ipse primo fatetur, non tam planam & apertam esse Chronologiæ istorum temporum rationem, ut certi quid ex ea demonstrari possit. Et tale quid jam suo tempore observat Plutarchus, qui, postquam multa de historicorum circa Themistoclis in Persidem adventum disseruisset, tandem addit: Τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ. μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης συμφέρεσθαι, καίπερ οὐδ' αὐτοῖς ἀτρέμα συνταττομένοις h. e. *Verum Thucydidem magis cum annalibus, licet ne hi quidem consarcinati sint fideliter, apparet congruere.* Nihilominus tamen putat Bentleius, ea, quæ ex Chronologia peti possunt, magnam quoque probabilitatis speciem habitura esse ad evertendam harum epistolarum auctoritatem, si cum superioribus conjungantur. Adponemus argumenta ejus ex historicis petita, prout ab ipso posita sunt. Theophrastum adducit, Plutarcho p.124. teste, scribentem, quod, quum Hiero equos ad ludos Olympiæ misisset, splendidumque ibi tentorium eri-

gere jussisset, Themistocles Græcis auctor & fuerit, ut tentorium diriperent, equos a cursu prohiberent. Ex his patet, Hieronem eo tempore, quo Themistocles hæc locutus est, jam tyrannum Syracusis fuisse, si Theophrastus proprie locutus esset. Post exilium enim Themistocles Olympiæ non fuit. Videtur tamen ei aliquantum contrariari Ælianus V. H. 9. 5. qui narrat Themistoclem Ἱέρωνα ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια ἵππους ἄγοντα certamine exclusisse, adjecta ratione τὸν μὴ μεταλαμβάνοντα τοῦ μεγίστου τῶν κινδύνων, τῶν πανηγύρεων μεταλαμβάνειν μὴ δεῖν, *Eum, qui maximi periculi se socium non præbuisset, non æquum esse, ut communis festivitatis particeps fieret*, ut vertit Vulteius. Quum autem probabile minus fuerit, ipsum Hieronem eo venisse, si jam tyrannidem in sua civitate obtinuerit, necesse est, ut, si Æliano fides adhibenda sit, factum esse illud statuamus, antequam ad tyrannidem pervenisset. Gelonis enim tempore Hiero equos ad cursum emit & in ludis Pythicis Pythiade XXVI. vicit, quæ respondet Olympiadi LXXIV. 3. teste Scholiaste Pindari Πυθων. 1. & 3. Sed ne dicam Theophrastum majore esse

esse auctoritate, ipse sibi contradicit Ælianus, dum communis periculi mentionem facit, quod dubio procul bellum Xerxis fuit, quo Gelonem Græci quidem auxilia poposcerunt, quæ tamen Gelo vel plane detrectavit, vel certe cunctando rem protraxit, de quo Herodotus 7.163. & Diodorus Sic. l. 11. p. 21. Hæc bello confecto Hieroni imputata sunt, id quod Olympiade sequente factum est, qua Hiero Syracusarum tyrannus erat, quare eo tempore, quo Themistocles ostracismo electus Corcyræ degebat, Hiero non potuit demum Geloni succedere, qui jam aliquot annos ante regnaverat. Diodor. Sic. l. 11. p. 29. Plurimi Chronologorum, & cum his Scholiastes Pindari Pyth. 1. Diodor. Sic. l. c. p. 29. 41. Eusebius in Chron. principium Hieronis Olympiad. LXXV. 3. ponunt, & Themistoclis exilium septem annis post Olymp. LXXVII. 2. a quibus recedit Marmor Arundelianum, quod hæc omnia evertit, dum dicit Gelonem regnare cœpisse biennio post expeditionem Xerxis. Legationem autem Lacedæmoniorum & Atheniensium ad Gelonem, qua contra Xerxem suppetias petierunt, describit Herodotus lib. 2. Victoriam vero quam Gelo contra Carthaginienses in

Sicilia retulit, eodem die contigisse, quo prælium Salaminium factum est, scribit Diodorus l. 11. Hæc omnia hactenus ex Bentleji mente adducta sunt, quæ jam examinabimus, & nostros quoque calculos ponemus.

§. IX.

Hic nescio cur Cl. Bentleius, quum Chronicon Marmoreum legerit & refutaverit, doctissimos ejus inlustratores & commentatores non consuluerit, Seldenum, Lydiatum & Humphridum Prideaux. Lydiatum si conferamus, is in peculiari disquisitione de dynastia & morte Gelonis mortem hujus ponit in Olymp. LXXVI. 3. idque ex luculentis variorum auctorum testimoniis probat, quæ huc transscribere non est necesse. (Hic nobis ignoscet Lector, si in jam laudatis Triumviris unum pro altero ponamus, adeo enim confusa est eorum notitia, ut nescias, quis unius aut alterius dissertationis auctor sit, dum auctoris nomen nusquam præpositum legitur, quod harum rerum non adeo gnarus odorari certe vix potest.) Prideaux vero (hic enim nobis auctor videtur) in Canone Chronico ad hoc Marmor ad mentem Seldeni maximam partem formato p. 247. operis dicti, principium tyrannidis Hieronis

ponit

ponit in Olymp. LXXVII. 1. qui est a. u. 275. quo Coss. fuerunt Romæ L. Æmilius Mamercinus II. & C. Servilius Structus Ahala, & hoc in magistratu mortuo Q. Cornelius Lentulus Esquilinus, quæ cum Lydiato aliquantum conveniunt. Neque mirum est, Chronicon Marmoreum ita statuere, cum, Diodoro Siculo teste, Stesimbrotus Thasius quoque tempora Gelonis & Hieronis recentiora faciat, quem fortasse secutus est Auctor illius Chronici. V. Dodwellum annal. Thucyd. p. 74. Jam exilium Themistoclis ab optimæ notæ scriptoribus ponitur in Olymp. LXXVII. 2. & quidem circa ejus anni finem, ut vult idem Dodwellus l. c. p. 62. 63. Videt ergo Cl. Bentleius, tempus mortis Gelonis cum primo anno exilii Themistoclis aliquantum coincidere, quamvis adcuratius id ipsum demonstrare me non posse fatear, quia Chronologia horum temporum, ut ipse supra cum Plutarcho fassus est, valde intricata, pene dixerim, confusa est. Nihil ergo jam attinet destruere ea, quæ ex Theophrasto & Æliano de Themistocle & Hierone sunt adducta, sive enim ipse adfuit Hiero, sive minus, tamen tunc temporis nondum fuit tyrannus. Commune autem periculum fuit bellum Xerxis,

&

& hoc largimur,& ea,quæ de legatione adducta sunt,salvo tamen nostro computo.

§. X.

Ultimum quod opponit doctissimus Bentleius est argumentum a rebus Pausaniæ petitum, de quo tres in nostro opusculo exstant epistolæ. Secunda (nobis XIII.) ad ipsum Pausaniam scripta est antequam ejus detecta esset conspiratio, in qua eum admonet,ut secundam fortunam moderato animo ferret,alias futurum esse,ut brevi magna mala ipsum manerent. Et hæc quidem bene Sophista scribere potuit, qui jam novit, quæ Pausaniæ postea contigerunt. Epistola XIX. (nobis decima quarta) ad eundem scripta, postquam jam conspirationis causa suspectus est habitus. Hic Sophista omnes ejus circumstantias adeo aperte depingit, quasi unus fuisset ex Ephoris causæ hujus cognitoribus, imo prædicit Lacedæmonios Pausaniam esse interfecturos. Hinc ergo concludens Cl. Bentleius ait, (1.) se non credere Themistoclem ejusmodi expressionibus esse usum. (2.) ipsum prudentiorem fuisse,quam ut ad mortuum scriberet, quippe auctoritate Diodori Siculi adducta putat eum sexennio ante mortuum, nimirum Olymp. LXXV.4. Tandem

em adfert epistolam modo dictam optimum esse specimen diligentiæ Sophisticæ, quippe in qua materiam satis luculentam sibi sophista describendam sumserit. Sed reponimus primo, nos certo credere Themistoclem, imo & quemvis alium, qui videbat, quanta cum temeritate res suas gereret Pausanias, hæc ipsi prædicere potuisse, futurum scilicet, ut magna admodum pœna a Lacedæmoniis esset mulctandus. Porro infirmis plane talis stat ea computatio, qua Pausaniam sexennio ante Themistoclis exilium interemtum scribit, primo quod ad auctorem attinet, nam Diodorus Siculus, uti alias in Romanorum præcipue rebus & fallitur & fallit sæpissime, ita *in eo Pausania, Themistoclis & Cimonis Chronologia est vitiosissima*, verba sunt Cl. Dodvvelli Annal. Thucyd. p.60. Deinde idem p.61. demonstrat Pausaniam fine ejus anni, quo supra Themistoclem ejectum esse diximus, h. e. Olymp. LXXVII.2. Byzantio ejectum esse, & primas ad Persarum regem litteras dedisse. Anno sequente Lacedæmona ab Ephoris vocatus est, & judicium capitis subiit, quo absolutus, sed pecunia mulctatus est. Rursus deinde ad exercitum ivit, Dodvvellus p.68. qui etiam

p.69.

p. 69. oſtendit ex Plutarcho Pauſaniam ſemel Themiſtoclem conveniſſe. Facile ergo fieri potuit, ut etiam litteras, & quidem plures quam unus ad eum ſcripſerit Themiſtocles. Nec juvat doctiſs. Bentleium, quod dicat, errorem hunc Sophiſtæ inde provenire, quia Thucydides duo hæc, exitium Pauſaniæ & oſtraciſmum Themiſtoclis immediate in narratione conjunxerit, nam Plutarchus aperte teſtatur, ut jam diximus, hæc duo uno eodemque tempore facta, quod & cum ſuperiore Chronologia convenit. Habuit autem etiam cauſam cur hæc ſcriberet Themiſtocles, qui nimirum Argis conſtitutus erat, quæ in media Peloponneſo ſita eſt, unde prius reſciſci poterat, quid Lacedæmone ageretur, quam Athenienſes. Quapropter omnia nova fuerunt, quæ de his rebus Athenas ſcripſit Themiſtocles, nec ad Sophiſticam hiſtoriæ delineationem confugere neceſſe habemus. Nec vero ad Artaxerxen, ſed ad Xerxen venit Themiſtocles, quod non ſolum ex epiſtolis hiſce, ſed & ex Plutarcho aliisque hiſtoricis probari poteſt. Hoc tamen negare non poſſumus, ſub finem imperii Xerxis id factum eſſe, ſuccedente paulo poſt Artaxerxe, ut adeo melius ſit hiſtoricos veteres

pu-

pugnantes conciliare, quam tot scriptores alias fide dignos refutare.

§. XI.

Poterant & plura objici, quæ epistolarum nostrarum auctoritatem dubiam facere possint, quod vero a doctiss. Bentleio non est factum. e. g. verba ista epistola 19. Γέλων γὰρ δὴ τότε Συρακουσίων ἐμονάρχει. & ibidem: Ἀδμήτῳ δὲ τότε ὑπήκουε τὸ Μολοσσῶν ἔθνος, videri poterant a Sophista profecta, qui personæ, quam sibi induerat, oblitus, hæc ad informandos lectores suos adposuit. Sed hæc ita describenda fuerunt Polygnoto, qui fortasse hæc omnia non adeo adcurate noverat, neque de iis etiam hactenus magnopere fuit sollicitus. Epistola vero hæc ex Perside aliquot annis post ostracismum est scripta. Præterea, quod observarunt Viri Germaniæ nostræ doctissimi Schurzfleischius in dissertatione ex argumentis historiam complectentibus constante, quæ inter Schurzfleischianas conjunctim editas est numero XXCV. & Fabricius in Bibliotheca Græca, epistola 10. (quæ in hac editione est 16.) mentio fit Boiorum, qui in rebus Græcorum non occurrunt, bene tamen Ro-

Romanorum, cum quibus magna ipſis bella fuerunt. Hæc lacinia, quæ in notis ad dictam epiſtolam occurrit, tantum in Ehingeriana, non vero Caryophili editione legitur, quare in Vaticano codice non exſtat, ſed alicunde adjecta eſt, cujus tamen rei rationem nullam dare poſſumus, quia, ut jam dictum eſt, nihil nos Ehingerus ſcire voluit, an aliquo codice MS. uſus fuerit, an vero minus. Rejicimus ergo iſta verba, quia poſt epiſtolæ concluſionem adjecta, & nulli præterea uſui ſunt.

§. XII.

Nec ſilentio quoque prætereunda eſt illa Themiſtoclis epiſtola, cujus meminere Schurzfleiſchius & Fabricius. Non eſt illa a Themiſtocle ipſo ſcripta, ſed ſub nomine Themiſtoclis a Theophylacto Simocatta, quippe qui epiſtolas ſuas quas in ἠθικὰς, ἀγροικικὰς, & ἑταιρικὰς diviſit, a Viris celebribus, ruſticis etiam & mulieribus ad alios ſimiles ſcriptas eſſe fingit, non aliter atque Ovidius epiſtolas Heroidum. Scriptæ autem ſunt illæ argute quidem, quod ad res & verba attinet, ſed plane ſine omni judicio, quando perſonis quibusdam tales res adfingit,

git, quæ ipsis competere nullatenus possunt. Ne ad alia exempla provocemus probabit id satis superque illa, quæ Themistocli ibi adfingitur, quæ numero est XXXIV. a nobis ex editione Lugduno-Batava 1596. 12. & conlectione græcarum epistolarum, quæ vulgo Cujaciana vocatur p. 406. huc reponenda.

Θεμιϛοκλῆς Χρυσίππῳ.

Ἐπειδὴ σωφροσύνη καὶ παρὰ τῷ μύθῳ τετίμηται, ἄγε δῆτα, Χρύσιππε, διαμυθολογήσωμαί σοι μῦθον οὐκ ἄσεμνον. Ἀφίκοντο ποτὲ πρὸς τὸν Δία τὰ ὄρνεα, καὶ ὀλύμπιον ἐπρεσβεύοντο ἡγεμόνα. ἦν γὰρ ἀναρχία τοὺς ὄρνιθας τὸ λυποῦν, καὶ μεγίϛου τινὸς ἀγαθοῦ, ἡγεμονίας ἐχήρευον, καὶ πολλὴν διὰ τοῦτο τὴν ἀκοσμίαν ἐκέκτηντο. Ἐπένευσε τοίνυν ὁ Ζεὺς, καὶ γέγονεν ἔργον τὸ βούλημα, καὶ δωρεῖται δῶρον τοῖς ἱκετεύουσι θαυμαϛόν. Βασιλέως γὰρ ἦν ἀξίωμα τὸ διδόμενον. Προσέ-

τάττε δῆτα τοῖς ὄρνεσιν ἐπὶ λίμνας καὶ πηγὰς ἀφίκεσθαι, καὶ τὸν ἑαυτῶν ἀποσμήξασθαι ῥύπον, καὶ τοῖς ὕδασι τὴν βάσανον τῆς ἡγεμονίας ἐπίςευσεν, ἦν γὰρ εὐπρέπεια παρὰ τῷ Διῒ τὸ τιμώμενον. ἐλέσαντο δῆτα οἱ ὄρνιθες, εἶτα πρὸς τὸν Δία παλινδρομοῦσιν εὐθὺς, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἕκαςος εὐπρέπειαν ἐνεδείκνυτο. ὁ δὲ κολοιὸς τὴν οἰκείαν δεδιὼς ἀμορφίαν, τὴν τῆς φύσεως δημιουργίαν ἐνόθευσεν, ἀλλοτρίῳ κόσμῳ τὴν ἑαυτοῦ καλλωπίζων εὐπρέπειαν. ἀλλ' ἤλεγξε τὴν ἀμορφίαν ἡ γλαῦξ, καὶ τὸν ἐπίπλαςον κόσμον ἐδείκνυε. τὸ γὰρ οἰκεῖον ἐπιγνοῦσα πτερὸν, ὡς ἴδιον ἀφείλετο, καὶ τοῖς ἄλλοις ὀρνέοις ἐδίδου παράδειγμα, ἕκαςον ἀφαιρεῖσθαι τὸ ἴδιον, καὶ γέγονεν αὖθις ὁ κολοιός. Ὁ μῦθος, ὦ Χρύσιππε τὴν ἀλήθειαν καθάπερ ὕπαρ φθέγγεται πολλὴν σωφροσύνην ἡμῖν διηγούμενος. Οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄνθρωποι οὐδὲν τῶν τῆδε κε-

εκτήμεθα ἴδιον· ἀλλὰ ζῶντες μὲν
τρὸς ὀλίγον ἐπιπλάςῳ σεμνυνόμεθα
κόσμῳ, τεθνηκότες δὲ ἀφηρήμεθα ἅπερ
οὐκ ἔςιν ἡμέτερα. Ὑπερόρα τοίνυν
χρημάτων καὶ σώματος, ἀθανάτου δὲ
πράγματος ἐπιμελοῦ τῆς ψυχῆς. Τὸ
μὲν γὰρ ἀΐδιον καὶ ἀθάνατον· τὰ δὲ
θνητὰ καὶ πρὸς ὀλίγον ἐςὶν ἡμέτερα.

Vertit Latine Jacobus Cujacius:

Themistocles Chrysippo.

Quoniam temperantia etiam in fabulis celebrata est, age, Chrysippe, fabulam tibi non expertem gravitatis explicem. Accidit aliquando, ut aves Jovem adirent, & Olympium ducem peterent. Hoc enim avibus molestum erat, quod sine magistratibus confuse viverent, & maximo bono, ductu, carerent. Annuit igitur Juppiter, & voluntas in opus producta est. Et supplicantibus donat egregium donum. Regiam enim dignitatem largiebatur. Mandavit itaque avibus, ut ad paludes ac fontes abirent, & sordes suas abluerent, atque aquis explorationem ductus credidit. Erat enim elegantia apud Jovem in pretio. Ita lavabant

)(2 aves.

aves. Deinde confestim ad Jovem recurrunt, & suam pulcbritudinem qualibet ostendebat. Graculus vero suam deformitatem metuens, naturæ fabricationem adulteravit, alieno ornatu suam elegantiam decorans. At redarguit deformitatem noctua, & affictitium ornatum ob oculos protulit. Cum enim suas pennas agnosceret, quasi ad se pertinentes auferebat, & reliquis avibus exemplum prodebat, ut qualibet suas auferret. Sic rursus factus est Graculus. Fabula, Chrysippe, veritatem, quasi sermone excedit, magnumque nobis temperantiam narrat observandum. Sic enim etiam homines nihil hic possident suum, sed viventes quidem paulisper affictitio gloriamur ornamento. Mortui vero amittimus ea quæ non sunt nostra. Sperne igitur pecunias & corpus. Animus autem tibi curæ sit, qui est immortalis. Quod enim sempiternum est, idem est & immortale. Mortalia vero exiguo tempore sunt nostra.

Erant nonnulla circa hanc versionem monenda, sed nos data opera eam prout ab auctore suo scripta est, reliquimus.

§. XIII.

Restat, ut quæ in hac nostra editione præstiterimus, breviter addamus. Textum Græcum,

um, quia manu ſcripto Codice ſumus deſti-
ati, ex ingenio plerumque reſtituimus, ita
amen, ut nulla emendatio audacior paulo
t, aliquando etiam lectiones Caryophili
marginales retinuimus. Verſionem Lati-
am, quam Caryophilus totam ad ſuas emen-
ationes compoſuerat, retinuimus, in paucis
men locis emendavimus, præcipue ubi a
ero Themiſtoclis ſenſu paulo longius rece-
ere videbatur. Ordinem epiſtolarum re-
nuimus Ehingerianum, ut tamen, ſi quis
omanam editionem citatam legat, in no-
ra quoque evolvere, quæ velit, poſſit, adjici-
mus tabellam, ex qua id commode fieri
oterit.

ORDO EPISTOLARUM
Editionis Romanæ, quæ ſunt in Ehingeriana
& noſtra.

1	-	-	-	1
2	-	-	-	13
3	-	-	-	17
4	-	-	-	7
5	-	-	-	2
6	-	-	-	12
7	-	-	-	5
8	-	-	-	4
9	-	-	-	18

10 - 9

10	-	-	-	9
11	-	-	-	20
12	-	-	-	15
13	-	-	-	16
14	-	-	-	11
15	-	-	-	8
16	-	-	-	10
17	-	-	-	3
18	-	-	-	6
19	-	-	-	14
20	-	-	-	19
21	-	-	-	21

Textum in paragraphos distinximus, ut omnia bene citari & evolvi possint. Adjecimus præterea notas aliquas & indices verborum, rerum, & auctorum, pro opusculi hujus modulo breves, quia singulas minutias adponere nostri non erat instituti. Imago, quam titulo præfixam vides, sumta est ex Jac. Gronovii Thesauro Græcarum Antiquitatum tomo 2. n. 59. Utere ergo hoc qualicunque labore nostro, Lector Benevole, & si quæ sunt, quæ minus bene dicta invenies, memento me esse hominem, qui a se nihil humani alienum putat.

VALE.

ΘΕΜΙ-

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

THEMISTOCLIS

Epiſtolæ Jo. Matthæo Caryophilo interprete.

EPISTOLA I.

Argumentum.

N*Arrat Themiſtocles, ut mulctatus oſtraciſmo, & patria egreſſus Delphos cogitaret: Verum Argivis quibusdam amicis forte obviam ſe offerentibus, & enixe rogantibus, Argos ſe contulerit, urbem amicam, & quæ olim Neocli ejus patri hoſpitium diu fuerit. Sed oblatos ab Argivis honores, & adminiſtrationem illius Reip. nolle ſe ait. De commoratione Themiſtoclis apud Argos, & fuga, & rebus ab eo geſtis meminere Thucydides lib. I. Diodorus lib. II. Plutarchus in Themiſtocle. Ceterum illi brevitate hiſtorica rem attingunt: Themiſtocles ad familiares ſcribendo, & lineamenta quædam addendo multam hiſtoriis lucem affert. Ex quo perſpicuum videtur germanas eſſe, non confictas*

a posteriore quopiam hasce epistolas. nam & bellenismi antiquitatem redolent, & non fucatum atticismum; talisque in eis styli gravitas, & expressa magnitudo animi, quale ejus ingenium describit Thucydides, acre, excellens, acutum ad excogitandum, uberrimum ad explicandum, fœcundissimum & facundissimum. Æschylus videtur poeta ille tragicus, ad cujus fratrem Aminiam infra extat epistola.

Θεμιστοκλῆς Αἰσχύλῳ.

ΑΠερχόμενοι μὲν εἰς Δελφοὺς καταίρειν διεγνώκειμεν, ὡς ἐν Δελφοῖς ἐφ᾽ ὅσον δοκεῖ Ἀθηναίοις βιωσόμενοι. καθ᾽ ὁδὸν δὲ τῶν ἐξ Ἄργους μοι ξένων ἐντυγχάνουσι Νικίας καὶ Μελέαγρος, ὅ τε οὐ πρὸ πολλοῦ Ἀθήνησι διατρίψας Εὐκράτης.

Themistocles Æschylo.

ABeuntes quidem Delphos proficisci cogitaveramus, ut vitam illic transigeremus quoad placeret Atheniensibus. Sed in itinere obviam se obtulerunt Argivi jure hospitalis amicitiæ mihi conjuncti Nicias & Meleager, & qui non multo ante versabatur Athenis Eucrates.

Ii

1. Καταίρειν) αἴρειν cum compositis de navigatione frequenter usurpatur. D. Lucas Actor. 27. 13. ἄραντες ἆσσον. Thucydides 4. 11. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἄραντες &c. c. 45. ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλευσαν αὐθημερὸν ἐς Κρομμύωνα τῆς Κορινθίας. Herodianus 3. 15. 15. ἀπᾶραι τῆς Βρεττανίας ἠθέλησαν.

Καὶ περιςάντες ὡς ᾔσθοντο πυνθανόμενοι τοῦ ἐξοςρακισμοῦ, ἠχθέσθησαν μὲν εὐθὺς, καὶ πολλὰ Ἀθηναίοις ἐνεκάλουν. Ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν, ὅτι εἰς Δελφοὺς ὥρμημαι καταίρειν, παυσάμενοι τοῖς Ἀθηναίοις ἐγκαλεῖν, ἐμὲ ἐκάκιζον. καὶ ἠτιμᾶσθαι μὲν ἑαυτοὺς ἔφασκον, εἰ μὴ ἐπιτήδειοι ὑπελήφθησαν αὐτοὶ τὸ ἀτύχημα ἡμῶν ἐκδέξασθαι.

Ii me circumsisten- 2
tes de via interrogabant; atque ut ostracismo fugientem acceperunt, statim quidem ægre tulerunt, & Athenienses vehementer incusabant. Ubi vero me Delphos tendere cognoverunt, posthabita incusatione Atheniensium me obiurgabant, & se quidem aiebant despectui habitos, quos minus idoneos judicaverim ad calamitatem

2. ἐξοςρακισμοῦ) ἐξοςρακίζειν notat expellere e civitate testarum suffragiis, uti loquitur Nepos. Hesychius: ἐξωςρακίσθη, ἐξωρίσθη, ἐπειδὴ εἰς ὄςρακον ἔγραφον τὰς ἐξορίας. Et iterum: ἐξωςρακίσθη, ἐξῶσαι παγὶς ἔξω παγίδος, lege, ἐξωρίσθη ἔξω πατρίδος. Vide Thomam Magistrum in ὀςρακίζομαι. Tralate pro *expellere* usurpant hoc verbum Philes de pinna p. 126.

Ἐξωςρακωθὲν εἰς παρακμὴν τὸ ςέγος
Ἐξοςρακίζειν οἶδε καρκίνου φύσις. h. e.

Natura cancrum docuit testam marcescentem deponere. Tzezes ad Hesiodi ἔργα καὶ ἡμ. 1, 196. ἢ καὶ σχεδὸν πᾶσιν ἡ αἰδὼς καὶ ἡ νέμεσις τοῦ βίου ἐξοςρακίζονται. Cæterum de Ostracismo nota sunt omnia, & ne prolixi simus, conferendi Interpretes Nepotis 5. 3. 1. Ubbo Emmius de Republ. Athen. t. 4. Thes. Gron. col. 450 Joach. Stephanus de Jurisdictione Græcorum c. 11. Meursius Them. Attic. 2, 30. & Attic. Lect. 5. 18.

3 Ἐμαρτύρουντο δὲ Νεοκλέα τὸν ἡμέτερον πατέρα, ὡς ἐπὶ πλεῖστον βιώσειεν ἐν Ἄργει. ἐγὼ δὲ ἀμελῶ ἐμαυτοῦ ἀγαπήσαντος Ἄργος τε καὶ τοὺς ἐν Ἄργει φίλους. οὐ μακρὰν δὲ ἦσαν καὶ ἐπαινεῖν Ἀθηναίους, ὡς δίκαια τινόντων ἡμῶν.
4 Τελευτῶντες δὲ ἐδέοντο μὴ σφᾶς καταχρίνεσθαι τῆς ἀτυχίας μόνον τῆς ἡμετέρας αἰτίους γεγονέναι, μηδὲ ὑβρίσαι αὐτῶν τὸ εὐτύχημα τῆς ἀπαντήσεως, Νεοκλέα τε πάλιν προφέροντες, καὶ ὡς ἄξιον εἴη πόλει τε τῇ αὐτῇ τῷ πατρὶ καὶ οἴκῳ ἐμβιῶναι. ὥστε ἀπῆγον ἡμᾶς ἔχοντες εἰς Ἄργος Αἴσχυλε.

meam sublevandam, & proferebant parentem nostrum Neoclem, qui longo tempore Argis vitam traduxerit. Me vero nullam mei rationem habere, qui Argos & Argi cives amarem. Nec longe aberant a laudandis etiam Athenienfibus, quibus ipse justas luerem pœnas. Ad extremum summis agebant precibus ne committerem, ut sibi culpæ daretur, solos nō fuisse nobis prosperæ fortunæ auctores; nec afficerem injuria, quod sibi successit, ut in nos inciderint; de Neocle rursus mentionem facientes, dignumque asserentes, ut in urbe ac domo quam pater incoluit, & ipse degam. Itaq; deducti fuimus Argos.

Καὶ

3. δίκαια τινόντων ἡμῶν) scil. αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων.
4. τῆς εὐτυχίας) lego ἀτυχίας bono sensu. Caryophilus in margine aliam lectionem substituit, quæ non adridet. Mallem tamen abesse τὸ μόνον.

Καὶ νῦν ἐν Ἄργει τὴν ψυχὴν ἀνεπαύσαμεν. καὶ πολλὰ πάσχομεν, οὔτε ἄρχειν βουλόμενοι Ἀργείων. ἀναγκάζουσι γάρ ὡς ἀδικούμενοι, ἢν μὴ ἄρχωμεν. ἡμῖν δὲ ἀρέσκει μήτε μεγάλοις εἶναι δοκεῖν. οὐ μόνον ὅτι ἔβλαψαν ἡμᾶς ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀρκεῖ αὐτῶν ἐν δέοντι ἀπολελαυκέναι.

Et nunc Æschyle in hac 5
urbe animum nostrum refecimus, sed multa patimur, quod ne præesse quidem Reip. volumus; Magnopere enim nos vexant pati se injuriam existimantes, ni magistratu fugamur. At nobis nec magnis quidem esse placet non eo tantũ nomine quod hæc nocuere, sed quia jam satis nobis, quando res tulit, iis perfrui licuit.

ἴχοντες) lege ἔρχοντες hoc sensu: Cum venirent Argos, deduxerunt me.

5. τὴν ψυχὴν) ita emendavi pro eo, quod alii legunt φυγὴν, vel φύσιν. φυγὴν ἀναπαύειν nihil plane notat. ψυχὴν autem ἀναπαύειν est animum curis hactenus Reip. deinde periculis & molestiis in itinere distractum in ordinem redigere & confirmare.

EPISTOLA II.

Argumentum.

Virtutis & fortunæ parallelis lineis pares Themistocles Atheniensis, & Lacædemonius Pausanias, ille consilio & militari prudentia bis navalem victoriam a numerosissi-

ma Perſarum claſſe reportavit: hic vero Mardonium, qui poſt fugam Xerxis magnas ſecum copias ad ſubigendam Græciam retinuerat, inſigni victoria fudit ad Platæas. Uterq; Græciæ liberatoris titulo dignus. Verum dilabente fortuna Themiſtoclis adhuc florebat Pauſanias. quo tempore Alcetas Themiſtoclis amicus caſum ejus deplorans ſolebat dicere: Fortunam deſerto Themiſtocle totam ſe Pauſaniæ dediſſe. Poſtea everſis Pauſaniæ rebus, & ſumma felicitate in ſummã converſa miſeriam, Themiſtocles nondum & ipſe miſerior factus, revocat Alcetam ad ſui dicti memoriam, & ærumnoſiſſimum Pauſaniæ lapſum enarrat. ex quo non modo ſe feliciorem, ſed neq; omnino conferendum cum illo ait. Sibi enim calamitatis cauſam eſſe virtutem, illi dominandi libidinem, & ſtudium proditionis. Thucyd. & Diodorus locis citatis.

Θεμιςοκλῆς Ἀλκέτᾳ χαίρειν.

1 Εἰώθεις ὦ Ἀλκέτα, ἅμα τὴν ἐμὴν ὀδυρόμενος φυγὴν μακαρίσαι τὴν Παυσανίου τύχην. καὶ πολλάκις ἔγραψας σύ-

Themiſtocles Alcetæ S.

Solebas Alceta meum deflendo exilium, fortunam quoque Pauſaniæ beatam vocare. Et ſcripſiſti ſæpe fugiſſe a nobis Deam,

ſe

γε, ὡς ἀποδρᾶσα ἡμῶν ἡ δαίμων ἑαυτὴν προδοθείη Παυσανίᾳ. Οἴχεταί σοι μετ᾽ αὐτῆς ἀνὴρ ἐκεῖνος ὦ Ἀλκέτα. Οἴχεται μὲν ἡ ἐφ᾽ Ἑλλησπόντῳ ἀρχὴ τοσαῦτα οὖσα. Οἴχεται δὲ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ ἄχρι βασιλέως ὄνομα. καὶ οὐδὲ ταφῆναι αὐτῷ τελευτήσαντι ἕτοιμον γέγονεν. Οἱ δὲ μάλιστα θαυμάσαντες Παυσανίαν, νῦν μάλιστα καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀπέχονται, πολλῶν τοὺς ἀκουσομένους κακῶν ἀναπλήσαντος. ὥστε σοι ὥρα μήτε μακαρίζειν ἔτι τοῦ μεγέθους Παυ-

seseque Pausaniæ tradidisse. Periit vir 2
ille tibi Alceta cum ipsa: evanuit præfefectura Hellesponti, quæ tam ampla erat. Defluxere opes & nomen plane regum. Et nec vita functo sepultura illi in promtu fuit.
Qui vero Pausaniam 3
summis laudibus extollebant, nunc vel ab ipso proferendo ejus nomine abstinent, quasi audientes multis illud malis oppleat. Tu igitur posthac nec beatum Pausaniam ob amplitudinem prædicabis, nec rerum ejus præsentem lugebis exitum.

3. τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀπέχονται) Quamvis existimare quis posset, hyperbolice hoc dictum esse, dubium tamen non est, quin idem Pausaniæ nomine factum sit, quod Herostrato accidit, qui Dianæ Ephesiæ templum accendit. Notum est apud Romanos exemplum M. Manlii Capitolini, de quo Livius 6. 20. & Festus. Pertinet huc illud Servatoris Lucæ 6. 22. καὶ ἀφορίσωσιν ἡμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν. Adde Rittershusium ad Guntheri Ligurinum 5.120. & Interpp. Lactantii de M P. c. 3.

σανίαν, μήτε μὴν ὀδύρεσθαι τῆς νῦν καταστρο-
4 φῆς. Δίκαια γὰρ νῦν δὴ πέπονθεν, καὶ ἐπαινοῦμεν αὐτοῦ τὴν τιμωρίαν. καὶ εἰ σφόδρα ἐκπέπληξαι τὸ ἄμετρον τῆς μεταβολῆς ἐννοούμενος, ἀπολύσομέν σε τῆς ἐκπλήξεως, φήσαντες, οἵας καὶ ἡμᾶς ἀπέλυσεν εἷς αὐτὸς ἀνὴρ ἐλθὼν οἰμωγῆς. καὶ μεταβαλλόμενος θαύμαζε, ὅτι τοιοῦτος ὢν περιῆν ἐκεῖνος, καὶ εὐτύχει πολὲ. καὶ χρόνου πολλοῦ ἀπέλαυεν.
5 Ἐπώλει Παυσανίας βασιλεῖ τὴν Ἑλλάδα, καὶ Μήδους ἐφίλει καὶ ἐμιμεῖτο, καὶ ἤχθετο ὅτι Ελλην εἴη, καὶ οὐ τῶν

Justas enim & debitas pœnas luit, & laudo supplicium irrogatum. Quod si immodicam rerum mutationem considerans vehementer obstupescis, liberabimus te stupore narrantes, quo nos quoque gemitu liberaverit vir quidam isthinc profectus, & mutatus admirare, hujusmodi virum illum præcelluisse & floruisse, multoque tempore hac felicitate esse gavisum. Vendebat Pausanias Regi Græciam Medosque amabat & æmulabatur, & moleste ferebat se Græcum esse, non ex eorum numero, qui ad

su-

4. ἐλθὼν) mallem θανὼν vel ἀπελθὼν, quæ ita verto: *narrantes non minori nos quoque gemitu unicum huncce virum morientem liberasse.*

5. τῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλθόντων) Persa vel Medus.

ἐπὶ τὴν Ελλάδα ἐλθόντων. καὶ ἐπεὶ ἐδόκει ἀπολογεῖσθαι τῷ ἐν Πλαταιαῖς ἔργῳ μὴ κακὸς εἶναι, πιστεύεται τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ στρατηγίαν. Καὶ αὐτίκα διὰ τῆς στρατηγίας ἀπελογεῖτο Μήδοις, ὅτι οὐδ' ἐν Πλαταιαῖς ἑκὼν ἀγαθὸς ἐγένετο, ποινὴν δὲ ἐκείνου τοῦ ἔργου ἀντεδίδου τὴν Ελλάδα αὐτοῖς. καὶ Αρταβάζῳ σ[illegible]ίθετο ὄντι σατράπῃ βασιλέως ἐπὶ τοῖς πρὸς θάλασσαν ἔθνεσιν.

subigendam Græciam venerant. Et quoniam quæ ad Platæas gesserat, videbatur ejus defensio quod frugi esset, concreditur illi præfectura Hellesponti. Quam simul atque 6 accepit, statim se Medis excusabat, quod nec ad Platæas sua sponte vium se præstitisset. Et ut opus illud compensaret, tradebat iis Græciam: & juncto fœdere cum Artabazo (qui a Rege maritimis populis Satrapa constitutus est) & ad ipsum Regem

6. ποινὴν) *compensationis loco* reddendum h. l. Sic apud Pindarum Pyth. α. ἐπῳδ. γ.

Μοῖσα καὶ πὰρ Δεινομένει κελαδῆσαι
Πείθεό μοι ποινὰν τεθρίππων. h. e.

Musa obsequere mihi, ut etiam quadrigarum præmium canam, quod Dinomenes reportavit. Idem Nem. α. ἐπῳδ. δ. Ἡσυχίαν καμάτων

Μεγάλων ποινὰν λαχόντ' ἐξαίρετον.

Tranquillitatem eximium magnorum laborum præmium consecutam. Eadem notione occurrit vox ποινῆς apud Homerum Iliad. E. 266. ubi Scholiastes Didymus ποινὴν explicat ἀντέκτισιν, δωρεάν.

7 Αὐτός τε βασιλεῖ
ταῦτα ἤγγελλεν, καὶ
αὐτὸς ἤδη Μῆδος ἦν
καὶ γνώμῃ καὶ διαίταις,
καὶ οὐδὲ ἡ ἐσθὴς αὐτὸν
ἔτι Ἕλληνα ἐποίει.
8 Ταῦτα δὲ, ὥς που
καὶ αὐτὸς ἔγνωκας, εἰς
Λακεδαιμονίους ἐκόμι-
σεν ἀγγελία, καὶ αὐ-
τίκα ἐκίνησε μὲν, καί-
περ ὀλίγα οὖσα, πλέον
δὲ οὐδέν. ἐπεὶ δὲ διε-
βοήθη, ἀπέτισε Παυ-
σανίας, καὶ ἀφαιρε-
θεὶς τὴν ἀρχὴν ἰδιώ-
της ἀντὶ στρατηγοῦ γίνε-
9 ται. Εὐθὺς γὰρ εἰς τὴν
Ἀσίαν κομισθεὶς, καὶ
ὀργῇ τε καὶ ἀμύνῃ φέ-
ρων τὴν ἀφαίρεσιν τῆς
στρατηγίας, θερμοτέ-
ρων ἥπτετο πραγμά-
των. κρύφα δὲ ἀκμὴν
ἔπρασσεν, οὐκ αἰσχυ-

de his litteras mittebat, & ipſe jam Medus erat & animo & vivendi inſtitutis: nec cultus ipſum corporis Græcum amplius oſtendebat. Hæc ut tu quoque noſti, leuis initio fama pertulit ad Lacedæmonios, & turbavit illa quidem ſubito, tametſi levis, ſed præterea nihil. At ubi rumor percrebuit, animadverſum eſt in Pauſaniam: & abrogato magiſtratu redigitur in ordinem qui dux erat, privatusq; fit. Statimque delatus in Aſiam, atque ira & ſe ulciſcendi voluntate inflammatus ob præfecturæ abrogationem aggreſſus eſt immanis audaciæ negotia. Clam tamen adhuc agebat, non

9. ὀργῇ καὶ ἀμύνῃ φέρων) h. e. ὀργίλως animo iracundo, & vindictam ſeu injuriæ propulſationem meditante.

νόμενος ἐπ' αὐτοῖς εἰ μὴ λανθάνοι, ἀλλὰ φοβούμενος εἰ ἐμπέσοι ἀποτυχεῖν. Αὐτίκα γὰρ ἅπασαν συνθεὶς τὴν προδοσίαν ἔμελλεν ἀναφανδὸν μεταστήσασθαι πρὸς βασιλέα. τὸ δ' οὖν μηχάνημα τῆς κρυφίου διαπέμψεως τοιοῦτον ἑαυτῷ κατεσκεύαστο, ὑφ' οὗ δὴ μάλιστα καὶ ἐσώθη χρόνον τινὰ, καὶ αὖθις ἀπώλετο. Ἄγγελον τὸν ἀεὶ πεμπόμενον ὑπὸ Παυσανίου θάνατος παρὰ Ἀρταβάζου ἐδέχετο. ἐπέτελλε γὰρ δὴ Παυσανίας οὐδενὸς ἀμελέστερον τῶν τῆς προδοσίας ἀποκτείνειν τὸν ἄγγελον, ὡς μηδαμῇ λόγος σωθείη τῶν ὑπ' αὐτοῦ πρασσομένων. Καὶ αὐτῷ ἄχρι μὲν τριῶν καὶ τεσσάρων ἀπωλείας ἀγγέλων

non pudore famæ, ſi
non lateret, ſed timore
ne forte rem non perfi-
ceret. Namque peracta 10
machinatione proditio-
nis, e veſtigio tranſitu-
rus palam erat ad Re-
gem. Ocultam por-
ro rationem, quam ma-
chinatus erat, mittendi
literas, tenuit hanc: quæ
illi per aliquod tempus
& ſalutem attulit &
inde perniciem. Nun-
tium quemque a Pau-
ſania miſſum Arra- 11
bazus morti tradebat.
Mandabat enim Pauſa-
nias; nec minus illi cu-
ræ hoc erat quam aliud
quidvis ad proditio-
nem ſpectans: ut nun-
tius e medio tolleretur;
ne quis uſpiam ſupereſ-
ſet, a quo deferri poſ-
ſent quæ agebantur.
Et machina quidem 12
illi hæc de necandis
nuntiis ex ſententia

ſuc-

τὸ μηχάνημα εὐτύχει, ἐν τῷ πέμπτῳ δὲ ἔστη λανθάνουσα ἡ ἐπιχείρησις. δέος γὰρ ἔλαβεν τοὺς ὑπηρετοῦντας τοῦ Παυσανίου, καὶ μᾶλλον τὸ μηδένα ἀπονοστῆσαι τῶν πεμπομένων φοβερωτέρα μήνυσις ἐγίνετο τοῖς μήπω ἀπεσταλμένοις.

13 Καὶ ἐπεὶ τὸ δεύτερον κληθεὶς εἰς Λακεδαίμονα ἀφίκετο Παυσανίας, καὶ μᾶλλον ὅτι ἐν αἰτίαις ὢν ἔπεμπε πρὸς βασιλέα ἀγγέλους, ἔδεισεν ὁ τελευταῖος τῶν πεμπομένων. καὶ ἐννοῶν μάλιστα τὴν ἑαυτοῦ ἀπώλειαν, καὶ πρὶν μαθεῖν οὐκ ἀξιῶν αὐτῷ τῷ φόβῳ πιστεύειν, ἀπομάσσεται τὴν σφραγῖδα τοῦ Παυσανίου, ὅπως τ' ἔχοι

ſucceſſit uſque ad tertium & quartum nuntium, in quinto vero latere deſiit. Subiit enim timor miniſtros Pauſaniæ, eoque magis reformidabant munus tabellarii, qui nondum miſſi erant, quod regreſſum ex iis, qui miſſi erant, vidiſſent neminem. Itaq; cum Pauſanias iterum vocatus Lacedæmonem petiiſſet, præſertim quod accuſatus mitteret ad Regem nuntios; extimuit is quem poſtremum mittebat, & ſuum animadvertens interitum, indignumque putans, antequam certo ſciret, timori credere, exprimit effigiem ſigilli Pauſaniæ, ut ſi eum opinio fefelliſſet, obſignare pos-

13. ὁ τελευταῖος) Argilium vocat Nepos 4. 4. 1.
ἐννοῶν) Caryophilus poſt ἀπώλειαν addidit verbum θέμενος, ἐν νῷ θέμενος, quo tamen opus haud eſt. Correximus ἐννοῶν, quo verbo eodem ſignificatu ſupra utitur n. 4.

σημήνασθαι ψευσθείς. Λύσας δὲ τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ πολλὰ περὶ καταδουλώσεως τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔσχατον περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀπωλείας ἀναγνοὺς, φέρων ἀποδείκνυσι τοῖς ἐφόροις. οἱ δὲ τοῦτο τοῖς γράμμασι καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ Παυσανίου λόγοις ποιούμενοι τεκμήριον, ἔτι καὶ γυμνὴν κατανοῆσαι τὴν ἀλήθειαν ἐξειργάσαντο. Καὶ καθίζουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς ἱκέτην, ἄγοντες παρὰ Ταίναρον, ἄνδρας ἐξ αὐτῶν κρύφα ἀποστείλαντες. ὡς δὲ ἀφικόμενος ὁ Παυσανίας ἐξήταζεν ὑφ᾽ ἧς αἰτίας ἱκέτης γέγονεν, ὃν αὐτὸς ἄγγελον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπεπόμφει.

posset. Resignatis igitur 14
epistolis cum ibi complura
legisset de redigendis in servitutem
Græcis & postremo additum, de se occidendo tulit, & ostendit E-
phoris. Illi ex literis, ali- 15
isq; contra Pausaniam dictu argumentum ducentes, ut nudam veritatem deprehenderent,
hanc viam excogitarũt.
Sedere jusserunt ho- 16
minem more supplicantium in fanum Tænari adductum viris quibusdam de suorum numero clanculum missis. Ut vero profectus Pausanias ex eo quærebat cur supplex esset, quem ipse nuntium misisset in Asiam.

Illi-

16. παρὰ Ταίναρον) in fano, ut Nepos testatur, Neptuni, qui inde Ταινάριος dictus. Pausanias Lacon. c. 11. Meursius Misc. Lacon. 4. 11.

17 Αὐτίκα ὁ ἄνθρωπος μάρτυρά τε τὸν αὐτὸν ποιεῖται Παυσανίαν, οὐδὲν παρ' αὐτῷ θανάτου ποτὲ ἄξιον ἐργάσασθαι, προὔφερέ τε ὡς ἀπεστέλλετο ἀπολούμενος. καὶ τῆς μὲν τῶν Ἑλλήνων δουλώσεως ὀλίγον ἑαυτῷ μέλειν ἔφασκεν, οὐδὲ γὰρ νῦν ἀδεῶς ἐλεύθερον εἶναι, ἑαυτὸν δὲ πρότερον ἀπολελῦσθαι ἠξίου.
18 Παυσανίας δὲ πιστοῦται αὐτὸν περὶ τῆς ἀπωλείας, καὶ κατίσχειν ἅπερ ἔγνω δεηθεὶς ἀναστήσας εἰς Λακεδαίμονα ᾔει. καὶ εἵποντο οἱ ἄνδρες οὐδενὸς ἀνή-
19 κοοι γεγονότες. Ὡς δὲ τάχιστα πάντες οἱ Ἔφοροι ταῦτα μαθόντες, ἐφωράθησαν αὐτὸν συλληψόμενοι, φθάνει εἰσπεσὼν εἰς

Illico respondit ille, se innocentiæ suæ testem ipsum habere Pausaniam, quod nihil unquam contra eum dignum morte commisisset, & objiciebat, se mitti ad necem. Et de subjugandis quidem Græcis parum se curare aiebat, quod ne nunc quidem tuto liber esset: prius vero se liberari, rogabat. At Pausanias & fidem illi de vitanda nece dedit, rogatumque ut quæ sciret, servaret apud se, erigit, & Lacedæmonem ibat. Sequebantur illum viri, qui nihil non audierant. Quibus Ephori omnes quam citissime cognitis, dum comprehēdere illum volunt, non latuere id prævidentem.

sed

18. εἰς Λακεδαίμονα ᾔει) Vide Lycurgum adv. Leocratem p. 182. 183.

τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκȣ Ἀθηνᾶς, καὶ ἱκέτης ἔν τινι οἴκῳ τȣ̃ τεμένȣς ἐκαθέζετο. Οἱ δὲ ἀνοικοδομήσαντες τὴν εἴσοδον, καὶ ἀνελόντες τὴν ὀροφὴν τȣ̃ οἴκȣ, ὑπὸ ἐνδείας αὐτῷ παρέσχον ἱκέτῃ μένοντι ἀπολέσθαι. καὶ ἐπεὶ ἀποψύχοντα ἔγνωσαν, ἐξεκόμισαν τȣ̃ τεμένȣς. καὶ ἐν βȣλῇ ἦσαν, εἴτε δοῖεν αὐτῷ ταφῆναι, εἴτε μή.

ſed ſeſe ille proripiens irruit in Chalcioecæ Mineruæ templum & ſupplex in quadam domo ſederat, quæ templi erat. Illi oſtium ob ſtruentes, ſublato quoque domus tecto, ſine alimonia incluſo ſupplici mortem attulerunt. Cum vero jam efflaturum animam cognoviſſent, e delubro eduxerunt: & conſultabant, darent ne illum ad ſepulturam, an non.

Hic

19. Τῆς Χαλκιοίκȣ Ἀθηνᾶς) Rationem hujus cognominis reddit Scholiaſtes Thucydidis I. 128. Χαλκίοικος, ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ. ἢ ὅτι χαλκȣ̃ν οἶκον εἶχεν, ἢ διὰ τὸ στερεὸν, ἢ διὰ τὸ τȣ̀ς Χαλκιδεῖς, τȣ̀ς ἐξ Εὐβοίας φυγάδας, κτίσαι. *Chalciæcus dicta eſt Minerva Spartæ, aut quod æneam domum haberet, aut quod æris inſtar firma eſſet, aut quod eam Chalcidenſes ex Eubœa profugi exſtruxiſſent.* Priorem ſententiam tuetur Livius 35. 36. (non lib. XLV. ut perperam citavit Meurſius) *Ætoli circa Chalciæcon (Minervæ templum eſt æreum) congregati cæduntur.* Deſcribit eam & ejus templum exacte Pauſanias Lacon. c. 17. Commemorat etiam χαλκίοικον Ἀθάναν Euripides in Hecuba v. 251. Plura dabunt Dempſterus ad Roſinum I. 13. regione 9. Meurſius Miſc. Lacon. I, 3.

ἔν τινι οἴκῳ) in einer Capelle.

21 Τοιαῦτα, ὦ Ἀλκέτα, τὰ τῆς εὐτυχίας πέρατα Παυσανίαν κατέλαβον. Καί σοι ἀποδέδωκα πάντα τὸν λόγον τοῦ εἱλώτου ἀνδρός. καὶ μηκέτι ἡμᾶς ὀδύρου τῆς φυγῆς.
22 Τρισόλβιοι γάρ ἡμεῖς ἄρα, οἱ φθόνῳ ἐμετρήθημεν, καὶ οὐκ ἐλάσσονες φθόνου ἐγενόμεθα. ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τῶν παρόντων ἔχομεν αἰτιᾶσθαι, καὶ

Hic fuit, Alceta, exitus felicitatis Pausaniæ & narravi tibi omnia, quæ didici ab homine Helote. Nec nostrum exilium erit tibi amplius deflendum. Ter enim felices nos, quibus livor fuit malorum mensura, dignique fuimus, quos exagitaret inuidia. Nam virtus causa est, cur in hoc statu simus, talemque

21. εἱλώτου ἀνδρός) Helotæ erant Lacedæmoniorum servi publici, quos ad opera publica, præcipue agros colendos admittebant. Maximus Tyrius Differt. 13. p. 138. Dicti sunt ab urbe Laconicæ Helos, quamvis caussæ adferantur variæ. Heraclides Ponticus de Politiis Græcorum tom. 6. Gronov. col. 2823. ait eos aliquando a Lacedæmoniis in servitutem redactos esse. Contra Scholiastes Thucydidis 1. 101. tradit Lacedæmonios contumeliæ caussa servos suos hoc nomine adpellasse propter continuas eorum discordias. Inde εἱλωτεύειν est duram servitutem servire. Isocrates Panegyrico p. 158. ὅτι τῇ μὲν αὐτῶν πόλει τοὺς ὁμόρους εἱλωτεύειν ἀναγκάζουσι. Confer Harpocrationem in εἱλωτεύειν, Henr. Stephanum Schediasm. 4. 15. Cragium Rep. Laced. 1. 11. Meursium Misc. Lacon. 2. 6. Erasm. Vindingium Hellen. apud Gronov. Thes. tom. 11. col. 118.

τοῦ πέρατος, οὗ ἐτύχομεν τῆς ἐν δημοκρατίᾳ εὐπραγίας. ἀλλ' εἴπου ἄρα αὐτοῖς, ὅτι ταπεινοὶ ἤδη γεγόναμεν, ἔλεος καὶ μεταμέλεια τὸ πάθος ἀντὶ φθόνου γίνεται, μανθάνων ἐπίστελλε ὦ Ἀλκέτα. καὶ τάχα ἂν ἤδη καὶ Αὐτολύκῳ ταῦτα ἐπιστέλλοντι πειθοίμεθα.

que finem habuerit in administranda Republ. nostra prosperitas. At 23 si forte illis, jam enim humili fortuna sumus, livor in commiserationem transit & animum facti pœnitentem, scribito ad nos, si cognoveris Alceta, ita enim fortasse & Autolyco similia scribenti credemus.

EPISTOLA III.

Argumentum.

Post navalem ad Salamina victoriam constituto a Græcis judicio, ut Diodorus narrat libro II. quibusnam primæ deferendæ essent; Lacedæmoniorum opera factum est, ut universis Græcorum populis præferrentur non Athenienses; quorum major pars navium & virtus maxime enituit; sed Æginetæ; virorum autem judicaretur præstantissimus Aminias Æschyli poetæ frater: addit Herodotus lib. 8 Polycritum & Eumenem. De Themistocle autem varia dicunt Plutarchus & Diodorus. Ille, quod congregati

ad Isthmum Græci palmam sibi quisq; suffragio suo daret, post se vero Themistocli. ex quo factum, ut unus Themistocles omnium suffragio judicaretur optimus. Diodorus autem; quod Atheniensibus graviter ferentibus se posthabitos, veriti Lacedæmonii, ne quid mali Themistocles moliretur in Græcos, præmia quæ palmam adeptis dederant, illi duplicarint. Quæ cum accepisset Themistocles, Præturam amisit. Scribens igitur ad Aminiam Themistocles, & res suas commendatas illi volens, redigit in memoriam, ut tierarchus ille sub navarcho Themistocle esset; ut magnos honores adeptus fuerit Themistoclis causa; & ipse in se multos e potentioribus hac ipsa de causa irritaverit. Postremo antiquæ nobilitatis nomine, & fratrum ejus exemplo rogat, ut opera & auctoritate sua & sibi & filiis & uxori non desit.

Θεμιστοκλῆς Ἀμεινίᾳ Χαίρειν.

Εἰ καὶ μὴ κεχρήμεθα ἀλλήλοις πολὺν χρόνον, ἀλλ᾽ ἐοίκαμεν ἀλλήλοις πάντα τὸν βίον. αἵτε χρεῖαι μου κεκοινώνηνται μεγά-

Themistocles Aminiæ.

ETsi diu inter nos mutua familiaritate non sumus usi, nisi tamen nostra vita similes fuimus, & ego tibi præclaram navavi operam,

ut

λαι, ὥστε ἀποχρῆν ἡμῖν τὴν ἡμέραν ᾗ ἐναυμαχήσαμεν ἐν ταυτῷ, οὐ στρατιᾶς μέρος ὄντες, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὤν, εὖ οἶδας, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων, σὺ δὲ τριήραρχος, ὡς τοῦ παντὸς ἀριστεύων ναυτικοῦ. Ἥπερ μείζων καὶ βεβαιοτέρα φιλία, ἢ συναριστῶσιν καὶ συνδειπνοῦσιν ὅσας ἡμέρας ἀνθρώποις εἶναι δώσεις τὸ Τιθωνοῦ δὴ λεγόμενον γῆρας, διὰ τὸν χρόνον ἂν γένοιτο. Τόν γε μὴν οὕτως ἀνδρεῖον ὄντα σε καὶ δίκαιον, οὐδὲ ἀμνήμονα εἶναι πείθομαι ὧν χρεὼν μεμνῆσθαι, ἀλλὰ τὸν καιρὸν ὁρᾶν ἐκεῖνον οἴεσθαι παρόντα, ἐν ᾧ σὺ μὲν ἐπίσημος εἰς πάντας ἐγένου δι' ἡμᾶς, ἡμεῖς μέντοι διὰ σὲ πολλοῖς καὶ δυνατοῖς οὐκ Ἀθηναίων μόνον,

ut adducere ſufficiat unum illum diem, quo pugnam navalem ſimul pugnavimus, non ut exercitus pars, ſed ego quidem is, quem tu noſti, & plurimi hominum, tu vero trierarchus & univerſæ nauticarum copiarum multi- 2
tudini virtute præcellens. Quæ major & firmior amicitia eſt, quam foret ob diuturnitatem prandia cœnaſque communes agentib. per tot dies, quot fuiſſe velis quam ajunt Tithonis ſe- 3
nectam. Non ergo te ſolum opinor ſtrenuũ & probum, ſed nec eorum immemorem, quæ meminiſſe oportet; ac illud tempus adeſſe putantem, quo in noſtra cauſa multum es nomen conſecutus; nos a. propter te apud multos ac potentes, non tantum Athenienſes,

ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων προσεκρούσα-
4 μεν. Ἢ πῶς οὐ δεινὸν
ἂν γένοιτο, Ἀλκιβιάδην
μὲν καὶ Στράτιππον,
καὶ Λακρίδην καὶ Ἐκ-
μόχλην τοὺς Ἀθηναίους,
τὸν Αἰγινήτην δὲ Ἀρι-
στείδην καὶ Δέρκωνα τὸν
Ἐπιδαύριον καὶ Κέλω-
να τὸν Τροιζήνιον καὶ
πολλοὺς ἄλλους τῶν
Ἑλλήνων προδοσίαν
τῆς ἐμῆς στρατηγίας
καταδικάζειν, δι' ἣν αὐ-
τὸ τοῦτο, ὧν ἕκαστος
βούλεται τοῖς ἄρχουσιν
ὑπάρχειν τὰς ἑαυτῶν
πατρίδας ἀρχομένοις
ὑπὲρ σοῦ μοι δι' ἀπε-
5 χθείας ἐγένοντο. Καὶ
ἐδικάσαντο ὀρθὴν τὴν
ὑπὲρ τῶν ἀρίστων δί-
κην, ἐνεμέσησαν δὲ δι'
ὧν ὑπ' ἐκείνων καὶ
ἄλλων πολλῶν καὶ

ſed alios etiam Græcos offendimus. An vero ferendum erit, Alcibiadem quidem & Stratippum, & Lacridem, & Ecmochlem Athenienſes: Aeginetam vero Ariſtidem, & Derconem Epidaurium, ac Celonem Trœzenium, multosque alios ex Græcis, accuſare me proditionis dum navarchi imperio fungerer, eam ipſam ob cauſam, quam ineſſe quisque in iis vult, qui magiſtratum gerentes patrias liberant, & eorum inimicitias tua cauſa me ſuſcepiſſe. Qui juſtam quidem tulerunt de deferenda præſtantiori palma ſententiam, ſed poſtmodum indignabundi ea geſſerunt, per quæ ab illis mul-

4. δι' ἣν αὐτὸ) Locus valde adflictus, ex quo ſine codicum auxilio non facile nos extricabimus.

ἄγομαι καὶ φέρομαι. σὲ δὲ μὴ οὐχὶ τὸ ἑαυτοῦ τε οὐ τὸ ἀντὶ πάντων ἐκείνων εἶναί μοι καὶ φίλον; καὶ ἐρρωμενέστερον τῷ παντὶ τῆς

multisq; aliis agor & feror. te vero & tuo ipsius nomine & loco illorum omnium mihi non esse amicum? & iniqua maleficiorum recorda-

5. ἄγομαι καὶ φέρομαι) Elegans & multiplex usus est horum verborum, qvando conjunguntur. Hoc loco notat *vexare* & *adfligere*. Sic Demosthenes Philipp. 1. p. 18. B. ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. Xenophon Cyri pædia 3. 2. 6 τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα ἀσφαλῶς εἶχε, τὰ δὲ τῶν Ἀρμενίων ἦγετε καὶ ἐφέρετε. Deinde idem est ac *prædari*, *devastare* & *abducere* Hesychius: ἄγειν καὶ φέρειν, τὸ λῃστεύειν καὶ ἁρπάζειν. Auctor antiquus Thebaicorum a Neandro editus v. 553. de devastatione Thebarum:

Πάντα δ' ἄγον τ' ἔφερόν τε, καὶ ἀνδράσι
δῶκαν ὄλεθρον.

Zosimus 4. 48. 3. de latronibus: αὐτόθεν τε λαθραίως ἐπανιστάμενοι τὰ ἐν ποσί τε ἄγοντες καὶ φέροντες ἡμέρας ἐπιφαινομένης ἐπὶ τοὺς συνήθεις τόπους ἐχώρουν. Verbum φέρειν simpliciter quoque ita explicat Scholiastes Thucydidis 1. 7. ἔφερον, ἔβλαπτον, ἐλῄστευον, ὡς καὶ Ηρόδοτος. Tertio notat bono significatu *aliquem ferre, portare*, & *auxiliatrices manus porrigere*. Macarius Homil. 1. 2. οὕτως αὐτὴν (ψυχὴν) κατασκευάζοντος Χριστοῦ, τοῦ φέροντος, καὶ ἄγοντος, καὶ βαστάζοντος καὶ φοροῦντος αὐτὴν &c. item *adferre* & *adducere*. Xenophon Cyrip. 5. 4. 14. ἀλλά τε δῶρα πολλά καὶ παντοῖα φέρων καὶ ἄγων. Tandem etiam *curru vehi*. Macarius Homil. 1. 3. de curru Ezechielis: ἄγεται τοίνυν καὶ φέρεται ὁ ἐποχούμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος. Confer Robortellum Annot. c. 3. Sigonium Emend. 2. 20. Barthium ad Claudianum p. 1154. 1202. Gronovium Obs. 3. 22.

εὐχαριστίας μετὰ τοῦ δικαίου ὑμῖν ὑπάρξει ἢ μετὰ τοῦ ἀδίκου μνησικακία; καὶ μεῖζον ἐκεῖνοι δυνήσονται κακοῦντες ἡμᾶς ἀδίκως, ἢ σὺ δικαίως εὖ ποιῶν;
6 Ἀλλ' οὐ γὰρ πείθομαι ταῦτα ὑπὲρ Ἀμεινίου τοῦ Εὐφορίωνος, ἀνδρὸς οὐ τὴν πατρῴαν μόνον εὐγένειαν γενναίου, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν συγγενῶν, Κυναιγείρου μὲν τῷ Μαραθωνικῷ πολέμῳ διενεγκόντος τὰ πολέμια, Αἰσχύλου δὲ ἐν παντὶ τῷ βίῳ κατὰ παιδείαν καὶ σωφροσύνην διαφέροντος. Ἀλλὰ καὶ μιμήσῃ αὐτὸς ἑαυτὸν, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ὅμοιος ἔσῃ καὶ τῷ σεαυτοῦ ναυάρχῳ βοηθήσεις. ἡ δὲ βοήθεια ἀρίστη, ἀντέχειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἑκάστοτε.
8 Καὶ ἐν μὲν τοῖς δημοσίοις συλλόγοις, εἴτι

tio fortior omnino erit, acceptorum beneficiorum juſta memoria? pluſque illi valebunt ad inferenda nobis mala, quam ad curanda tu commoda? Verum ego hæc non crediderim de Aminia filio Euphorionis, vironon paterna ſolum, ſed & conſanguineorum nobilitate illuſtri; Cynægiri, qui bello Marathoniaco egregia bellicæ virtutis opera præſtitit; Æſchyli, qui toto vitæ curriculo eruditionis temperatique animi laude præſtat. Nimirum tu & tui ipſius ſectator eris, & fratrum ſimilis, tuoque navarcho auxilium feres. Optimus vero ferendi auxilii modus erit in ſingulis quibuſque concionibus obniti. Et ſi in publicis conventibus profitearis te-

latu-

καινότερον ἐφ' ὑμῖν ῥάπτοιτο, καὶ μηχανῷτο ὑπὸ τῶν ἐξελασάντων ἡμᾶς κακὸν, ἢ κατὰ τῆς ἀθλίας μου γυναικὸς, ἔτι καὶ οὐ τῶν ἡμετέρων ἐπαγγέλλοιο συλλαμβάνειν, καὶ ὑπουργεῖν τὰ μέτρια, εὖ ποιήσεις. Εἰ δὲ ἐπαγγέλλοιο, οὐδέν σε ὀχλήσει πλέον ἐπιμελείας καὶ ἐπαχθοῦς φροντίδος.

laturum opem, & in rebus honestis non defuturum, si novi quid in nos, vel miseram uxorem, veln a os consuatur, & | adhibeantur machinæ ab iis, qui nos ejecerunt in exilium, ita beneficium contuleris. Quod si profitearis nihil plus molestiæ ha- 9 bebis, quam quod diligentem laboriosamque curam susceperis.

8. ῥάπτοιτο) ῥάπτειν quoties improprie sumitur, fere semper in malam partem accipitur. Græca exempla jam non succurrunt, præter κακοῤῥαφίη, quo verbo *doli ac fraudis machinationem* indigitat Theodotus Poeta libro de Judæis apud Eusebium Præparat. Evang. 9. 4. Inter Latinos τὸ *suere* ita usurpat Plautus, qui *consuere dolos* dicit Pseudolo 1. 5. 126. *sutelam* pro fraude Captiv. 3. 5. 34. & Casina I. I. 7. *sutores fabularum* sunt apud Sidonium epist. 3. 13. Vide Taubmannum ad Amphitr. I. I. 211. Orta est hæc metaphora a sutoribus, qui nullo non tempore mendaciorum nomine fuere infames quia sæpe promittunt, fore, ut brevi calceos accipiamus, quod tamen de uno die in alterum differunt. Vide Æsopum fab. 103.

EPISTOLA IV.

Argumentum.

Queritur Themistocles amicorum inertiam: promiserant enim se nullo negotio revocaturos eum ab exiliō, ac inimicum Aristidem eluctaturos. Ille vero mutatam ait rerum vicem. Aristidem enim gerere se ut amicum, amicos contra.

Θεμιστοκλῆς Ἀνταγόρᾳ χαίρειν.

Ἐπηγγέλλεσθέ μοι πολλάκις, ὦ Ἀνταγόρα, σὺ καὶ Αὐτόλυκος ῥᾳδίως ἡμᾶς τοῦ ἐξοστρακισμοῦ ἀπολύσειν, μαχεῖσθαι δὲ τῷ ἐχθρῷ ἡμῶν Ἀριστείδῃ ἐλέγετε, καὶ πρὸς τὰ ἐναντία τὸ πλῆθος ἢ ἐκεῖνος ἄγειν. καὶ ἤδη αὐτὸν ἔλασσον φέρεσθαι, μὴ ἐθέλοντα ἀνεῖναι τῆς ἔχθρας.
2 Ἀριστείδης ἡμῖν Ἀνταγόρας γέγονεν, καὶ Ἀριστείδης Αὐτόλυκος. καὶ οὐδενὸς ἂν κακῶν μετέσχομεν, ὧν μέλ-

Themistocles Antagorae.

Polliciti saepe mihi estis tu Antagora & Autolycus, facile nos Ostracismo liberaturos, pugnaturos enim dicebatis vos cum Aristide nobis inimico, plebemque in contraria studia, quam ille traxerit, distracturos, jam enim & auctoritare illum inferiorem esse, quod inimicitias relaxare nolit. Aristides nobis evasit Antagoras, & Aristides Autolycus. Certe in malis, quae passi & passuri su-

λομεν τε, καὶ ἤδη μετέχομεν, εἴπερ ἡμῖν τοσοῦτοι τρεῖς ἢ τέσσαρες θέλετε ἐν ἀθήναις φίλοι, ὁποῖος Ἀριστείδης ἐχθρὸς εἶναι. μᾶλλον δὲ εἰ καὶ ἐπείσθητε ἡμῶν τῷ ἐχθρῷ. Νῦν δὲ διὰ τίνας μᾶλλον ὦ Ἀνταγόρα φεύγομεν; δι' ὑμᾶς, οὐ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς γε ἀλλοτίη κατερχόμεθα ἀγγεῖλαι, ἀλλὰ νικήσατε ὦ φίλοι, καὶ φεύγωμεν οὐδένα οὐδαμοῦ αἰτιασάμενοι, καὶ εἰ τὰ οἴκτιστα πεισόμεθα.

ſumus, non eſſemus, ſi tres aut quatuor Athenis amici eſſetis, qualis unus eſt inimicus nobis Ariſtides; imo ſi noſtrum audiſſetis inimicum. Nunc vero Antagora quinam po- 3
tius ſunt exilii noſtri auctores? vos. Neque enim poſſumus vulpes appellare inimicos noſtros. Sed vincite vos amici, in nullum alium cauſam conjicientes, miſerrima licet quæque paſſuri.

3. οὐ γὰρ) Hæc verba ita lege: οὐ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς γε ἀλλότριόν τι ἔχομεν ἐγκαλεῖν & verte: *Neque enim inimicos noſtros alterius cujusdam rei cauſſa incuſare poſſumus.* h. e. Non poſſum Ariſtidem amicum meum alius rei inſimulare, quam quod ille exilii mei fuit cauſſa: vos autem jure adcuſare poſſum, quia auxilium mihi promiſiſtis, quod jam non præſtatis. Quæ de Alopece Ariſtidis patria in margine ſomniat Cariopyhilus, merito rejicimus.

EPISTOLA V.

Argumentum.

CRevit a pueritia inter Themistoclem & Aristidem æmulatio quædam, ut Plutarchus ait in utriusq; vita & usque ad finem perpetua fuit. æquior tamen fuit Aristides, qui quod passus erat, cum facile posset, Themistocli non reddidit. Quod etiam epistola nona (nobis decima) *ipsemet fatetur. Hac de causa scribit, agitque gratias; suumq; consilium probatum iri sperat illi, quod petentibus Lacedæmoniis Themistoclis causam, e patria jam ejecti, in commune Græcorum vocari judicium; hoc ipsum justis de causis declinaverit. De hoc Diodorus lib. II.*

Θεμιστοκλῆς Ἀριστείδῃ χαίρειν.

Τὴν μὲν ἔχθραν ἡμῶν τὸ ἀνόμοιον τῆς τύχης ἤδη λελύκει καὶ ἀσθένεια, ἣν ἐκθρεύει φυγάσι. σὺ δὲ τοῦτο καὶ ὑπερῆρας ὦ Ἀριστείδη, καὶ εὐεργεσίας κατῆρξω παρ᾽ ἐλπίδας εἰς ἀτυχοῦν-

Themistocles Aristidi.

INimicitias nostras extinxit jam fortunæ dissimilitudo, & imbecillitas qua exules illa cumulat. Tu vero hoc etiam plus egisti, nam præter spem nos perditæ fortunæ homines aggressus es beneficiis obstrin-

1. ἐκθρέυει) σωρέυει legit in margine Caryophilus.

τας ὑμᾶς. καὶ οὐδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἐνέλιπεν εἰς τὸ μηδὲν ὧν προσεδοκήσαμεν γεγονέναι. Καί σοι οὐδὲν ἀπόλωλε τῆς ἐπὶ τούτῳ χάριτος, καὶ εἰ μὴ κατορθῶσαι ἴσχυσας. ἀλλὰ καὶ πλείονος ἀρετῆς ἕξομεν καὶ προθυμίας εἴπερ δι' αὐτὴν ἐσώθημεν, ὅτι καὶ πρὸς οὕτως ἔχοντας Ἀθηναίους ἐμαχέσω.

Περὶ δὲ τῆς φερούσης ἡμᾶς νῦν φυγῆς, ὡς ἀντὶ μειζόνων τῶν κακῶν κακήν γε καὶ αὐτὴν οὖσαν ᾑρήμεθα, πῶς οὐχὶ καὶ σοὶ ταυτὰ δόξειεν; αὖθις καὶ Πολύγνωτος ἐπέστειλεν ἡμῖν αὐτὸς γὰρ κατὰ τάχος, ὡς ἀπὸ τιμωρίας ἑτοίμης φεύγειν παρεκελεύετο. Καὶ οὐκ ἐδόκει μοι (τούτου οὐκ ἂν γενομένου, εἰ μένοιμεν) ἁμαρτάνειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἦγον ἐπὶ

stringere, & hoc etiam nobis non defuit, ne quid eorum, quæ nunquam sperabamus fore, 2 non eveniret. Certe gratiæ, quæ tibi ob hoc debentur, non peribunt, licet re efficere non valueris. Imo majorem in te virtutem ac studium agnoscemus, si per hæc ipsa salvi erimus, quandoquidem cum Atheni- 3 ensibus ita etiam affectis pugnasti. De nostro porro exilio, in quo nunc sumus, quod ipsum etsi malum, ad evitanda tamen majora mala elegerimus, non dubito quin & ipse consilium nostrum probaturus sis. Scripsit rursus ad nos Polygnotus. Ipse enim mo- 4 nuerat, ut ab imminente pœna nos quam celerrime in fugam conjiceremus, nec aberra-

re

τὸ κοινὸν δικαστήριον τῶν Ἑλλήνων, ὅπου πολὺ πλεῖόν γε τὸ Δωρικὸν τοῦ Ἰωνικοῦ, καὶ τὸ μὲν πλείων ἔμελλεν ἐναντίον γίνεσθαι, τὸ δὲ ἔλλασσον ἀνωφελές. Καὶ αὐτοῦ δὲ οὐ φίλον τὸ ὑπηργμένον· ὥστε εἰκότως ἂν ἡμᾶς τὸ ἄλλο ἅπαν δέξαιτο ἀνθρώπων γένος, εἴτε βαρβάρων, εἴτε Ἑλλήνων τύχοι. παρ᾽ οἷς δυνήσεται ἡμᾶς καὶ ταῦτα, ἐφ᾽ οἷς διωκόμεθα, ὠφελεῖν.

mihi videbatur. Quoniam Athenienses vocabant nos ad commune Græcorum judicium, in quo plures sunt Dores quam Iones, & major pars damnatura nos erat, minor vero nulli futura usui, & hujus etiam ea portio, quæ in ditione est. Quamobrem quodlibet aliud hominum genus excipiet nos, sive Barbarorum, sive Græcorum, apud quos hæc ipsa etiam, ob quæ ad supplicium quærimur, nobis prodesse poterunt.

4 τὸ Δωρικὸν τοῦ Ἰωνικοῦ) Lacedæmonii erant Dores, & iniquiores in Themistoclem: reliquæ Græciæ gentes Jonicæ dialecto erant propiores. Dores & Æoles in Peleponneso habitabant reliqui in Epiro seu continenti, & Jones postea in Asia.

EPISTOLA VI.

Argumentum.

Themistocles cum Aristide, cui Athenienses Justi cognomen indiderant, in administranda Republica simultates gessit. Aristidem

dem Themiſtocles, dum gratia & auctoritate floreret, jure oſtraciſmi egit in exilium. Ariſtides vero Themiſtocli etſi non fecit paria; quippe ut vir probus, & injuriæ immemor, quod Plutarchus in Ariſtide, & Themiſtocles ipſe epiſtola ſeptima (noſtr. edit. quarta) *& nona* (nobis decima) *teſtatur: vitare tamen ſuſpicionem male ſentientis de profectione ejus ad Regem Perſarum non potuit. De hoc ergo ſcribit Themiſtocles; & quaſi jam in tuto poſitus Ariſtidem exagitat.*

Θεμιστοκλῆς Ἀριστείδῃ.

Ἤραμεν εἰς Πέρσας, ὦ Ἀριστείδη, ἤραμεν καὶ οὐδὲν δεινὸν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτῶν. οἶδα δὲ, ὅτι κατὰ σαυτὸν θαυμάσῃ, τοῖς δὲ προσποιήσῃ μὴ παρ' ἐλπίδα σοι τοῦτον τὸν λόγον λελέχθαι. ἅμα καὶ τεκμηρίῳ χρήσῃ πρὸς τὸ πλῆθος, ὅτι βεβαιοῦται μου ἡ διαβολὴ τῇ τ' ἐμῇ εἰς ἐκείνους ἐλ-

Themiſtocles Ariſtidi.

Profecti ſumus, Ariſtides, profecti ſumus ad Perſas, nihil mali paſſi ſumus ab iis. miraberis tecum ipſe ſcio, cæteris vero ſimulabis, haud quaquam eſſe præter ſpem tibi dictum. Aſſumes id tu etiam tanquam certum argumentum ad plebem, ex mea in eis ſpe, & eorum humanitate in me probari, quod

πίδι, τῇ τ' ἐκείνων φι-
λοφρεσύνῃ εἰς ἐμέ.
2Ἀλλ' ὅταν ταῦτα λη-
ρῇς ἔχων, ἐπιπεσεῖ-
ταί σοι τὸ ἐν Σαλαμῖ-
νι τρόπαιον. ἔστι δὲ λί-
θινον οἶσθα καὶ νεανι-
κῶς εὐμέγεθες οὗ αἴτιος
ἐγὼ ἵνα μᾶλλον δῆμον
ταράττοις, οὐδ' ἄλλοις
εὐεργέταις φθονηθή-
σῃ, τίς ἄρα δαίμων οὐ
κατὰ τὴν σὴν ἀλαζο-
νείαν δίκαιος, ἀλλ' ἀ-
ληθινὸς, ἐκείνην τὴν πέ-
τραν εἰς τὴν ἐπάρατόν
σου καὶ ἀχάριστον κε-
3φαλὴν ἐκβάλοι. Ἐμὲ
δὲ οὐκ ἀντευποιῶν πε-
ρισώζεται βασιλεὺς ὁ
μέγας, ἢ τὸ μήκιστον
ἂν ἡμῖν ἐχαρίζετο ἀ-
μειβόμενος, μαθὼν ἃ
πέπονθα. ἀλλὰ τοῖς
μὲν ἄλλοις ἐχθρὸν ᾔδει
με αὐτοῦ, τῆς δ' ἀρε-
τῆς ἐθαύμαζεν καὶ τῆς
4τύχης ᾤκτειρεν. Τοι-
γάρτοι κινδυνεύετε αὐτοὶ
εἰ περὶ ἐμοῦ ἐπιπρεσ-

quod in me finxit calumnia. Has nugas dum garris, ruet in te trophæum in Salamine erectum lapidem illud esse scis, & mole permagnum, cujus autor ego; ut majores in populo turbas commoveas, & beneficia conferentibus invideas: si quis Deus non pro tuâ arrogantia justus, sed revera hoc titulo dignus saxum illud in execrandum & ingratum tuum caput devolvat. Me vero vult salvum magnus Rex non ut gratiam referat (certe enim sciens, quæ a me passus est, meis beneficiis egregie responderet) sed inimicum quidem sibi me in aliis norat, at virtutem admiratus est, fortunam miseratus. Quocirca si propter me legationem mitteretis ad illum, ini-

que

βεύεσθε παρ' ἐκεῖνον, ὅτι περ αὐτοὶ ἠδικεῖτε, ἵν' ἐκεῖνος βοηθείη ἀδικουμένῳ, αὐτοί τε ἐλεεινὸν ἐποιεῖτε ἐκβάλλοντες. ὁ δὲ ἄρα ᾤκτειρεν εἰκότως ἐκβεβλημένον. Ἀλλ' οὐ γὰρ ἐλεεινοὶ τὰ νῦν ἔτι οἱ φυγάδες ἡμεῖς. ὥστε πνιγέσθω μὲν ὁ Λυσιμάχου υἱὸς Ἀριστείδης. πνιγέσθω δὲ πᾶς, ὅτῳ μὴ καθ' ἡδονήν ἐστι ὅτι δεξιώτερον ἡμῖν ἀπήντηκεν, ὡς αὐτὸς ἤλπιζεν.

que vos egisse judicaremini, ut is iniqua passum sublevaret: & ejicientes vos miserandum fecisse, ut merito ille misereretur ejectum. Quanquam exules nos jam amplius 4
miserabiles non sumus. Quare disrumpatur licet Aristides Lysimachi filius. Disrumpatur cuicunque injucundum est, commodius nobis rem evenisse, quam ipse sperabat.

4. πνιγέσθω) *Disrumpatur* vertit Interpres latinam dictionem magis quam verba secutus. πνίγεσθαι enim est suffocari.

EPISTOLA VII.

Argumentum.

SCripserat Autolycus Themistocli, Athenienses pœnitentia ductos velle eum ab exilio revocare. Themistocles vero consolationis ait hæc esse verba, non veritatis; cum & inimicorum vigeret potentia, & Athe-

Atheniensium res floreret. Itaque Auctorem se commemorans publicæ illorum felicitatis monet, ut vera deinceps scribat.

Θεμιστοκλῆς Αὐτολύκῳ χαίρειν.

Ἧσσον ὦ Αὐτόλυκε παρηγορεῖν ἄν σε βουλοίμην ἡμᾶς ἢ τἀληθῆ λέγειν. σὺ δὲ ἐπιστέλλων σφόδρα ἤδη μεταμέλειν Ἀθηναίοις τῆς ἡμετέρας φυγῆς παρηγορεῖν ἔμοιγε δοκεῖ μᾶλλον, 2 ἢ τἀληθῆ λέγειν. Οὔτε γὰρ τὸ πλῆθος δι' ἡμᾶς διαβάλλοντες ἐπισχύουσιν, καὶ καιρὸς οὐδεὶς καταλαμβάνει, ἐν ᾧ ἀχρεῖοι ἂν ἐν τῇ πόλει οἱ κακοὶ εἶεν, καὶ ἅμα αἴσθησιν παρέχοντες, ὅτι κατειργάσαντο τοὺς ἀμείνους ἐκπεσεῖν. ἀλλὰ νῦν τῇ κοινῇ εὐπραγίᾳ ἐπικαμπτόμενοι ἀφανέστεροι ἔ-

Themiſtocles Autolyco.

Mallem te Autolyce vera ſcribere, quam nobis ſolatium dare. Dum enim ſcribis, valde jam pœnitere Athenienſes noſtri exilii, videris mihi non vera dicere, ſed ſolatium potius præbere. Nam & qui plebem contra nos concitant, prævalent: & nullum tempus venit, quo & nihili homines urbi non ſint uſui, & ſimul efficiant, ut perſpectum fiat, eorum opera eſſe ejectos præſtantes viros. Nunc vero in publica felicitate in deterius flectitur eorum inertia. At certe mea ſunt,

3 χουσι τὸ ἀχρεῖον. Καὶ μὴν ἐμὰ τὰ ἀποκρύπτοντα αὐτοὺς, ἐφ᾽ ὥστε καὶ ἡ πόλις εὐπραγεῖ. ἢ γὰρ ἂν ἡμᾶς ἐπιεικῶς τὰ ἐν Ἀθήναις ἀγαθὰ καὶ δι᾽ ἀκοῆς εὐφραίνοι, καὶ εἰ δοκῇ μὴ ὑπὲρ ἡμῶν εἶναι ἐπιδεδωκέναι αὐτὰ ἐξ ὅτου ἐφύγομεν. ἴσως γὰρ ἤδη καὶ ταῦτα ταῖς ἡμετέραις ἕπεται ἀρχαῖς, καὶ εὖ κατασταθέντα εὖ προχωρεῖ.
4 Καὶ ἡμεῖς ἴσως ἂν ἑαυτοὺς δικαίως αἰτιείμεθα, ἀνοίξαντας ὁδὸν τοῖς πράγμασιν εὐρεῖαν, δι᾽ ἧς ἂν οὐκ ἔτι
5 χρήζοι τοῦ ἄγοντος. σὺ δὲ ὦ Αὐτόλυκε μὴ ὡς αὐτὸς ἐθέλεις μεταμέλεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ᾽ ὡς αὐτοὶ ἔχουσιν, ἐπίστελλε ἡμῖν. ἔχουσι γὰρ οἶμαι, καθὰ ἂν αὐτοὺς τρέπωσιν οἱ παρόντες, οἱ φανερώτεροι ἂν ἦσαν τῆς κακίας μὴ φυγόντων ἡμῶν.

& civitas secundis rebus gaudet. Utinam vel audiendo prosperas Atheniensium res lætemur; etsi non videtur esse in nostram rem, ut eæ meliori loco sint, ex quo ejecti fuimus. Fortasse enim hic status pendet ex eo, quem nos fundavimus, & bene constitutus, bene progreditur, nec immerito forsitan nos autores diximus, qui viam rebus amplam aperuimus, in qua non sit opus duce. Tu porro Autolyce scribito nobis de Atheniensibus, non ut ipse velles, mutasse illos consilium; sed quo sint erga nos animo: sunt autē arbitror, prout eos deflectunt, qui præsentes sunt, quorum notior esset nequitia, si non ipsi exularemus.

EPISTOLA VIII.

Argumentum.

Callias, ut Plutarchus in Ariſtide ait, facem in ſacris Cereris præferebat; propinquus Ariſtidis; vir opulentus. is in Themiſtoclem, perpetuum Ariſtidi æmulum ejectum & ærumnis preſſum ſiniſtris verbis uſus eſt. Tulit hoc Themiſtocles graviter rei indignitate permotus, quod vir præter opes haud bonis artibus comparatas, nulla virtute ſpectatus obſtreperet, & ignaviam objicit ac linguæ procacitatem: additis quoque minis, ſi quando fortuna ſuffragaretur.

Θεμιστοκλῆς Καλλίᾳ.

ΜΗ' ζήλου ὦ Καλλία Ἀριστείδην τοῦ φθόνου. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος πολλά σε ἔφη ζηλῶσαι τοῦ πλούτου, καίτοι μακρῷ ἄμεινον ἦν. διὸ πάντες εὔχονται σφίσιν αὐτοῖς καὶ γενεαῖς σφετέραις κἀκεῖνον ἀσπάζεσθαί σε, ἃ ἅπαντες ἐχθαίρουσιν, καὶ ἐπάρατα ἡγοῦνται,

Themiſtocles Calliæ.

INvidia laborantis Ariſtidis æmulator caveſis Callia. nam & ille tibi non multum invidere opulentiam dixit: quanquam hoc longe præſtantius eſt. Quocirca omnes ſibi ſuisque poſteris moderationem illius præoptant eorum imitatione, quæ omnes odio habent, & execran-

[2]ἐκεῖνα μιμεῖσθαι. μηδὲν οὖν ἔτι, μηδὲ σωφρόνιζε Ἀθηναίους, ὅτι εἰκαίως χειροτονοῦσιν, καὶ ἐκ τῶν ἀναξίων αἱροῦνται στρατάτας εἰς ἐμὲ αἰνιττόμενος, ἀλλὰ πρῶτον ἐκεῖνο σκόπει. ἐπιπλήττεις αὐτοῖς νενικηκότας στρατάτας [3]κεχειροτονηκόσιν. Ἔπειτα ὅστις ὢν αὐτὸς ταῦτα ληρεῖς, καὶ ὅτι οὐδὲ μετὰ πολλοὺς ἄλλους Θεμιστοκλέας στρατηγὸς ὧδε ἀποδειχθῆναι δεδυνημένος. οὐ γὰρ τῶν τυμβωρυχησάντων τοὺς ἐν τοῖς λακκοῖς ἐν Μαραθῶνι κατασεσηποτας Περσῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν ναυμαχησάντων καὶ ἀποκτεινάντων τοὺς ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ παρατattομένους ἔδει στρατηγῶν καθόλου τῶν ἡ-

cranda judicant. Ne igitur culpam in Athenienſes conjicias, nec reprehendas ut inſipientes, quod Magiſtratus creent ſine conſilio, & indignos eligant præfectos, in me ſermonem detorquens, ſed primum illud conſidera. Increpas eos, a quibus creati duces ſunt, qui victoriam reportarunt. Deinde, qui vir tu hæc blateras; cum ne poſt multos quidem Themiſtocles dux deſignari potueris. Opus enim erant Athenis duces, & magiſtratus, non qui ſepulchris Marathone ſuffosſis, putrefacta Perſarum cadavera in ſubterraneis foveis deſpoliaverunt, ſed qui commiſſo navali prælio ad Salamina & ad Eubœam proſtravere hoſti-

C 2

3. τυμβωρυχησάντων) Objicit hoc Calliæ quod cadavera mortuorum ſpoliaverit, quod narrat Plutarchus in Ariſtide p. 321.

4γεμόνων τῇ πόλει. οὐδὲ πολλὰ μὲν χρήματα κεκτημένων, ὁπόθεν δὲ αὐτὰ κέκτηνται εἰπεῖν οὐ δυναμένων, ἀλλὰ μεγάλα καὶ καλὰ ἔργα διαπεπραξαμένων. Σὺ δὲ ἐν οἷς δυνατώτατος ἦσθα αὐτὸς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὀνήσας τὴν πόλιν, ἐν οἷς ἀχρηστότατος εἶ πάντων Ἀθηναίων, αὐτὴν ἐν τούτοις περιεργάζεσθαι, καὶ πολυπραγμονεῖν 5ἐπιχειρεῖς. Καὶ κατὰ πλοῦτον μὲν τοσοῦτον ὄντα, οἷον οὐκ ὀλίγαι μυριάδες Περσῶν ἐπλούτουν, οὓς πάντας σὺ ἐκληρονόμησας, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἀφελόμενος τοὺς μαχεσαμένους αὐτοῖς, καὶ τὴν πόλιν σύμπασαν τὰ λάφυρα, οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα οὐδὲν ὤνησας οὐδέποτε τὴν πατρίδα. 6Λόγοις δὲ ἄρα, ἐν οἷς σὺ ἀδυνατώτατος, σω-

hostiles copias. Nec qui pecuniosi admodum sint, at unde pecuniam coegerint, dicere non habeant: verum qui magna & egregia opera præstiterunt. Tu vero, qui quo plurimum vales nullam Athenis utilitatem attulisti; anxie nimis & curiose inquiris ea, ad quæ unus ex omnibus Atheniensibus es minimum aptus, & tantis quidem opibus, quantis affluebant non paucæ Persarum myriades: quas tu detractis spoliis hæres omnium factus, nescio quomodo iis abstulisti qui pugnarunt, & universæ urbi, nec parvo, nec magno emolumento unquam patriæ fuisti: sermone vero, quo infantissimus es, illum castigare audes, deque bellica re objurgas Athe-

φρονίζειν αὐτὴν ἐπιχειρεῖς, καὶ πολεμικῶν ἔργων, ἐν οἷς ἀχρηστότατος εἶ καὶ ἀνανδρότατος, ἐπιτιμᾷς Ἀθηναίοις, οὕτω καὶ μὴ οὕτω διαγνοῦσιν. Ἀλλ' ὧδ' ἔχει ὦ Καλλία, τοὺς λέοντας ζῶντας μὲν ὄντας, οὔτε οἱ ταῦροι ὑπομένουσιν οὔτε ἄλλοτι τῶν παμμεγάλων καὶ ἀλκίμων θηρίων. πεσόντων δὲ αὐτῶν καὶ κειμένων οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ μύες ἐπ' αὐτοὺς 8 ἀναβαίνουσιν. Ὥστε καὶ σὺ νῦν μὲν ἐφάλλῃ ἡμῶν ἢ βούλῃ καὶ ἐμπηδᾷς, ὅτι πᾶσιν ἐσμὲν πεπάτηται. οὐδὲν μέντοι τῶν ἀδοκήτων, εἰ καὶ ἡμῖν ποτε ἔτι γ' οὖν ἐμπνέουσιν, καὶ τὴν ψυχὴν ἔχουσιν δώσει Θεὸς ὑπομνῆσαι ταύτης τῆς δημηγορίας· δώσει δ' εὖ οἶδα· οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, φασὶν οἱ ποιηταί.

Athenienses, quod ita, vel non ita, deliberarint qua tu es homo nihil. & inertissimus. Sed res sic habet Callia: vivos leones nec tauri ferunt, nec ulla ferarum quantalibet magnitudine & robore præstantium, sed prostratis & mortuis non mirum, si & mures insultant. Quare tu etiam nunc quidem ut lubet, insilis & irruis in nos, quia ab omnibꝰ pedibus calcamur. Forsan nobis quoque spiritum adhuc ducentibus, & animam habentibus dabit Deus, ut ad memoriam tuæ concionis te revocemus. Dabit autem sat scio. Nunquam succedunt male facta, ajunt poetæ.

8. οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα) Exstat hic locus Odyss. θ. 329.

EPISTOLA IX.

Argumentum.

Conqueritur Themistocles cum Habronycho de moribus, & ingratis Atheniensium animis, qui ad ejus Ostracismum capitis etiam damnationem addiderint. Deinde uxorem & filios illi commendat, ut eorum saluti consulat, si forte illis etiam iratos sentiret Athenienses.

Θεμιστοκλῆς Ἀβρώνύχῳ χαίρειν.

Οὐ τὸ παθεῖν Ἀθύνησιν ἀδίκως καὶ ἀναξίως, ὦ Ἀβρώνυχε καινὸν εἶναί μοι φαίνεται. ἐπεὶ τοῦτο καινόν ἐστιν, τὸ μὴ παθεῖν τι καινότερον. ἀλλ' ὅτι τέως μὲν ὀλιγοχρόνιος ἦν ὁ φθόνος, καὶ ταχὺν ἴσχων τὸν μεταμέλον ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ πόλει. ἐμοὶ μὲν γὰρ ὡς περὶ ἀλλοτρίας ἤδη οἱ λόγοι. Ταιῦν δὲ ὁρᾷς

Themistocles Habronycho.

Non videtur mihi Habronyche novum, iniqua & indigna ab Atheniensibus pati: novum sane illud esset, si nihil novi pateremur. Sed quod antea quidem livor cito extinguebatur, & non sero pœnitebat urbem nostram, imo vero vestram: jam enim de illa mihi tanquam extranea loquendum est. Nunc autem, vides enim & ipse, quam longe procedat no-

γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῶν
τοῦτο ἐπιδιδῶσιν τὸ ἐ-
πιχώριον πάθος, ὠ-
στρακισμένους ἡμᾶς κα-
τεψηφίσαντο, τὸ καί-
νόν γε τοῦτο ποιοῦντες,
ἐκ τῆς φυγῆς φυγα-
3 δεύοντες. Μὰ δία ἀλλ'
οὐδὲ φεύγειν ἐῶσιν, εὖ
οἶδ' ὅτι φήσεις. καὶ
γὰρ ἔγωγε πέπεισ-
μαι. διότι ἡ φυγὴ μὲν
ὀλίγον τι ἔδοξεν αὐτοῖς
εἶναι τιμώρημα ἐπ'
ἀνδρὶ τοσαῦτα κατειρ-
γασμένον αὐτῶν τοὺς
πολεμίους, θανάτῳ μὲν
τοι δεδόχθαι σφίσιν
αὐτοῖς κολάζειν ἡμᾶς.
4 αὐτοῦ γε τούτου ἕνεκα,
καὶ μαστῆρες Ἀθηναίων
εἰς Ἄργος ἴασιν καὶ
πάντες. ἕπονται δὲ αὐ-
τοῖς καὶ Λακεδαιμόνιοι.
ἐμὲ δὲ οὐκ Ἀθηναίοις ἐ-
λύπουν ὦ Ἁβρώνυχε
ἑπόμενοι Λακεδαιμό-
νιοι, Ἀθηναῖοι δέ με ἀνι-
ῶσιν Σπαρτιάταις ἐ-

nostra ætate malum hoc patrium: Ostracismo nos ejectos damnarunt, rem hanc novam facientes, & e fuga fugantes. Quid fugantes dico? Nec fugere nobis permittunt, inquies: perlatum est enim ad me. Quandoquidem fuga exigua visa est illis pœna in hominem, qui hostes eorum tot tantisque malis afflixerit, mortis pœnam in nos constituere ipsis placuit. Atque ad hoc missi sunt Argos ab Atheniensibus indagatores, quos & Lacedæmonii sequuntur. Ego vero, Habronyche, haud moleste fero, quod Lacedæmonii sequantur Athenienses, sed doleo Athenienses esse Lacedæmoniorum asseclas. Quanquam

ϛπόμενοι. Καί τοι οὐκ Ἀθηναίοις διαβάλλουσι πιστεύοντες οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ἔφοροι Παυσανίαν ἐκόλαζον, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς φίλοις τοῖς Παυσανίου, καὶ συνειδόσιν ἐκεῖνο τοὔργον ἅπαν, μόλις δὲ αὐτῷ τῷ Παυσανίᾳ ὁμολογοῦντι. οἱ δὲ ὑμέτεροι οὐδενὶ τῶν ἀλλοτρίων, οὐδ' εἰ πολέμιος εἴη, ἐπὶ τοὺς ἰδίους ἀπιστοῦσιν.

6 Τὸ δ' αἴτιον οἶμαι τούτου, διότι ἥδιον οὗτοι τοῖς φίλοις φθονοῦσιν, ἤπερ ἄλλοι τοὺς ἐχθροὺς μισοῦσιν. ἀλλ' οὐκ Ἀθηναίους ἐλέγχειν ἐπιχειρῶν ἔγωγε λανθάνοντας ταυτὶ γράφω. εἴγε ὦ θεοὶ φίλοι ἐλάνθανον μόνον. νῦν δὲ τοῖς ἐπαινοῦσιν αὐτοὺς μᾶλλον ἄπορος ἡ συνηγορία, ἢ τοῖς ψέγουσιν ἀναγκαῖος ὁ

7 ἔλεγχος. Ἀλλὰ προσ-

Ephori Lacedæmoniorum non ſumebant de Pauſania ſupplicium, quod fidem haberent criminationibus Athenienſium, aut Pauſaniæ amicis totius rei conſciis, cum vix etiam ipſi Pauſaniæ fatenti crediderint. At veſtri in ſuos extraneorum nemini, etiam ſi hoſtis ſit, fidem non habent. Cujus rei cauſam eſſe arbitror, quod hi libentius invident amicis, quam aliis in odium veniant inimici. Cæterum ego, non quod Athenienſes redarguere velim, hæc ſcribo. Si tamen, dii boni, latebant. Nunc vero major eſt laudantibus eos defenſionis inopia, quam vituperantibus redargutionis neceſſitas. Sed hæc apud ſodalem, & amicum meum

ὀδύρεσθαι τί μοι ἔδο-
ξεν ἀνδρὶ ἑταίρῳ ἐμαυ-
τοῦ καὶ φίλῳ, ἔτι δὲ καὶ
ὑπομνῆσαι τῶν οἰκείων.
περὶ ὧν εὐλαβεῖσθαι
δεῖ μᾶλλον, ὅτι Λακε-
δαιμονίους ὁρῶμεν Ἀθη-
ναίων ἄρχοντας καὶ ψη-
φιζομένους Ἀθήνησιν με-
τὰ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν
8 ψηφίσματα. ἡ δὲ τῆς
ὀργῆς αὐτῶν αἰτία, οἶ-
σθα ὦ τᾶν ὅτι ὁμοία
μὲν ἐφ' ὑμᾶς, ὁμοία δὲ
ἐπ' ἐμὲ, ἐπείπερ ἄμ-
φω τὸ στρατήγημα τῆς
περιτειχίσεως τοῦ ἄ-
στεος παρ' αὐτοὺς ἐπρεσ-
9 βεύομεν. τῷ μὲν γὰρ
συμπρεσβευτῇ ἡμῶν,
ἅτε ἀνδρὶ δικαίῳ, καὶ
δεόντως τοῦτο τοὔνομα
ἁρπάσαντι μόνῳ εἰς
τοὺς Ἕλληνας φερομέ-
νῳ ἁρπάζειν, ἔοικεν

meum deflere aliquantum volui, deque tuo ſtatu eum admonere. Hoc enim magis tibi verendum eſt, quoniam Lacedæmonios videmus dominari in Athenienſibus, & facere Athenis ſcita populi in eos, quibus ipſi infenſi ſunt. Cur vero irati ſint, heus tu, probe ſcis, cauſa enim communis eſt mihi ac tibi, ſiquidem ambo legatione fungebamur ad eos, dum ſtrategemate uteremur pro vallanda muris urbe Athenienſium. Nam Collegæ noſtro, quippe ut viro juſto, quique tibi merito cognomentum hoc rapuit, atque unus apud Græcos raptum

8. ὦ τᾶν) O amice. Suidas: Τάν. ἑταῖρε. ἢ σύ. καὶ ὦ τάν. μετὰ ἄρθρου. Pluries tamen cum circumflexo quam gravi ſcriptum invenies.

τὸ στρατήγημα τῆς περιτειχίσεως) deſcribit hoc Nepos 2, 6, 4. ſ. & Juſtinus 2. 15.

διάλυσις εἶναι πρὸς
Λακεδαιμονίους ἡ σὺν
αὐτοῖς ἐφ' ἡμᾶς ὁμο-
10 φροσύνη. Ἀλλ' ἐκεῖ-
νος μὲν ἐῤῥώσθω ἐπί-
κοτος ὢν ἀεὶ καὶ δυσ-
μενὴς καὶ φθονερός. καὶ
ὥσπερ ποτὲ ἔφη Κάλ-
λαισχρος ἐπ' αὐτοῦ,
μᾶλλον τῷ τρόπῳ Ἀ-
λωπεκῆθεν, ἢ τῷ δήμῳ.
11 Σὺ δὲ οὖν Ἁβρώνυχε τὰ
παρόντα εὖ τίθεσο καὶ
τῶν μελλόντων ἐκ τοῦ
μηκίστου εὐλαβοῦ, καὶ

possidet titulum, conspiratio cum Lacedæmoniis in nos videtur esse gratiæ reconciliatio. Sed valeat homo semper irarum tenax, malevolus & invidus: atque ut Callæschrus aliquando de eo dixit; moribus magis Alopecensis quam gente. Tu vero Habronyche res tuas in præsenti cura, & in posterum quam longissimè provide, timetoque

10. ἐῤῥώσθω) valeat. In abominatione alicujus rei contrario sensu sæpissime vox hæc usurpatur. Demosthenes de falsa legat. p. 233. A. ἐῤῥῶσθαι πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ Σοφοκλεῖ, ubi Ulpianus p. 114. A. ἐῤῥῶσθαι πολλὰ φράσας) ἀντὶ τοῦ οἰμώζειν. τῶν διφορουμένων γὰρ ἡ λέξις, καὶ ἐπὶ κακοῦ λέγεται. Phalaris ad Messenios epist. 84. ἔῤῥωσθε, τὸ δὲ ἔῤῥωσθε, διπλῆν παρέμφασιν ἔχον, ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. μὴ ἀγνοεῖτε, ὅτι πρὸς τὸ χεῖρον γ γέγραπται. De latino *Vale* confer Servium ad Æneid. I. 80. & II. 98

Ἀλωπεκῆθεν) Alopece, unde ortus est Aristides, pagus est Atticæ, non ultra duodecim stadia Athenis distans. Vide Meursium de pagis Atticæ. Inde quoque præter eos quos l. c. adlegavit Meursius, ortus est medicus Demetrius Antiphilus ὁ ἀλωπεκῆθεν. Lucianus in Toxari, p. 39.

δεδιέναι Ἀθηναίοις πολ-
λοῦ ἄξιος εἶναι. εἰ δὲ
καὶ πεφύκοις, ἀλλ'
ἀποκρύπτου τὰ πλείω,
καὶ ἀγάπα λανθάνων.
12 ταυτὶ μὲν ὦ βέλτιστε,
περὶ σοῦ πρός σε. τῶν
δὲ ἐμῶν τὰ μὲν ἐνθάδε
ἐμοὶ μελήσει δῆλον ὅ-
τι, καὶ διαφευξόμεθα
τοὺς τε οἴκοθεν ἐπὶ τὴν
θήραν ὑμῶν ὡρμημέ-
νους κυνηγέτας, καὶ τοὺς
Λακωνικοὺς κύνας. οὐδὲ
ἐπιχωρήσομεν Ἀθηναί-
οις μὲν ἐναγέσι γενέσθαι
τοῦ ἡμετέρου μύσους καὶ
παλαμναῖον ἢ ἀλιτή-
ριόν τι προσρίψαι τῇ
πόλει, ὃ οὐκ ἀρεστὸν, οὐ-
δὲ χαλκείοις ἀνδριά-
σιν ἀποπομπήσομεν,
οἷα περὶ Παυσανίου
Σπαρτιάταις ὁ θεὸς ἔ-
χρησεν, ἀλλ' ἐναγῆ

metoque ne magni fias ab Atheniensibus. Quod si aptum te ad negotia gerenda sentis, ut revera es, te tamen ut plurimum abde, & latere te stude. Hæc ad te, vir optime, habeo de te dicere. Quod ad me attinet, sane res hic ego meas curabo, & effugiemus domesticos venatores ad nostram egressos venationem, ac laconicos canes, nec sinemus Athenienses quidem contaminare se admisso in nos scelere, ac funesto & exitiali parricidio urbem fœdare, quod nec statuis æneis expiare queant, ut Spartanis editum oraculum pro Pausania jussit

12 Λακωνικοὺς κύνας) Canes Laconici in venatione maxime excellebant, de quibus ne prolixiores simus consulendi Marcellus Donatus ad Ammianum l. 38. p. 864. & Meursius Misc. Lacon 3 1.

τινά, καὶ ἀφύλακτα, καὶ τοῦ Κυλωνείου πέρα, τοῖς δεῖγε μὲν Λακεδαιμονίοις διπλῆ, μᾶλλον δὲ τριπλῆ ἡσθῆναι. ἡμᾶς μὲν ἀποτισαμένοις ἀνθ᾽ ὧν ὑπὲρ τῆς πρεσβείας τῆς μετά σου δι᾽ ἔχθους ἡμῖν ἐγίνοντο, ἀπάτην εἶναι λέγοντες ἡμετέραν τὴν κωλύμην αὐτῶν τῆς ἀδικίας. ἀλάστορα δὲ ξυναιρῶν ποίνιμον εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν Ἀθη-

jussit, sed execrandum & inevitabile, ac Cylonio scelere majus, Lacedæmonios vero duplex, imo vero triplex gaudere gaudium. Primo, si nos ulciscerentur ob susceptas inimicitias causa legationis tecum gestæ: fraudi nobis dantes, quod injuste eorum voluntati impedimento fuerimus. Deinde si me nefaria cæde sublato per Athenienses,

καὶ τοῦ Κυλωνείου πέρα) Cylon Atheniensis oraculo monitus ab Apolline, ut quando maximum Jovis festum celebraretur, Athenarum arcem occuparet, quod & fecit adjutus a Theagene socero suo, Megarensium tyranno. Athenienses arcem oppugnarunt, sed quum diu protraheretur obsidio, novem archontibus totam rem administrandam tradiderunt. Cylon rebus suis valde afflictis cum fratre fugit, reliqui fame sitique adacti in ara acropoleos sederunt, quos cum contra datam fidem quidam ad Eumenidum aram interficerent, pro scelestis habiti & ab Atheniensibus exilio puniti sunt. Thucydides 1. 126. Meminit quoque Plutarchus in Solone p. 84. Ipse Cylon statua in acropoli posita expiatus est, ut ex Pausania ostendit Meursius in Cecropia c. 25. ad quam etiam noster verbis paullo ante positis adludit.

ναίων ἐξομορξαμένοις,
ἀνοσίως ἐμοῦ μιαιφονη-
14 θέντος ὑπ' αὐτῶν. τὴν
δὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας αἰ-
σχύνην, ἐπεὶ προδιδοὺς
ἦν σφᾶς ὁ βασιλεὺς τῆς
Λακεδαίμονος, ἐπικου-
φιεῖν οἰομένοις, εἰ καὶ
πρὸς Ἀθηναίων ὁ στρατη-
γὸς αὐτῶν ἐγὼ προδό-
του δίκην ὁμοίως ἀνφαι-
νοίμην κεκολασμένος.
15 Τούτων μὲν οὖν ἵνα μηδὲν
γένηται, ἐγὼ προμη-
θήσομαι, ὥσπερ ἔφην,
κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ
τάδε νῦν ὡς ἐν ἀνθρω-
πίνῳ λογισμῷ ἐξευ-
λαβούμεθα. καὶ τὸ λοι-
πὸν ἔπειτα, ἂν τελεί-
ως ἅπαντα ἐν ἀσφα-
λεῖ γένηται, πεύσῃ
περὶ πάντων, καὶ κα-
θέκαστα ἐπιστελοῦμέν
16 σοι. Τὰ δὲ αὐτὸς ἀν-
τιβολοῦμέν σε καὶ ἱκετεύο-
μεν ὦ κράτιστε ἑτέ-

ses, eorum caput opportune devoverent piaculari genio, qui uti vindex pœnas expeteret ab eis. Postremo, quod sese putarent infamia levare, qua laborant apud Græcos, quandoquidem Lacedæmonius Rex prodebat cives, si ab Atheniensibus ego quoque dux eorum viderer sustinere pœnas ut proditor similes. Ut igitur nihil horum fiat, prospiciam ego, ut jam dixi pro viribus, & hæc sunt quæ pro humano sensu cavemus. Cætera deinde, cum plane omnia nobis in tuto erunt, scies universa, deque singulis ad te scribam. Tu quoque sodalium optime, oro atque obsecro, adjuva quan-

14. ὁ βασιλεὺς τῆς Λακεδαίμονος) Pausanias.

ρων, τοῦ συλλαμβά-
νειν ὡς ἂν οἷός τε ἦς,
καὶ βοηθεῖν ἡμῖν ἀντί-
κρυς, τὰ μὲν χρήμα-
τα, μὴ φυλάττοντα ἐ-
μοὶ, μηδὲ τοῖς ἐμοῖς
παισὶν, ἀλλὰ καιρί-
ως ταῦτα, καὶ δεξιῶς
ὑπὲρ τῶν παίδων καὶ
τῆς μητρὸς αὐτῶν ἀ-
17 πολύοντα. αὐτὸ δὲ
τοῦτο σκοπούμενον ὁ-
σημέραι, ὅπως τὸν
Κλεόφαντον ἡμῖν καὶ
τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ,
καὶ τὴν μητέρα περι-
σώσεις, ὑπεισι δέ σοι,
ἡ μὲν προς τοὺς ἄλλους
εὔνοια δι' ἡμᾶς ἴσως,
18 ἢ σὺ θαρσεῖς. καὶ διὰ
Λυσικλέα δὲ τὸν υἱόν
σου σοί τε αὐτῷ στερ-
κτέα, καὶ ἐκείνῳ οὐκ ἀ-
μελητέα. εἰ μὲν ἀξιω-
θησόμεθα κηδεσταὶ ὑ-
μῶν γενέσθαι, ὅτι σοὶ
μὲν υἱὸς ἐστιν. ἐκείνῳ

quantum potes, & affer enixe opem, & pecuniam quidem nec mihi, nec liberis meis serva, sed in commoda filiorum ac matris eroga cum opus erit, & caute. Tua vero cogitatio assidua in eo sit, ut nobis Cleophantum & sorores matremque serves incolumes. Certo ut alios benevolentia complectaris, mea fortasse causa facis, nobis enim confidebas. Quanquam & propter Lysiclem filium tuum & ipsi tibi servanda benevolentia est, & illi nequaquam rejicienda: siquidem indigni non sumus, quibus cum affinitate jungamini, quoniam tibi quidem filius est, ipsi vero uxor: sin minus, at cer-

17. Κλεόφαντον) filius erat Themistoclis ex Archippa Lysandri Alopecensis filia. Plutarch. Themist. p. 128.

δὲ γυνή. εἰ δὲ μή, ὅτι ἐμέλλησεν τε καὶ ἠλ-
19 πίσθη ποτέ. Καὶ οἶμαι μὲν ὐδὲ τὺς Ἀθηναίυς αὐτὺς, εἰ καὶ πάνυ λυποίη, καὶ μεγας γένοιτο ὁ τῶν μισύντων ἡμᾶς φθόνος, εἰς γύναιον ἢ εἰς παιδάρια παροινεῖν ἐπιχειρήσειν, ὐθ᾽ ἑτέροις ἐπιτρέψειν.
20 εἰ δ᾽ αὖ λεπτή τις ἐλπὶς μόνον, μᾶλλον δὲ ἀμυδρὰ ἡ ὑποψία, ὄνειδος ἡμᾶς ἶσον μενέτω, καὶ δὴ γιγνέσθω αὐτίκα δὴ βοήθεια τὸ
21 δέος. Τόδε οἱ πεμπτέον αὐτὺς, καὶ ὅπως τὴν ἀπάλλαξιν σελλομένυς, τὸν παιδαγωγὸν οἶσθα τὺ Κλεοφάντυ, ὅς κἀμέ ποτε ἐθεράπευεν. Σίκιννος αὐ-

certe quia futurum olim expectabatur, & habebatur in spe. Cæterum nec ipsos Athenienses puto, licet odio in nos flagrantium sæviat ac crescat invidia; debacchaturos in mulierculam & puerulos: aut permissuros ut alii contumeliose tractent. Quod si vel leve periculum sit, aut suspicio tenuis, facile concedere possum ut tale probrũ, me expectet, metus tamen contra hoc erit remedium. Quo autem mittendi, aut qua via subducendi sint: nosti Cleophanti pædagogum, qui mihi quoque famulatus est; Sicinus illi nomen. Huic significandum

20. ὄνειδος ἡμᾶς ἶσον μενέτω) antea legebatur ὀνείρωι id quod emendavimus, & quæ in Latinam versionem infarciebat Caryophilus, expunximus. Sensus autem planus admodum est Δέος h. l pro metu cum prudentia conjuncto accipiendum est.

21. Σίκιννος) Hujus Sicini opera usum Themistoclem ait

τῷ τοὔνομα. ἐκείνῳ μό-
νον τὸ χρῆναι μὴ μένειν
22 ὑπόθου. Τὰ δὲ ἄλλα
ἐπίσταται καὶ δράσει
αὐτός. ἀλλὰ γὰρ οὐχ
οὕτως ἤδη μισητέον Ἀθη-
ναίοις ἡμῖν, ὥστε καὶ τοι-
αῦτά τινα περὶ αὐτῶν
ὑπολαμβάνειν οἷα οὔτε
ἐγένετο πώποθ' ὑπ'
αὐτῶν, οἶμαι δὲ ὅτι οὐ-
δὲ ἄρα γένοιτο. οὐδὲν
γὰρ περιττὸν ποιοῦσιν
ἐν τοῖς οὕτως ἀναγκαί-
23 οις. Δεδήλωκά σοι
τὸ χρεὼν ὑπὸ σοῦ πρα-
χθῆναι, καὶ σὺ ποιή-
σεις δηλονότι, ὥσπερ
ἐγὼ ἐπισκήπτω. ταῦ-
τα μὲν οὖν ἐπείγειν ἡ-
μᾶς ἐδόκει γράφειν
παρὰ σέ. μετὰ ταῦτα
δὲ ὅταν τὰ μετὰ ταῦ-
τα γένηται γράψομεν.

gnificato tantum, non esse manendum: cætera scit ille, & efficiet. Verum non tanto in odio debent esse nobis Athenienses, ut talia de eis opinemur, qualia nunquam egerunt. Nam nec ea mente illos esse arbitror, nec res ejusmodi fieri posse, cum ubi summa necessitudo est, nihil facere soleant, quod modum excedat. Exposui quod agendum tibi est, præstabis tu nimirum, ut ego confido. Hæc nos, ut scriberemus ad te, videbantur impellere. Quæ postea evenient, postmodum tibi scribemus.

Plutarch. ad eludendum Xerxem in navali prælio ad Salamina. Herod. Lib. 8. *Caryophilus.*

EPI-

EPISTOLA X.

Argumentum.

PRomiſerat Habronycho ſupra Themiſtocles ſcripturum ſe, quicquid poſt illud tempus eveniſſet. Scribit ergo de ſua ad Regem Perſarum profectione, quam Habronychus antea ſibi ab Euxitheo narratam Themiſtoclis nomine nec probare volebat, nec improbare.

Θεμιϛοκλῆς Ἀβρωνύχῳ.

ΤΕθάῤῥηταί μοι τὰ
μεγάλα καὶ δεινὰ ἐκεῖνα, ὦ Ἀβρώνυ-
χε, ἃ καί σοι παρ᾽ ἡ-
μῶν Εὐξίθεος ἀπὸ
γλώττης διαλεξάμε-
νος, δεδήλωκεν, ὥς
2 μοι διέγνωϛαι. Σὺ δὲ
ἐσιώπας, ὡς ἔφασκεν
ἐκεῖνος, εἰς τὴν γῆν κύ-
πτων. ἐπαινεῖν μὲν οὐκ
ἔχων, ὡς ἐμὲ εἰκάσαι,
κωλύειν δὲ οὐκ ἐθέλων.
καὶ καλῶς ποιεῖς, οὐ
γὰρ ἂν ἐκώλυσας.
3 βλασφημεῖν δὲ οὐχ ἤρ-

Themiſtocles Habronycho.

MAgna illa & ardua ſum audacter aggreſſus Habronyche, quæ jam audieras Euxithei ore, meis verbis tibi meum conſilium exponentis. Tu vero tacebas, ut ille ajebat, oculis humi defixis, quod, ut conjicio, nec approbare poſſes, nec impedire velles, & recte quidem; neque enim impediſſes. Maledicta vero dicere non conveniebat, ſed eo

μοτ]εν. ἀλλ᾽ εἰμί γε, εἶμι. καὶ ἐπὶ τῆς ἀπήνης ἤδη καθεζόμενος ταυτὶ γέγραφα, εὖ πρᾶττε, περὶ ἡμῶν εὐθύμει.

jam, eo; ſedensque in rheda hæc ſcripſi. Vale: & quod ad nos attinet, læto ſis animo.

3. εὐθύμει] ſub finem hujus epiſtolæ Ehingerus hanc laciniam adtexuit: Ἐν τῇ κατὰ Ξέρξε ναυμαχίᾳ οἱ Βοῖοι καλῶς καὶ ἀνδρείως ἐπολέμησαν. *In navali pugna contra Xerxen Boii præclare & fortiter dimicarunt.* An ille aliquo codice manu ſcripto uſus fuerit, latere nos voluit. In Romana Caryophili editione non exſtant & commode abeſſe poſſunt, quia plane huc non quadrant, & poſt epiſtolæ concluſionem ſunt adjecta.

EPISTOLA XI.

Argumentum.

Leotes ſacrorum Antiſtes, Lyſander, Princpes, & Leager, ad quem Themiſtocles ſcribit, jurejurando ſe purgaverant de crimine proditionis, quod Themiſtocli inferebatur. Queritur Themiſtocles potuiſſe illos jurando omnem a ſe ſuſpicionem depellere, ſibi idem non licuiſſe. Cæterum admonet Leagrum, ne Athenienſibus fidat ipſe & cæteri ſocii. Poſtremo arcanum aperit conſilium de ſua ad Regem Perſarum profectione; profectionis tamen ſcopum pudore ſuffuſus reticuit.

Θεμι-

Θεμιστοκλῆς Λεάγρῳ.

Ἦπου Λεώτης ὁ ἀρχιερεύς, ὦ Λέαγρε, καὶ Λύσανδρος ὁ Σκαμβωνίδης, καὶ Περινάπης ὁ Πρασιεὺς νῦν μὲν ἀσπάζονται τὸν Ἀθηναίων δῆμον, ὃς οὔποτε ἄλλοτε οὕτω μὲν αὐτοὺς πιστοὺς ὑπέλαβεν εἶναι, οὕτω δὲ δικαίους καὶ εὐόρκους, ὥστε περὶ τοσούτου ἀδικήματος ἐπεχείρησεν ἐξομολογεῖσθαι σφίσιν τῆς ξυμπάντων τῶν Ἑλλήνων προδοσίας.
2 Νῦν δὲ ἐφ' αὐτοῖς φρονοῦσιν πάμμεγα δῆλα ἄρα καὶ ἡλίκον. ὃ οὐκ ἂν ἄλλοι φρονοῖεν οὐκ ἀπαλλάττοντες μόνον τῆς ὑποψίας καὶ τῆς βλασφημίας, τῆς εἰς αὐτοὺς γενομένης καὶ λεχθείσης, ἀλλὰ μετὰ τοῦ εὐσεβεῖς καὶ ὅσιοι πεπιστεῦσθαι

Themiſtocles Leagro.

Nunc plane, Leager, ſacrorum Antiſtes Leotes, & Lyſander Scambonides, & Prinapes Praſienſis ſtudioſi ſunt populi Athenienſis; qui antea nunquam eos judicaverat adeo fideles, adeo juſtos & ſanɛte jurantes, ut voluerit eorum uti teſtimonio in tanto ſcelere proditionis omnium Græcorum. Nam ſane de ſe nimis magnifice ſentiunt, quantumque certe non ſentiant alii: non ſolum omnem a ſe ſuſpicionem removentes, illataque ac divulgata in ſe probra refellentes, ſed abſoluti etiam cum opinione pietatis & innocentiæ. At enim Leager filius Glauconis, & meus æqualis ac in ephebis

3ἀπαλλαγέντες. Ἀλλ' οὐ γὰρ ὁ Γλαύκωνος μὲν υἱὸς Λεάγρος ἐμὸς δὲ ἡλικιώτης καὶ συνέφηβος, οὔτ' οὖν Ἀθηναίους τούτου γε ἕνεκα ἀγαθήσεται, τὰ δὲ ἄλλα ἀσπαζέσθω καὶ ἀγαπάτω αὐτοὺς, οὔτε ἐπ' αὐτῷ σεμνύνεται, ἀλλ' 4αἰσχύνεται. ὑμεῖς μὲν γὰρ ὦ Λέαγρε τῇ μὲν ὑμετέρα σωτηρία μόνῃ, ἐμῇ δὲ δυστυχίᾳ χαίρειν ἐπιστάμενοι οὐχ ἁμαρτήσεσθε. ὅτι ὥσπερ μεγάλου καὶ πίονος θρέμματος καὶ ἀγρεύματος πεσόντος ἄδην ἔχετε τῆς ἐμῆς θοίνης. 5Καί μοι τοῦτό γε μόνον (ἀποθαρσήσω γὰρ εἰπεῖν) εὐτύχηται τὰ ἄλλα πάντα οὕτως ἀῤῥήτως κακῶς πεπραγότι. ἀλλ' ὑμᾶς τε τοὺς

phebis socius, nec ideo Athenienses laudabit: cætera probet illos & amet, nec propterea se jactabit magnifice, imo vero erubescet. Etenim vos, ô Leager, si vestram unam salutem, hoc est calamitatem meam, in beneficii loco posueritis, non errabitis: nam quasi pingui animante cæso, aut fera prostrata, suppetit abunde vobis ex me; quo vescamini. Et certe hac una in re (audacter enim dicam) sum felix, qui in cæteris omnibus afflictissima sum fortura. Siquidem passus ea quæ sum passus, vos amicos meos non mediocriter juvi. Cæterum confidere, & quod majus est,

4. ἔχετε) post hoc verbum addunt codices in parenthesi τοῖς Ἀθηναίοις, quæ vero commode abesse possunt.

ἐμῆς φίλης ἢ μετρίως ὤνησα ταῦτα παθὼν ἃ πέπονθα. Ἐπιθαῤῥεῖν δὲ καὶ τὸ μεῖζον ἔτι ἀγάλλεσθαι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ σωτηρίᾳ, τίς ἂν εὐφρονῶν ὑπομείνειεν; πρότερον οὐχ ὅτι καὶ οὗτοι καταβεβοῆσθαι καταβόησιν εἰς τοὺς ἕλληνας, οὕτω μὲν ἀνήκεστον, καὶ δεινὴν, οὕτω δὲ ἄδικον καὶ ψευδῆ. ἀλλ' ὅτι οἱ μὲν ἐπιορκοῦντες Ἀριστείδης ἦν καὶ Φαιδρίας καὶ Τισίνικος καὶ Ἀλκμαιωνίδης, οἱ δὲ ὀμνύντες ὑμεῖς. καὶ οὐ κατέπεσεν, ὦ θεοὶ καὶ δαίμονες οἱ τῆς ἀληθείας τῆς ἐν ἀνθρώποις ἴστορες τὸ πρὸς ὑμῶν ὀμνυόμενον, ἕδος τῆς θεοῦ, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ὁ νεὼς ἐπὶ τὰ τῶν ἀλιτηρίων ἐκείνων βρέγματα τῶν τότε ὑμᾶς ὁρκούντων. Ἀλλὰ νῦν μὲν ὑμῖν πιστεύουσιν, ὅτι ὀμωμόκατε, πρὶν δὲ ἄρα

est, in ejusmodi salute exultare, quis dum sanæ mentis sit, æquo animo ferat. Primo, non quod ii quoque auctores fuerint spargendi rumoris inter Græcos tam exitialis & acerbi, tam iniqui & falsi. Sed quia qui pejerarunt, fuere Aristides & Phædrias, & Tisinicus, & Alcmæonides: vos autem qui juratis. Nec ô Dii ac dæmones custodes & præsides tuendæ inter homines veritatis, Deæ simulacrum in quod jurabatis, imo vero delubrum ipsum corruit in capita nefariorum hominum, qui vos ad jurandum adigebant. Sed nunc quidem credunt vobis, quia jurastis, antea ve-

οὐκ ἐπίστευον. διατί οὖν οὐχὶ κἀμὲ ὥρκωσαν, ἵνα κἀμοὶ πιθῶσιν; εἰδ' ἐμὲ μὲν πονηρὸν ἡγοῦντο ὑμᾶς δὲ χρηστοὺς, διατί οὖν καὶ ἡμᾶς ᾐτιῶντο τηνικαῦτα τοὺς χρηστοὺς, ὁτέπερ κἀμὲ τὸν πονηρόν; δεῖ γὰρ ἤτοι τὸν τρόπον τὸν ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ τὸν ὅρκον τὸν ἐπὶ τῷ θεῷ πιστὸν εἶναι. Καὶ χρηστοὺς μὲν ὑμῶν εἰδότες τοὺς τρόπους, οὐκ ἂν ἐπὶ τὸν ὅρκον ἦγον· πονηρὸν δὲ εἰδότες τὸν ὅρκον, οὐκ ἂν ἐφλυάρουν οὐδ' ἠτιμῶντο τὸν τρόπον. Ἀλλ' οὐδέν ἐστι τούτων ὑγιὲς, οὐδ' οὕτως ἔχον, ὦ Λέαγρε, ὥσπερ ἐκεῖνοι φασὶν, ἀλλὰ τὰς μὲν παρούσας παροχὰς, καθάπερ ἔλεγον, ὁ φθόνος αὐτῶν πεποίηται πρὸς ἡμᾶς. ὅτι οὔπω μετὰ Θεμιστοκλέα ἄλλου δέονται, ἀλλ' ὅτι ἐμοῦ

ro non credebant. Cur ergo a me etiam jusjurandum non exegerunt, ut mihi quoque fidem haberent? Si vero me improbum, vos autem probos exiſtimabant, cur vos etiam probos criminabantur eo tempore, quo incuſabar & ego malus? Oportet enim aut auctoritati hominum propter mores, aut juramento propter religionem in Deum tribui fidem. Itaque ſi vos bonis eſſe moribus ſciſſent, juramento non obſtrinxiſſent. Si vero jusjurandum falſum, non effutiſſent nugas, nec mores improbaſſent. Verum nihil horum, Leager, congruit rationi, nec res ſic ſe habent, ut illi dicunt, ſed livor, ut dicebam, eorum hiſce me affecit mune-

12 πλήρεις εἰσίν. εἰδ᾽ οἷ-
ον εἰκὸς ἔῤῥει τὰ κατ᾽
ἐμὲ ἤδη, τηνικαῦτα δὲ
ὀῤῥωδῶ μὲν ἐγὼ περὶ
ἡμῶν, δεδίτεον δὲ ὑ-
μῖν αὐτοῖς ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν, μὴ καθ᾽ ὑμῶν
ὅρκος γένηται, πεπι-
στεῦσθαι μὲν οἰόμενοι, πι-
στεύσασιν δὲ ἐξαπατω-
13 μενοι. κἀγὼ ὁ μὴ πι-
στευόμενος ὀμνὺς ἔξω
βεβηκὼς ἀρκύων καὶ ἀρ-
κυωρῶν τύχω, ὑμεῖς
δὲ οἱ μαρτυρούμενοι ὅτι
εὐσεβεῖς ἐστὲ καὶ εὔορ-
κοι ἐς τάδε, ἐνασεβη-
θείητε καὶ ἐνεπιορκη-
θείητε ἀπὸ τῶν μαρ-
14 τύρων. δεδίττεις ἡμᾶς
ὦ Θεμιστόκλεις, καὶ δει-
ματεῖς ταῦτα λέγων,
φήσει τις ἴσως. σιω-
πῶν γὰρ ὑμᾶς, οὐ δε-
δίττομαι, ἀλλ᾽ εἰ μὲν
λέγοιμι ἀκούσεσθέ με,

muneribus. Nam alio post Themistoclem nondum indigent, & me fastidiunt. Quod si jam, ut videre est, res meæ pessum eunt, ego sane de vobis valde timeo, & vobis ipsis timendum est, ne jusjurandum vobis male vertat, dum putatis fidem quidem vobis habitam, ab iis autem qui habuere fidem eludamini. Et ipse, cui juranti non crederent, & retia & venatores effugerim: vos autem quibus testimonium pietatis, & sancti jurisjurandi hactenus datur, impie & perjure a testibus opprimamini. Terricula obtendis, timoremque injicis Themistocles hisce verbis, dicat

12. οἰόμενοι) ἀντὶ τοῦ, οἰομένων καὶ ἐξαπατωμένων ἀττικῶς *Caryophilus*.

15 εἰ δὲ μηδὲ τοῦτο οὐ μέ-
μνησθέ μου, ὅτι ἐγὼ
μὲν πᾶσιν Ἀθηναίοις
προστάξας ἐκλιπεῖν
μὲν τὸ ἄστυ, εἰς δὲ τὰς
ναῦς ἐμβαίνειν. καὶ
πείσας, μᾶλλον δὲ ὑ-
πακουσθεὶς, οὐκ ἔπει-
σα τοὺς αὐτοὺς τούτους.
ἵνα μοι ἐπιχωρήσειαν
οἰκῆσαι μετ᾽ αὐτῶν Ἀ-
θήνησιν. καὶ τί μετ᾽ αὐ-
τῶν λέγω; οὐδὲ δίχα
Ἀθηναίων ἐν τῇ ἑλλά-
16 δι. Ἀλλ᾽ ὁ Πύθιος αὐ-
τοῖς. καὶ γὰρ τοῦτο
με ἐκάλουν, ὅτεπερ τὸν
χρησμὸν αὐτοῖς ἐξη-
γησάμην. οὔτε Δελ-
φῶν, οὔτε Δήλου τόδ᾽
ἐπὶ τούτοις εἶναι, οὐδὲ
Ξάνθου μοῖραν ἐῶσιν,
μὴ τελευτῶν εἰς Ὑπερ-
βορέους ἐκτοπίσαιμι.
17 καὶ ὦ ὑπανέστησαν οἱ
Ἕλληνες Ὀλυμπιάζε
παρελθόντι ἐπὶ τὴν
θέαν τοῦ γυμνικοῦ ἀ-

cat quispiam. Certe tacendo timorem non incutio, ſed dicentem audietis. Sin minus, an non mei vobis in mentem venit? qui cunctis Athenienſibus præcepi, ut urbem deſererent, & naves conſcenderent, & ſuaſi, imo obſequentes habui, nec tamen ipſos eosdem adducere potui, ut mihi permitterent Athenis ſecum habitare? Quid ſecum dico, nec ſine Athenienſibus in Græcia. Sed Pythius illorum ego; hoc enim me vocabant nomine, quando illis oraculum explanavi: nec Delphis, nec in Delo vitam traducere ſinor, quin imo nec in fortuna Xanthi, eſſe, ne tandem ad hyperboreos commigrem.

Et

γῶνος, τούτῳ οὐχ οἷόν τε ἐν πανηγύρει εἶναι ὡς ἀμοίρῳ τιμῆς καὶ προεδρείας ταυνῦν, ἀλλ' οὐδ' ἐν βεβήλῳ τῆς Ἑλλάδος οἰκήσει, οὐδ' ἐν ἱερῷ ἱκετείᾳ καὶ καταφεύξις.
18 Ταῦτα οὐκ ὀῤῥωδεῖτε ὦ Λέαγρε, οὐδ' ὑπεισιν ὑμᾶς θάμβος, ἀλλὰ μετὰ τὸν ὅρκον πάντ' ἔχειν ὑμῖν οἴεσθε καλῶς; καὶ ἔχοι γὰρ ὦ δέσποινα Ἀθηνᾶ. ἀλλ' οὐδὲν οὕτως ἀνόητον, ὡς ὅταν μὴ διαφέρωσιν αἱ εὐχαὶ καὶ ἐλπίδες. τί οὖν ποιητέον; ἐρήσῃ με, Φεύγωμεν ἄρα μηδενὸς ἡμᾶς ἐλαύνοντος; οὐ λέγω τοῦτο, ἀλλὰ μὴ κοιμᾶσθαι.
19 ἀπιστεῖτε, φοβεῖσθε, ὑποθήσεται τὸ τηνικάδε ἢ ἀποχωρεῖν, ἂν τούτου δέῃ, καὶ ποιεῖν τι αὐτοῦ, ἣν τοῦ ἔργου μόνον φροντίζητε. ἢν δὲ ῥαθυμῆτε, πάνυ ἔχειν

Et cui Olympiam profecto ad gymnicos ludos assurrexerunt Græci, modo non licet spectare certamina citra honorem, ac primarii sedilis dignitatem, sed neque profanum ullum conceditur in Græcia domicilium, aut sacer locus, quo supplex confugiam. Hæc non pertimescitis Leager, nec obstupescitis, sed omnia vobis post juramentum in tuto esse putatis? atque utinam in tuto sint, domina Pallas. Sed nihil ita stultum est, ut votum a spe non differens. Roges: Quid igitur agendum? fugiendumne depellente nemine, non me hercle, sed non obdormiendum. Ne credite, timete, res ipsa subjiciet, num recedendum, si

ἡγούμενοι κατὰ τρόπον,
δέδοικα μήποτε ὁ δυ-
στυχὴς ἐγὼ ὅλας τὰς
Ἀθήνας ἄντικρυς ἀφη-
20 ρημένος ὦ. μέχρι γὰρ
νῦν ἔχω τι αὐτῶν, καὶ μὰ
Δία οὐχὶ τὸ φαυλότα-
τον, ἀλλὰ τὸ βέλτι-
στον ἔτι καὶ ζώντων μοι
21 τῶν φίλων. εἰ δ' οὖν
ἐγὼ μὲν φυγὰς ὅποι
ποτὲ γῆς ἀλώμενος· οἱ
δὲ ἐχθροὶ οἱ λαμπροὶ
καὶ μέγα ἰσχύοντες· οἱ
δὲ ἑταῖροι ὑμεῖς οὔτε
αὐτόθι, οὔθ' ὁμοῦ· δου-
λεία δὲ ἐν τῷ μέσῳ
παιδαρίων ὀρφανῶν
πολλῶν, γυναικῶν ἐ-
ρήμων τῶν ὑμετέρων καὶ
τῶν ἐμῶν, ἐνίων δὲ καὶ
πρεσβυτίδων. ἐνίοις
γὰρ αὐτῶν καὶ οἱ γο-
22 νεῖς ἔτι εἰσίν. εἰ ταῦ-
τα πάντα ἀθρόα, ὥσ-
περ ἔφην, καταλαμ-
βάνοι, ἄραγε οὐχὶ κά-
μοὶ τῷ παντὶ ἄμεινον,
αὐτομολεῖν δεῦρο, καὶ

res ita ferat, an ſic aliquid iſtic agendum, modo curam adhibeatis. Quod ſi negligentiores eritis, res veſtras perbono loco eſſe putantes, miſer ego vereor, ne integras plane deperdam Athenas. Adhuc enim partem illarum habeo, & hercle non abjectiſſimam ſed præſtantiſſimam, dum ſoſpites amici ſuperſunt. At ſi profugus quidem ego quævis terræ loca pererrem; inimici vero clariſſimi & potentiſſimi ſint: ſodales autem vos nec iſtic, nec una ſitis: multa quoque interim puerorum turba parentibus orbatorum ſervitutem patiatur, mulierum præterea & veſtrarum & mearum in ſolicitudine viventium: inter quos non deſunt &

πάσχειν τὰ τοῖς ἐχθροῖς δοκοῦντα, ἢ τούτων τι ὁρᾶν γινόμενον καὶ ἀκού-
23 ειν λεγόμενον; τοιγάρ τοι ταῦτά μοι οὕτως γε ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐκφρόντιζε καὶ διακρίβου, ὦ Λέαγρε, καὶ τοῖς ἑτέροις ἡμῶν ἅπασιν ὑποτίθεσο καὶ παρηγόρει, τοῦ πρὸς ταῦτα προμηθεῖσθαι διὰ χειρὸς, μὴ μόνον τοῖς ὠρκωμένοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνωμότοις. οἶσθα δὲ πάντας
24 αὐτούς. καὶ ταύτης τε αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς ἄχρι τοῦδε τοῦτο τὸ πᾶν μέρος ἀποδείκνυσο αὐτοῖς εἰ βούλει καὶ παραγίνωσκε. τὰ μέν τοι μετὰ τοῦτο ἢ ἀπαλειψάμενος διάφθειρον, ἢ ἀποτεμόμενος ἔχε. καὶ ἔξω μόνου σοῦ τοῖς ἄλ-
25 λοις πᾶσιν ἀνθρώποις γενέσθω ἄγνωστον. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὅτι

& ſenes & anus: Quorundam enim parentes adhuc in vita ſunt. Quæ, ut dixi, ſi confertim eveniant omnia, mihi quoque ſine dubio ſatius erit me in fugam conjicere, & pati, quicquid hoſtibus collibitum fuerit, quam ut quicquam horum aut fieri videam, aut narrari audiam. Proinde, Leager, de his quæ dixi, dies [illegible]ſque ſerio cogit[illegible] accuratius expe[illegible]nctosque ſodales, juratos & injuratos (noſti vero omnes) de his admone ac ſolare, & enitere, ut cura & providentia tua juves. Hujus quoque epiſtolæ totam hanc partem, ſi placet, illis oſtendito, ac legito. Cætera quæ ſequuntur, vel deleto & abradito, vel

præ-

καὶ θερμὸν καὶ θρα-
σὺν, καὶ ἀποκεκινδυ-
νευκότα μᾶλλον ἢ πα-
ρακεκινδυνευμένον ἀ-
ναῤῥίπτω κύβον, ἀλλ'
ἐδὲν ἧττον ἀναῤῥίπτω
καὶ τολμῶ, καὶ δέδο-
26κταί μοι. Κἀμὲ μήτε
μήπω Λέαγρος ἐμὸς
ἑταῖρος ἐπισχεῖν θελή-
σει τῆς ὁρμῆς, ὐ γὰρ
ἐφέξει. μήτε Νεοκλῆς
ὁ πατὴρ, μήτε Θεμιστο-
κλῆς ὁ θεῖος ἀναβιώ-
σαντες νῦν [illegible] δεῦρο ἀ-
φικόμενοι [illegible] μηδ'
ὄρνις, μη[illegible]η, μηδ'
αὐτὸς ὁ τὸ ξύλινον τεῖ-
χος περιτειχίσασθαι τοῖς
πολίταις σοι θεσπί-
27σας. Ἀλλ' εὐφήμει,

præcifa penes te habeto, ut præter te nulli unquam mortalium patefiant. Neque enim fum nefcius, jactare me aleam fervidam & temerariam, & evidentis periculi potius quam imminentis, fed jacio tamen & audeo, & conftitutum mihi eft, & neque Leager fodalis meus a propofito me coercere velit, non enim coercebit, neque ipfe Neocles pater, vel Themiftocles patruus excitati modo ab inferis, & huc profecti, fed nec augurium, aut omen; nec ipfe, qui oraculo fuo civibus tuis refponderat, ut fe ligneo muro vallarent. Sed ominare nobis profpera

26. αὐτὸς) Apollo.

ξύλινον τεῖχος) hiftoria notiffima, quæ prolixa expofitione opus haud habet, meminerunt ejus præter hiftoricos Cicero ad Atticum 10. 7. Claudianus de Confulatu Mallii v. 151. f.

ὦ κράτιστε, καὶ θεοῖς
εὔχου σωτηρίαν καὶ νό-
στον ἡμῖν ἀπήμονα ὀ-
πίσω πέμψαι. καὶ τὸ
τέλος τῶν ἐγχειρεμέ-
νων μὴ μόνον ὡς ἐλπί-
ζομεν ἀλλὰ καὶ ὡς ἄ-
ξιοί ἐσμεν οὕτως ἡμῖν
28 ἐπιθέσθαι. Διέγνωκα
γὰρ ἀπαίρειν ἐκ τῆς
Ἐφέσου αὐτίκα παρὰ
βασιλέα τὸν, ὡς σὺ
μὲν οἶσθα, πολέμιον·
ὡς δὲ Ἀθηναῖοι φασὶ
καὶ μαντεύοιντο, ὦ Ζεῦ
δέσποτα, καὶ τἀληθῆ
29 λέγοιεν, φίλον. προ-
πέπεμπται γάρ μοι
παρ' αὐτὸν ἤδη, καὶ ἤ-
πια τῷ ἀγγέλῳ ἀπε-
κρίνατο καὶ πρὸς ἐμὲ
ἀπέστειλεν, ὥστε με
παντάπασιν ἐμπε-
πλῆχθαι καὶ θαμβεῖν
ἐσχάτως, εἰ μὴ τοσοῦ-
τον μόνον, ὅτι οὐδὲ ἡ-
μεῖς ἀληθὲς οὐδὲν πώ-
ποτε οὔτ' εἴπωμεν ἐκεί-

ra, vir optime, Deosque precare, ut ſalvos nos & incolumes redire velint: & conatus noſtros eum ad finem perducant, non modo quem ſperamus, ſed etiam quo digni ſumus. Decrevi enim Epheſo diſcedere, & quamprimum adire Regem, nobis, ut tu quidem ſcis, infenſum, ut vero Athenienſes ajunt, atque utinam divinent, & verum dicant, amicum. Jam enim ad eum miſi, & nuntio comiter reſpondit, & ad me ſcripſit, ut prorſus præ admiratione obſtupeam, niſi forte illud ſubſit, quod nos quoque illi nihil veri unquam aut diximus, aut ſcripſimus. At non imitabitur nos magnus PerſarumRex: ne-

νῳ, οὔτ' ἐπεστείλαμεν.
30 ἀλλ' οὐκ ἂν ἡμᾶς μι-
μούμενος τύχοι βασι-
λεὺς ὢν μέγας. καὶ
οὐδὲν οὕτω ψευδομένῳ
χρήσιμον κακῶς ἡμᾶς
ποιεῖν παρὸν εἰ ἐβούλε-
το καὶ τἀληθῆ λέγον-
31 τι. ἐγὼ μὲν οὖν εἶμι ὡς
ἐκεῖνον ὅ, τι δὲ δρά-
σων ἢν δύνωμαι, αἰσχύ-
νομαι μὲν λέγειν. ἀλλ'
ὅ, τι βούλομαι πράττειν,
ἢν δύνωμαι. τὰ δὲ αὐ-
τόθι ἐπιμελοῦ τε τῶν
ἡμετέρων ἥκιστα μὲν ἐ-
πιφανῶς ὅτι οὕτως ἀμ-
φοῖν συμφέρει μάλι-
στα, καὶ μέντοι πεφρον-
τισμένως, ὥσπερ καὶ
ποιήσεις εὖ οἶδ' ἐγώ.
καὶ μᾶλλον γε τὸ φανε-
ρῶς ἐπιμελήσεσθαι τῶν
ἐμῶν, ἢ ἀμελῶς αὐτὰ
διαθήσεσθαι δέδοικα.
32 Ἀλλὰ κἀκεῖνό γε εἰ
μὲν στέργεις, εὐλαβοῦ, πρῶτον μὲν σαυτοῦ ἕ-

neque enim illi ad lædendum nos emolumento eſt uti mendaciis, cum ſi velit, poſſit idem facere vera dicendo. Ibo igitur ad illum, at quid facturus, ſi facultas adſit, pudet me dicere. Dico tamen velle me, ſi facultas non deerit. Tu vero iſthic res noſtras curæ habeto, non tamen aperte & palam; ita enim ſummopere utrisque conducit, ſed accurata diligentia, ut facies, ſat ſcio, magisque timeo, ne de rebus meis curam adhibeas propalam, quam ne indiligentior ſis. Verum illud quoque, ſi nos amas, caveto, primo quidem ipſius cauſa, tanti

enim

νεκα, ὡς ἐμοὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἄξιος εἶ· εἶτα καὶ δι' ἐμὲ, καὶ τὰ ἄλλα, ἵνα πολὺν ἡμῖν χρόνον ὠφέλιμος εἴης
33 καὶ χρήσιμος. Ταῦτα μὲν ὧδε ἐπίστασο σὺν ἡμῖν, ἃ ἐνόμιζον εἶναι παρά σε. πειράσομαι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ, ὅπως ἂν ἡμῖν ἔχῃ, διαδηλοῦν σοι τάχιστα. ἵνα μηδὲν ἀγνοῆς τῶν ἐμῶν.

enim facio te, quantī meam animam: deinde propter me, & res meas, ut nobis utilitati & adjumento diu ſis. Hæc, ut faciendum duxi, arcana mecum habeto. Cætera vero ut ſe habeant, dabo operam, ut primo quoque tempore ſcias, ne quid meorum tibi ſit ignotum.

EPISTOLA XII.

Argumentum.

Nicias & Meleager Argivi usq; Cyllenem comitati fuerant Themiſtoclem, quando admonitus de novo Athenienſium decreto, ut ipſe ad ſuplicium quæreretur, fuga ſe dederat Corcyram verſus. Scribit ergo Themiſtocles & perveniſſe ſe Corcryam & Corcyræorum animos reperiſſe ad ferendum auxilium minus propenſos.

The-

Θεμιστοκλῆς Νικίᾳ καὶ Μελεάγρῳ χαίρειν.

Ἀφίγμεθα εἰς τὴν Κέρκυραν, ὥσπερ καὶ ἀναγόμενοι διεγνώκειμεν, ὅ τε πλοῦς εὐπετὴς ἡμῖν ἐγένετο, καὶ πολὺ ἀφεῖλεν οὗ ἐπὶ Κυλλήνης κατεσχέθημεν χρόνου.
2 καὶ ἔτι τήν τε ναῦν εὐθὺς ὑμῖν ἀπέπεμψα, καὶ τοὺς πλείους τῶν οἰκετῶν, ὡς αὖ μὴ βαρύτεροί που διάγαμεν ἢ φυγάσι πρέπειν οἰόμεθα.
3 Κερκυραῖοι δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ἔχοντες ἐπιδείκνυνται. Μεμνῆσθαι μὲν γὰρ τῆς ἡμετέρας εὐεργεσίας, καὶ μηδὲ ὀφείλειν χάριτας οὐδαμῶς ἀρνοῦνται, καιρῷ δὲ αὐτὰς οὐκ ἀγαθῷ ἀπαιτεῖσθαί φα-

Themistocles Niciæ & Meleagro.

PErvenimus Corcyram, quo & solventes tendebamus, navigatione usi sumus prospera, multumque temporis, quo Cyllene nos detinuit, ipsa subtraxit. Nauim præterea vobis remisi, & majorem famulorum partem, necubi graviores hospites simus, quam exules decere putamus. Corcyræi vero quo sint erga nos animo, nescio, fatentur enim se nostrorum beneficiorum habere memoriam, nec inficiantur se referendæ gratiæ debitores esse, sed eam ajunt non oportune exigi. Nam se quoque asserunt non esse

4 σίν. Καὶ αὐτοὶ γὰρ ἀσθενέστεροι τῶν καὶ ἡμᾶς διωκόντων εἶναι ἀξιοῦσιν, μὴ σφᾶς τῆς εἰς ἕνα εὐχαριστίας ἕνεκα διαφθαρῆναι ἀναγκάσαι, μηδ᾽ ὀνήσαντας τῇ εὐεργεσίᾳ ἀπολέσαι τῇ ἀμοιβῇ. ὥστε εὐπρεπῶς ἡμᾶς ἀποπέμπονται, καὶ δέδια μὴ μακροτέρας ταῦτα ἀρχὴ γένηται φυγῆς.

esse viribus pares iis, qui & nos quærunt, ne forte ipsi, dum uni gratiam referunt, omnia evertant, & nos qui beneficentia juvimus, accepta remuneratione perdamus. Itaq; honeste nos rejiciunt, & vereor, ne nobis hæc sint initium longioris exilii.

4. καὶ αὐτοὶ) lego ita: καὶ αὐτοὶ γὰρ ἀσθενέστεροι τῶν καθ᾽ ἡμᾶς διανοοῦντες εἶναι, ἀξιοῦσιν &c. ut adeo in sequentibus verbis emendatione Caryophili opus non sit.

EPISTOLA XIII.

Argumentum.

Admonet Pausaniam Lacedæmoniorum ducem de suo Ostracismo, dum ille adhuc potentia floreret & opibus. Quare timendum, inquit, esse illi, ne in similem fortunam deveniat. Quod etiam evenit. extat infra altera ad eundem Pausaniam epistola, & ad Alcetam de infelici rerum ejusdem exitu. De hoc Thucyd. Plutarchus & Diodorus locis citatis. Ceterum ex his epistolis non modo nulli suspicioni

affinis communicati cum Pausania consilii de prodenda Græcia dignoscitur Themistocles, sed summa vir innocentia & integritate perspicitur; utpote qui & præmonuenuerit Pausaniam, & ab incœpto deterruerit, & justo demum supplicio affectum pronunciaverit.

Θεμιστοκλῆς Παυσανίᾳ.

Ἐξωστρακίσμεθα ὦ Παυσανία ὑπ᾽ Ἀθηναίων, καὶ νῦν ἐν Ἄργει ἐσμὲν, ὡς μή τι κακὸν ὑφ᾽ ἡμῶν Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἔδοξαν γὰρ ὅτι πείσονται. καὶ οὐδὲν ἔτι μέλλων ἐγὼ, ὥσπερ οὐδὲ ἐξῆν ἔτι μέλλειν, μετέστην ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἀπέλυσα
2 αὐτοὺς τοῦ φόβου. Ἀργεῖοι δὲ πλεῖον ἢ κατὰ φυγάδας προσάγονται ἡμῖν. καὶ ὧν Ἀθηναῖοι εὖ ἔπαθον, οὗτοι ἀμείβεσθαι θέλουσιν. ὥστε καὶ στρατηγί-

Themistocles Pausaniæ.

Ejecti sumus Ostracismo ab Atheniensibus Pausania; & nunc Argos habitamus, ne quid incommodi per nos patiantur Athenienses; passuri enim videbantur. Quare nulla ego interposita mora, neque enim interponi licebat, Athenis excessi, & metu eos liberavi. Argivi vero nos supra conditionem exulum tractant, proque beneficiis, quibus Athenienses affecti sunt, ipsi gratiam referre

ας ἀξιοῦσιν ἡμᾶς ἀναλαμβάνειν, καὶ ἐπιστάτας ὅλου Ἄργους γενέσθαι. καὶ οὐ μικρὰ ἀδικοῦσιν οὐκ ἐῶντες ἡμᾶς εἶναι φυγάδας, ὡς ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι.
3 Ἐγὼ δὲ καὶ ἀτιμάζειν αὐτῶν τὴν προθυμίαν αἰδοῦμαι, καὶ ἔτι μᾶλλον λαβεῖν ἃ διδόασιν οὐχ ὑπομένω. ἢ γὰρ αὖ τὰ τοιαῦτα ἐγὼ διώκων εἰκότως ἂν καὶ ἐξωστρακίσθαι δοκοίην. καταγνώσεως τε ἐγγὺς εἶναι, μετασταθέντα με ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς ἄρχειν ὀρεγόμενον, ἐξ Ἄργους φεύγειν, ὅτι ἄρχειν ἀναγκάζομαι.
4 Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ὦ Παυσανία κουφότατον, εἰ κρείσσω παραιτήσεως τὴν σπουδὴν ποιεῖ τὸ μεταβάντι εἰς ἄλλην πόλιν διάγειν. ὡς ὅπη αὖ φύγοιμι, πάντη μοι φυλάσσεται ἴ-

re volunt. Quare nos præesse rursus exercitibus jubent, & universæ civitatis eorum suscipere gubernacula, nec modicum peccant, non permittendo nobis exulare, ut voluere Athenienses. Me vero & pudor tenet, ne studia eorum minus honorem, & multo magis abhorret animus ab accipiendis iis, quæ dantur. Viderer plane in exilium merito ejectus, si his capessendis inhiarem, & fere damnatione dignus, si depulsus ab Atheniensibus quasi dominandi avidus, fugiam Argos, quia dominari cogor. Cæterum mihi quidem Pausania nullum exhibet negotium, si abnuenti voluntati præferam studium, quandoquidem migra-

σον τὸ μὴ ἐν Ἀθήναις ςεῖναι. σοὶ δὲ οὐκ οἶδα ὅτι μέγα προχωροῦντι, μὴ νῦν μάλιστα συνάχθεσθαι δέῃ, καὶ δεδιέναι περὶ σοῦ. τοῦτο γὰρ Ἑλλησπόντου σὲ ἅπαντος ἄχρι Βοσπόρου σχεδὸν ἄρχειν ἀκούω, πειρᾶσθαι δέ σε καὶ τῆς Ἰωνικῆς, καὶ πολὺ ἤδη καὶ παρὰ βασιλεῖ τὸ σὸν ἀκούεσθαι ὄνομα. ὥστε οἱ τὰ βέλτιστα εὐχόμενοι περὶ σοῦ πολύ σε βουλοίμεθα ἂν τῶν νῦν ἐλάσσονα εἶναι. καὶ σὺ δὲ, ὦ Παυσανία, ἄνες τῆς εὐτυχίας. καὶ μὴ ἀγνόει, ὅτι ἀτεχνῶς, ὦ Παυσανία, τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἀτυχήματα τρέφουσιν αἱ εὐπραγίαι. καὶ τοῦτο ἐν πᾶσι μὲν ἀεὶ νενίκηκε ταύτῃ ἔχειν, μάλιστα δὲ τοῖς ὑπὸ νόμους τε καὶ δήμους κειμένοις.

tione facta in aliena civitate vivo, & quocunque aufugero, æque illud ubivis obtineo, non eſſe Athenis. Tuam vero vicem neſcio, an dolere nunc potiſſimum non debeamus, ac timere de te, qui magnos facias progreſſus. Audio enim te totius Helleſponti pene uſque Boſporum potiri, quin & Ioniam aggredi, & magni te jam nominis eſſe apud Regem Perſarum. Quare qui tibi maxime cupimus, vellemus te ſtatu eſſe inferiori. Tu quoque Pauſania proſperitati moderare: ſcitoque ſecundas res hominibus alere prorſus infortunia. Quod cum omnes plane ſemper experiuntur, tum maxime qui popularibus ſubjacent legibus. Nam famu-

7 Δοῦλοι γὰρ τοῦ πλήθους ὄντες, ὦ Παυσανία, ἀρχὴν λαμβάνομεν. ἄρχοντες δὲ τοῖς δοῦσιν ἐπίφθονοι γενόμεθα. ἔπειτα οὐκ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἡμᾶς ἀπολύουσι χώραν, ἐν ᾗ καὶ πρὶν ἄρχειν ἦμεν. ἀλλὰ δοκιμάζοντες ἄρα τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν, καὶ συλλαμβανόμενοι τῷ σάλῳ τῆς τύχης, εἰς φυγὰς ἀθανάτους καταλύουσι τοὺς ἄρχοντας.

8 Καὶ δεῖ ἄρα ἐν πόλει τοὺς εὖ πράττειν θέλοντας τοῦτο αὐτοῦ φείδεσθαι μάλιστα. σκόπει οὖν ὦ Παυσανία, ὅπως ἥκιστα ἐκ τῶν παρόντων μεγάλη σε δέξηται μεταβολή. ἡμεῖς μὲν γὰρ ὧδε ἔχοντες οὐκέτι τὴν εὐτυχίαν διώξομεν.

famulando plebi, magiſtratum accipimus, & adeptos magiſtratum exagitat eorum invidia, qui dederunt. Deinde non in eum nos locum reſtituunt quo ante magiſtratum eramus, ſed poteſtatis nimirum ſuæ periculum facientes tempeſtatemque a fortuna coortam ſimul excitantes, immortalibus exiliis ſuos duces diſperdunt. Quamobrem qui bene agere in civitate vult, ab hoc maxime cavere debet. Conſule ergo tibi Pauſania, ne a præſenti ſtatu magna te mutatio excipiat. Nos enim ut nunc nos habemus, proſperam fortunam non amplius affectabimur.

EPISTOLA XIV.

Argumentum.

Monuerat supra Themistocles Pausaniam, ut fortunæ vicissitudinem caveret, & populari auræ diffideret. Ille jam corruptus moliebatur, ut primo libro ait Thucydides, imperium Græciæ, missaque ad Regem Persarum epistola, Spartam illi, & reliquam Græciam promittebat, dum Rex illi filiam in matrimonium daret. Annuit Rex, & majoribus promissis pellexit Pausaniam, ille Platæensi victoria elatus, & amicitia Regis insolentior factus, & moribus, & habitu, & satellitio imitari cœpit Medos. ut tandem Spartani vocatum iterum ac tertio omni potestate nudaverint, denique detectis omnibus proditionis machinis morte affecerint. De quo Thucydides, Diodorus Siculus libro II. & Plutarchus in Themistocle. Has ignominias objicit illi Themistocles, & perfidiam exprobrat, vir hac de causa omni laude dignissimus.

Θεμι-

Θεμιστοκλῆς Παυσανίᾳ χαίρειν.

Ἀπολελόγισαι ὑπὲρ τῆς τύχης, ὦ Παυσανία. δι᾽ ὧν γὰρ οὕτως ἠτύχηκας δικαίως ἀφῄρησαι καὶ ἡμᾶς τοῦ κατηγορεῖν ἔτι
2 τῆς τύχης. Σὺ γὰρ ἐπιχειρῶν Μῆδος γενέσθαι, Λακεδαιμόνιος ὤν, καὶ Μήδοις προστιθεὶς τὴν Ἑλλάδα, ἀρχῆς μὲν ἀπεστέρησαι, ἧς ἐφ᾽ Ἑλλησπόντῳ εἶχες, καὶ ἐξουσίας, δι᾽ ἧς ταῦτα ἔπραττες, αὐτὸς δὲ περιϊὼν καιρὸν ποθεῖς, ἐν ᾧ τῶν διεγνωσμένων καὶ δρᾶσαι δυνήσῃ, ὥστε σὺ τὴν τύχην ἠδίκηκας, ἣν τότε εἶχες, οὐ σὲ
3 ἐκείνη. Καὶ νῦν ἔτι εὐτυχεῖς, ὅτι κινδυνεύσεις ἀκμὴν, καὶ μέλλεις ἀποθανεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἕξεις

Themistocles Pausaniæ.

DEdisti fortunæ suam defensionem Pausania, per mala enim in quibus nunc es, jure nobis quoque abstulisti facultatem accusandi amplius fortunam. Nam tu cum Lacedemonius sis, esse Medus voluisti, atque ad Medorum regnum adjungere Græciam, quamobrem præfecturam Hellesponti amisisti, & auctoritatem qua hæc agebas. Tu vero circumeundo huc illuc vagaris, & opportunitatem desideras, qua effectum reddas aliquid ex iis, quæ statuisti. Itaque fortunæ, quam tunc temporis habebas, iniurius tu fuisti, non illa tibi. Et nunc prospera adhuc fortuna

παραμυθίαν, ὅτι καὶ οὐκ ἀδίκως ἀποθνήσκεις.
4 Ἀρταβάζῳ ὑπερφυῶς ἔνσπονδος, καὶ βασιλέως γαμβρὸς εἶναι ὀρέγῃ. καὶ πῶς ἴσα ἀντὶ ἴσων οἴει διδόναι τε καὶ λαμβάνειν; ὅς τε λαμβάνεις μὲν γυναῖκα βάρβαρον, καὶ γῆν μετ' αὐτῆς Καρῶν τάχα ἢ Φρυγῶν· δίδως δὲ γῆν τε τὴν Ἑλληνίδα, καὶ πόλεις τὰς Ἑλλήνων οὐδὲ Λακεδαίμονα ἐξαίρεις. καὶ τελέσειν ἃ διέγνωκας, ὦ
5 μάταιε, ἐλπίζεις. Ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς φρόνημα μόνον ἦν προδότου, τὰ δὲ ἔργα ὑστέρησεν. οὐχ οὕτως ὦ Παυσανία, μέγα διέχει γε τῆς Πελοποννήσου ἥτε Τρωὰς αὐτὴ καὶ Κολωναί, ἔνθα σοι καταδύντι τὰ βασιλεῖ συμφέροντα μελέτω, ὥστε τῶν σῶν

na uteris, dum enim tibi periculum imminet, & Lacedæmonii te morte mulctabunt, solatium tibi erit, quod non iniustam lues mortis pœnam. Cum Artabazo fœdere conjunctus, & Regis esse gener supra modum expetis. At quomodo te putas par pari referre? Ducis uxorem barbaram simulque Cariam forte aut Phrygiam accipis, das autem Græciam, & urbes Græcorum, nec Lacedæmona excipis. Et perfecturum te cogitata speras insulse. Cum vero te frustrata fuerit spes, cognosces solum tibi sensum proditoris fuisse, opera non præsto esse. Non tam longe distant a Peloponneso Pausania, Troas & Colonæ, quo te abdidisti ad

ἔργων κωφὰ τἀιθάδε 6εῖναι. Αλλά σοι τὰ πρὸς βασιλέα ἢ πολυπνίων ἐςὶν, ἢ Γόγγυλος ὁ κάκιςος Ερετριέων. αὖ τι καὶ τ8τῳ ἀγαθῷ κέχρηται ἀγγελιαφόρῳ. εἰς δὲ τὴν Ελλάδα φῆμαι ταῦτα ἀγγελιαφορ8σι καὶ Μνηςορίδας. ὃν σὺ Λακεδαιμόνιον ὄντα, καὶ μένειν τ8το β8λόμενον, καὶ σοὶ ῥῆσιν ἀεὶ ποι8μενον τῶν ἐν Σπάρτῃ νόμων, ὑβρίσας ἔχεις, καὶ μόνος τῆς προδοσίας ἀπολαύεις. Αλλὰ σκόπει, ὦ σχέτλιε, εἴ τι σε Αρτάβαζος ὀνήσει Λακεδαιμονίων καλεσάντων, ἢ ἡ τ8 βασιλέως θυγάτηρ ἤ-

ad agenda negotia Regis, ut adhæc loca non perveniat tuorum operum fama. Sed Polypnionis opera, & Gongyli Eretriensium scelestissimi uteris ad negotia Regis, qui etiam perferendis literis aptus tibi fuit tabellarius. Hæc in Græciam pervulgavit fama & Mnestoridas: quem tu, quod Lacedemonius sit, & hoc esse velit, teque assiduo legum Spartanarum admoneat, contumeliis onerasti, & proditione solus perfrueris. At considera miser, qua te re juvare queat Artabazus vocantibus Lacedæmoniiis

E 5

6. Γόγγυλος) Hunc Gongylum cum aliis Persis & propinquis regis ceperat Pausanias, quos sponte sua regi remisit. Thucydides 1. 128. Nepos 4. 3. 2.

δὴ ὅσα ὡραία γάμου. καί σοι ταῦτα ὑφ᾽ ἡμῶν γραφόμενα πολὺ γενέσθω χαλεπώτερα καὶ δι᾽ ἡμᾶς, ὅτι σοι ταῦτα αὐτοὶ φυγάδες ὄντες ὀνειδίζομεν.

is, aut Regis filia jam viro matura. Hæc porro, quæ nos ſcribimus, longe majorem tibi moleſtiam afferant & propter nos, quod qui exules ſumus, hæc tibi probra objicimus.

8. ὡραίας γάμου) ὥρα ſæpe pro ea ætate uſurpatur, qua virgines nubiles ſunt & maturæ viro. Ponitur autem vel abſolute ut apud Herodianum I. 2. 3. τάς τε θυγατέρας ἐν ὥρα γενομένας; vel addito verbo γάμου, quemadmodum Herodotus in Erato p. 223. γαμέει δέ μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἄγητος ὁ Ἀλκείδεω. Pauſanias Atticis c. 19. παρθένος ἐν ὥρα γάμου. Et ſic adjectivum ὡραία ſimpliciter idem notat apud Palæphatum περὶ ἀπίστων 24. 2. ἦν δὲ θυγάτηρ αὐτῷ καλὴ καὶ ὡραία. Non enim poſſum Interpreti ejus Corn. Tollio adſentiri, qui nihil de nubilibus annis meminit. Nam de pulchritudine intelligi non poſſe exinde adparet, quod antea vocata eſt καλὴ, *pulchra* & poſtea quoque additur: ὅστις δὲ εἶδεν αὐτὴν, ἤρα ταύτης. Conjunctim autem cum verbo γάμου uſurparunt Herodotus, Erato p. 237. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο γάμου ὡραίαι. Phlegon Trallianus de rebus mirabilibus c. 7. Φιλωτίς γάρ τις ὀνόματι παρθένος Σμυρναία τὸ γένος, ὡραία πρός γάμον.

EPI-

EPISTOLA XV.

Argumentum.

Habebat Themistocles apud Philostephanum nummularium deposita quadraginta talenta. Repetebat haud magnam hujus pecuniæ summam Midon amicus Themistoclis ad domestica & privata ipsius negocia. Relatum est Themistocli tale a Philostephano datum responsum; se quidem amico pecuniam gratis offerre, debere vero nihil Themistocli. Ob hoc responsum indignatus Themistocles scribit epistolam querimoniæ plenam, & accepta illi exprobrat beneficia; & omnino responderi sibi vult a Philostephano, quo animo tale dederit responsum.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ χαίρειν.

ΑΝιῶμαι μὲν ὦ Φιλοστέφανε τῆς σῆς ἀχαριστίας καὶ καθόλου ἀδικίας εἰς ἐμαυτὸν, ἄχθομαί γε μὴν οὐκ ἐπὶ μεῖον, ἀλλὰ τῷ παντὶ πλεῖον τῆς ἐμαυτοῦ νωθείας, καὶ

Themistocles Philostephano.

DOleo quidem te Philostephane ingrato esse in me animo, ac prorsus iniquo, sed non minus ægre fero, imo longe gravius stoliditatem meam quodque ferme deprehendo

ὅτι κινδυνεύω βλὰξ
τις ἠλιθίως βεβιωκέναι
πάντα τοῦτον τὸν βίον,
οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἀνδρὸς ἐν
τῇ τριόδῳ καθεζομένου
τῆς Ἑλλάδος γυμνοῦ, τὰ
ἤθη διὰ τὴν τῆς ἐργα-
σίας περιφάνειαν, ἀ-
ληθές τι ἢ προσῆκον
ἐρρωμένος εἰκάσαι καὶ
2 ὑπολαβεῖν. Καί τοι
ἡγοῦμαι μὲν σε καὶ δι'
ἐμαυτὸν εὐδαιμονέστε-
ρον καὶ λαμπρότερον
γεγονέναι οὐ μόνον τῶν
ἐν Κορίνθῳ, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἄλλοθί πῃ τῇ τοῦ
τραπεζιτεύειν ἐργα-
3 σίᾳ χρωμένων. ἦσθα
δὲ καὶ πρὶν ἐμέ σοι
συμβαλεῖν, εἰ καὶ μὴ
πλούσιος οὕτως, ἀλλὰ
πιστὸς εὖ μάλα· καὶ
πιστότερός γε ἢ νῦν εἰ-

do me fatuum insulsumque tota ætate fuisse, qui vel viri unius in Græciæ triuio sedentis nudi mores, ob conspicuam nimirum artis excellentiam, congruente judicio & valida conjectura assecutus non fuerim. Quanquam & mea te causa arbitror opulentiorem illustrioremque factum quovis nummulario, non modo Corinthio, sed etiam ubivis faciente argentariam. Eras tu quoque antequam mihi tecum esset ullum commercium etsi non tam dives, at certe perquam fideliorem te fuisse tunc comperimus, quam eo tempore, quo pro-

1. *ἀνδρὸς ἐν τῇ τριόδῳ καθεζομένου*) Nota est hæc loquendi ratio, qua res vulgares & despectas *in tribio positas* dicimus. Ennodius Apologetico pro Synodo p.357. *Vos potius video tribiorum germina, vos agnosco, in quibus natura vilitas convenientes sibi mores peperit.*

καὶ κινδυνεύεις, ὅτεπερ καὶ δι' ἡμᾶς γέγονας 4πλάσιος.. ὥςε ἐδ' ἐμή γε ἡ ἁμαρτία ἀνεξετάςω καὶ ἀθεωρήτω τὸν τρόπον ἀνδρὶ πιςεῦσαι, ἐμὸν δὲ ἴσως, τὸν δυςυχῆ αὐτὸν μηδὲ, ὑφ' ὧν ἐδὲ ἀγαθὸν πέπονθε, πιςὸν, εἰς τὰ πρὸς ἐμὲ μόνον, ὑφ' ὃ τὰ τηλικαῦτα ὤνηται, ἄδικον γεγονέναι. ὅθεν δέ μοι ταῦτα πιςὰ ἦν, ἥκων εἰς Ἔφεσον Ἀθήνηθεν ὁ Τίβιος ἔφραζέ μοι πεμφθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Μείδωνα, δεῆσαι αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐμῶν τι πραγμάτων, ἑβδομήκοντα μνῶν ἀργυρίε, ταῦτα ἀπολη ψόμενος

propter nos evasisti locuples. Itaque non errori mihi tribuendum, quod crediderim homini, cujus mihi mores perspecti exploratique non essent, sed adversæ fortunæ, quod is qui fidelis extitit in alios, a quibus nullum habuit beneficium, iniquus in me fuerit, a quo tanta commoda comparavit. Roges, à quo hæc rescierim: venit Athenis Ephesum Tibius & narravit, ut à Midone missus ad exigendas à te minas argenti septuaginta, cum opus illi essent rerum mearum causa, minimam scilicet partem totius summæ talen-

5. τίβιος) observat Reinesius Var. Lect. 3. 6. p. 467. Græcos nomen Tibius, quod Phrygibus & Paphlagonibus fuit familiare, servis suis quos inde emissent imposuisse, atque inde h. l. quoque servo id nominis hanc ob caussam fuisse, quod tamen clariore luce destitutus nec adseverare nec impungnare audeo.

παρὰ σοῦ, βραχυτάτην μοῖραν ἐκ τετταράκοντα ὅλων ταλάντων. Τοσαῦτα γὰρ ὁ τελευταῖος λογισμὸς ὃν ἐλογισάμεθα μετ' ἀλλήλων ἐν Ἰσθμίοις, ἀπέφαινεν ἔτι παρὰ σοὶ περιεῖναι τῶν ἐμῶν: ἀναγνόντα τε τὰς ἐπιστολὰς πυθόμενόν τε τὴν χρείαν, ἔπειτα ἀποφήνασθαι τῇ μὲν ἤπια καὶ ἐπιεικῆ, τῇ δ' αὖ ἀγνώμονα τε καὶ μοχθηρὰ, ἐῶ γὰρ εἰπεῖν ἀνόσια. Τὸ μὲν γὰρ φάναι φιλότητος τε τῆς πρὸς ἡμᾶς ἕνεκα, καὶ χρειῶν ὅσας ἐτυγχάνομεν ἀλλήλοις κεχρημένοι, προῖκα βούλεσθαι προέσθαι τἀργύριον, ἢ δάνεισμα δανείζοντα χρείας ὑπάρχειν εἰς ἐμὲ, τοῦτο μὲν ἀστειόν τε ἐποίεις καὶ τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς ἄξιον. ὁπότε μέντοι, ὥς φησιν ὁ Τίβιος, ἔξαρνος ἦσθα, καὶ διέ-

talentorum quadraginta: tot enim ſubductis poſtremo rationibus ab utroque noſtrum Iſthmiis, ſupereſſe de meo apud te comperimus: poſtquam epiſtolas legiſſes, & indigentiam cognoviſſes, audierit a te verba partim humanitatis & benevolentiæ plena, partim ingrati animi & improbitatis, ne dicam impietatis. Nam dicere, amicitiæ noſtræ cauſa, & propter operas mutuo inter nos traditas, malle te largiri, quam mutuam pecuniam dantem eſſe meum creditorem, urbanitatis hoc fuit, benevolentia erga nos dignum. At quando negabas, ut inquit Tibius, & cum acerbitate dicebas, te nihil mihi debe-

κεισο

κεσο πικρῶς μηδόλου ὀφείλειν ἐμοὶ, τοῦτο δὲ πολὺ μεῖζον ἔπραττες κακὸν, ἢ θάτερον ταγαθόν. ἡ μὲν γὰρ χρηστότης σου ἑβδομήκοντα μνῶν ἐστιν ἀξία, ἡ δὲ πονηρία τεσσαράκοντα ταλάντων. εἰ μὲν οὖν, γένοιτο γὰρ ἂν, κἀγὼ καὶ νῦν ἔτι καίπερ οὕτως ὑπὲρ σοῦ παρ' ἐλπίδας κλαπεὶς, ὅμως οὔπω ταχέως οὕτως ἀφίσαμαι χρηστόν καὶ δίκαιον περὶ σοῦ ὑπολαμβάνειν, περὶ τοῦ πιστοῦ ἄπιστος ἤθα, καὶ περὶ τοῦ δικαίου ἄδικος, οὐκ εἰς τὸ σαυτοῦ κέρδος θρασυνόμενος καὶ ἀναισχυντῶν, εἰς δὲ τοὐμὸν ὡς ἐδόκεις ὄφελος ἐξαρνούμενος, αὐτός τε ἂν εἴης οὐ κακὸς, κἀμὲ ἀποφήνειας οὐ μωρὸν, ὅτι οὕτως ὑπὲρ σοῦ διετέθην. εἰ δ' ἀληθῶς

re; longe majus hoc agebas malum, quam bonum illud. Probitas enim tua pretii est minarum septuaginta, nequitia vero talentorum quadraginta. Quod si, fieri enim potest, & ego licet a te præter spem deceptus, opinionem tamen de te ut probo & integro homine non tam cito depono: in fidum infidus, & in æquum es iniquus, non audax & impudens factus, ut lucrum facias; sed abnegando, quemadmodum videbare, debitum ut mihi prosis: nec tu improbus eris, nec me ostendes fatuum, qui in te tali animo fuerim. Si vero non fallit nos nostrum de te judicium, & plena sunt ubique Atheniensium omnia, Deos certe Philoste-

οἰόμεθα, καὶ τοῦτί σοι εἶναι, καὶ πανταχῆ πάντα Ἀθηναίων γέμει, οὔτε τοὺς θεοὺς ἀσεβῶν λήσεις, ὦ Φιλοστέφανε, οὔτε ἐμὲ ἀδικῶν καταπροΐξῃ. οὐδ' εἰ κἀμοῦ καταφρονήσῃς, καὶ τῶν θεῶν ἀμελῆς, ἀλλὰ τελευτῶν Ἀθηναίους γε οὐκ
12 ἐκφεύξῃ. Ἐπεὶ κἀγὼ τοῦ πάνυ μᾶλλον ἄσμενος ὑπὸ τῆς πατρίδος ἂν τῆς ἐμαυτοῦ καὶ ταῦτα ἀφαιρεθείην, ὥσπερ καὶ τἄλλα πάντα, ἢ ὑπὸ Φιλοστεφάνου τοῦ Κορινθίου χρυσαμοιβοῦ τοσούτων χρημάτων ἀποστερηθείην.
13 Τοιγάρ τοι ἤδη μοι γράφε καὶ ἀντεπίστελλε, ὅστις εἶ πρὸς ἐμὲ, καὶ ὅπῃ σοι διέγνωσται τἄλλα πρὸς σε. ἵνα

lostephane scelera tua non latebunt, & me non impune deludes. At si & me contempseris, Deosque parvi feceris, profecto Athenienses tandem aliquando non effugies. Nam ipse quoque libentius omnino patiar hæc etiam, sicut & cætera omnia, mihi auferri a patria, quam a Philostephano trapezita Corinthio tantam mihi pecuniam eripi. Ad has igitur literas rescribe, & qui sis erga me significato, qualeque sit de rebus tuis tibi consilium. Ut si ille tu es promptus & hilaris amicus, & non desiisti esse quod eras, deliberem qua ratione mihi salva sit pecunia mea, qua

12. χρυσαμοιβοῦ) trapezitam notat, sicut & ἀργυραμοιβὸς apud Manethonem 3. 99. Hesychius: ἀργυραμοιβοί, κολλυβισταὶ, τραπεζῖται.

εἰ ἐκεῖνος εὔθυμος Φίλος, καὶ διαμενεῖς ὡς ἦσθα, ὅπως μοι σωθήσεται εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς ἐμῆς δυστυχίας τἀμὰ χρήματα βελεύωμαι. εἰ δὲ μὴ, ὅπως ὀ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἀπολεῖται.

qua afflictam meam fortunam levem. Sin minus, quibus data non pereat præter meam voluntatem.

EPISTOLA XVI.

Argumentum.

Responderat Philostephanus, Tibium non retulisse fideliter, quæ ipse dixisset; & Midonem ignorare, quæ in rem essent. Pecuniam se habere, cuicumque redditurum mandato Themistoclis; neque enim se habitum fuisse ad eum diem in quemquam minus fidelem, præsertim vero in Themistoclem. Ipse ejusmodi literis placatus respondet, conjiciendo culpam in Tibium iræ auctorem.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ.

Ἧκέν μοι τὰς ἐπιστολὰς παρὰ σοῦ κομίζων εἰς Ἔφεσον ὡς Ἀθηναῖοι λογίζον-

Themistocles Philostephano.

Venit Ephesum Menyllus Chalcidensis gubernator, qui magnam illam Ge-

οἰόμεθα, καὶ τοὔπί σοι εἶναι, καὶ πανταχῆ πάντα Ἀθηναίων γέμει, οὔτε τοὺς Θεοὺς ἀσεβῶν λήσεις, ὦ Φιλόστεφανε, οὔτε ἐμὲ ἀδικῶν καταπροίξῃ. οὐδ' εἰ κἀμοῦ καταφρονήσῃς, καὶ τῶν Θεῶν ἀμελῆς, ἀλλὰ τελευτῶν Ἀθηναίους γε οὐκ
12 ἐκφεύξῃ. Ἐπεὶ κἀγὼ τῷ παντὶ μᾶλλον ἄσμενος ὑπὸ τῆς πατρίδος ἂν τῆς ἐμαυτοῦ καὶ ταῦτα ἀφαιρεθείην, ὥσπερ καὶ τἆλλα πάντα, ἢ ὑπὸ Φιλοστεφάνου τοῦ Κορινθίου χρυσαμοιβοῦ τοσούτων χρημάτων ἀποστερηθείην.
13 Τοι γάρ τοι ἤδη μοι γράφε καὶ ἀντεπίστελλε, ὅστις εἶ πρὸς ἐμὲ, καὶ ὅπη σοι διέγνωσται τἆλλα πρὸς σε. ἵνα

Iosstephane scelera tua non latebunt, & me non impune deludes. At si & me contempseris, Deosque parvi feceris, profecto Athenienses tandem aliquando non effugies. Nam ipse quoque libentius omnino patiar hæc etiam, sicut & cætera omnia, mihi auferri a patria, quam a Philostephano trapezita Corinthio tantam mihi pecuniam eripi. Ad has igitur literas rescribe, & qui sis erga me significato, qualeque sit de rebus tuis tibi consilium. Ut, si ille tu es promptus & hilaris amicus, & non desiisti esse quod eras, deliberem qua ratione mihi salva sit pecunia mea, qua

12. χρυσαμοιβοῦ) trapezitam notat, sicut & ἀργυραμοιβὸς apud Manethonem 3. 99. Hesychius: ἀργυραμοιβοὶ, κολλυβισταὶ, τραπεζῖται.

εἰ ἐκεῖνος ἔυθυμος Φίλος, καὶ διαμενεῖς ὡς ἦσθα, ὅπως μοι σωθήσεται εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς ἐμῆς δυστυχίας τἀμὰ χρήματα βουλεύωμαι. εἰ δὲ μὴ, ὅπου οὐ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἀπολεῖται.

qua afflictam meam fortunam levem. Sin minus, quibus data non pereat præter meam voluntatem.

EPISTOLA XVI.

Argumentum.

Responderat Philostephanus, Tibium non retulisse fideliter, quæ ipse dixisset; & Midonem ignorare, quæ in rem essent. Pecuniam se habere, cuicumque redditurum mandato Themistoclis; neque enim se habitum fuisse ad eum diem in quemquam minus fidelem, præsertim vero in Themistoclem. Ipse ejusmodi literis placatus respondet, conjiciendo culpam in Tibium iræ auctorem.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ.

Ἧκέν μοι τὰς ἐπιστολὰς παρὰ σοῦ κομίζων εἰς Ἔφεσον ὡς Ἀθηναῖοι λογίζον-

Themistocles Philostephano.

Venit Ephesum Menyllus Chalcidensis gubernator, qui magnam illam Ge-

 lonis

ται, Βοηδρομιῶνος ἕνη καὶ νέα, ὡς δὲ ὑμεῖς, Πανέμου δεκάτη, ἡ δὲ ἡμέρα ἡ αὐτή. Μένυλλος ὁ Χαλκιδεὺς κυβερνήτης, ὁ καὶ τὴν παρὰ Γέλωνός ποτε

lonis Syracuſii navem frumento onuſtam in Piræa olim deduxit, tuasque attulit epiſtolas die Boedromionis triceſimo, ut ſupputant Athenienſes; Panemi autem

1. Βοηδρομιῶνος ἕνη καὶ νέα) Boedromion menſis eſt ordine tertius apud Athenienſes, qui noſtro Auguſto fere reſpondet ut oſtendunt Jo. Lalamantius de anno Attico,& Petr.Caſtellanus de menſibus Atticis. Nomen habet a feſto in honorem Apollinis βοηδρομίου celebrato, quod Βοηδρόμια vocarunt, de quo conſulendi Meurſius,Faſoldus,Caſtellanus aliiq;.ἕνη autem καὶ νέα h. e. vetus & nova obſervante Hagvelono in Calendario trilingvi idem eſt quod τριακὰς h. e. trigeſima dies uniuscujusque menſis, quæ finis eſt veteris, & principium novæ lunæ.

Πανέμου δεκάτη) Caryophilus & Ehingerus ediderunt πανήμου, quod nos emendavimus. Hæc enim vera eſt hujus vocis ſcriptio. Suidas. πάνεμος, ὄνομα μηνὸς παρὰ μακέδοσιν, ὁ Ἰούλιος. Intelligenda vero ſunt hæc Suidæ verba de Macedonum annis ſolaribus,quæ poſterioribus temporibus in uſu fuere, Themiſtoclis autem ævo menſes erant Lunares. Incipit autem Panemus antiquorum Macedonum d.XXI. præter propter Auguſti Juliano. Supereſt,ut hos duos dies ultimum Boedromionis & decimum Panemi ad unum reducamus. Petr. Caſtellanus Boedromionem cum Sextili h. e. Auguſto anni Juliani coincidere ſtatuit. Accuratius dices cum parte ultima Auguſti & initio

τοῦ Συρακουσίου τὴν μεγάλην ἐκείνην ὁλκάδα τοῦ σίτου καταγαγὼν [2] εἰς Πειραιᾶ. Καὶ αὐτός τε ἀπὸ γλώσσης ἠνίξατο πρός με εἰδότα οὐκ εἰδὼς αὐτὰ ὡς αἰνίττεται. ἐγὼ δὲ ἐγνώριζον τοὺς πρός με σοὶ ξυντεθέντας συμβούλους. Καὶ μέν τοι γε καὶ τὸ ἔγγραπτον ἀ-[3]πεδίδου. ἔνθα δυσφοροῦντι μὲν καὶ μεγάλως ἀγανακτοῦντι ἐῴκεις, οὐκ ἀξιῶν ὅλως μὲν οὐδ' εἰς

autem decimo, ut vos numeratis, dies enim idem eſt. Is nonnulla etiam verbis mihi ſubindicavit intelligenti, quæ ipſe, quo tenderent, non intelligebat. Ego vero agnoſcebam, quorum me conſiliis uti volebas. Syngrapham quoque mihi reddidit, & videbaris tu quidem ferre moleſte & vehementer dolere, aſſeverans te apud nullum omnino homi-

tio Septembris anni Gregoriani. Nec id quidem male, ſi, quod Lalamantius probavit, a ſolſtitio, vel, ut, dicit Meurſius, a primo novilunio poſt ſolſtitium Athenienſium annum incipere dicamus. (Novilunii autem hujus tempus ſtatuere admodum difficile eſt, quia annus ſcriptæ hujus epiſtolæ nos latet.) Numerabimus ergo hunc annum a principio ſolſtitii, ubi primus dies ἑκατομβαιῶνος eſt d. $\frac{22.\ \text{Junii Julian.}}{2.\ \text{Julii Gregor.}}$ His præſuppoſitis ἔνη καὶ νέα βοηδρομιῶνος erit d. $\frac{17}{27}$ Sept. qui coincidit cum decimo Panemi die. Boedromionis autem ultimos dies, cum primis menſis Panemi coincidere oſtendunt verba Demoſthenis & Plutarchi ab Vſſerio de Macedonum & Aſianorum anno ſolari & Lalamantio de anno Macedonum ſeu Græcorum citata.

ἄλλον ἄνθρωπον οὐδέ-
να πρὸ ὑμῶν ὑποληφ-
θῆναι ἄπιστος ἂν καὶ
ἀπεχθὴς γενέσθαι, τῷ
παντὶ μέντοι μᾶλλον
4 ἢ εἰς ἐμέ. ἔπειτα δὲ
καὶ περὶ τῶν ἐμῶν
χρημάτων ἀπηγό-
ρευες, ἔχειν τε οὐκ ἐξαρ-
νούμενος, καὶ ὁπηνίκα
ἂν, καὶ οἷς τισιν ἂν
προστάττοιμεν ἀποδώ-
σειν ὑπισχνούμενος. τά
τε περὶ τοῦ Μείδωνος
καὶ τοῦ Παμφίλου διε-
δήλους, ὅτι ἠγνόουν ἃ
χρή. περὶ δὲ Τιβίου,
ὅτι ἠγνωμόνει οὐπί-
5 τρεπτος. ἐγὼ δὲ αἰ-
δοῦμαι μὲν, ὦ Φιλοστέ-
φανε, ὁμολογεῖν, ὅτι
λίαν ἥδομαι τοιαῦτα
σοῦ φρονοῦντος μὴ τοῖς
τετταράκοντα μᾶλλον
ταλάντοις, εἰ τῷ μὴ
διεσφάλθαι τῶν ὑπὲρ
6 σοῦ ἐλπίδων. ἴν μέντοι
ἴσθι ὡς οὔπω τὰ τετ-
ταράκοντα ταῦτα τά·

num ante nos infidelitatis suspicionem habuisse, aut odium in te convertisse; omnium vero minime in nos talem te præstitisse. Pecuniam quoque meam asservare te non negabas, redditurum te promittens, quando & quibus ipse reddendam mandarem. De Midone præterea & Pamphilo significabas, nescire illos, quæ oporteret. De Tibio demum, quod scelestus insipienter locutus esset. Me autem, Philostephane, pudet, fateri magna volupate perfundi ob tuum hunc animum, non tam quadraginta talentorum causa, quam quod meam de te spem non fefelleris. Scito tamen, eo tempore, quo nondum eras nobis quadraginta reddi-

ditu-

λαντα ἀποδώσειν ἡμῖν ἔμελλες, οὐδὲ γὰρ εἰλήφεις πω αὐτὰ καὶ τοῦ λαβεῖν οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτοις ἄλλα τριάκοντα ἄξιος ἡμῖν ἐδόκεις εἶναι. Ἑβδομήκοντα γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν ἡμετέρων παρὰ σοὶ ἐγένετο. οἱ δὲ πολὺ πλειόνων ἢ τούτων σε περιτιμῶντες οὐκ ἄν πω δεόντως, ἢ τούτων σε τῶν ἐλαττόνων φαίημεν περιτιμᾶν ἀπιστοίμεθα. ἀλλὰ μὲν καὶ περὶ μὲν τοῦ διαγανακτεῖν ἐμαυτὸν ἑτοιμότερον καὶ προχειρότερον, ἀπιστῆσαι δὲ ὡς ὑπὲρ ἀνδρὸς φίλου, καὶ μὴ ταχέως οὕτως ἐπιδραμεῖν σου, εἰ τίς διαβολὴ ἐκεῖνο λέξας, τ᾽ἀληθέστατον αὖ εἴποιμι, ὦ Φιλοστέφανε. Διότι θορυβεῖσθαι μὲν ἡμᾶς ἐποίησεν ἐν τοῖς

diturus talenta, cum illa nondum accepisses; dignum te nobis visum, cui non ea solum, sed alia quoque triginta concrederemus. Septuaginta enim ad summum de meo accepisti. Qui ergo te majori etiam summæ antepofuimus, digni certe sumus, quibus fides adhibeatur affirmantibus pluris te facere, quam summam minorem. Quod autem ira paulo magis præcipiti fuerim in te commotus; licet non crediderim amicitiæ nostræ memor, & propterea te tam cito non damnaverim, quod forte calumnia subesset, dicam Philostephane de hoc, quod verissimum est. Turbavit nos cum de te narrasset verbero Tibius: Cur

ὑπὲρ σοῦ ὁ μαστιγίας Τίβιος. πιστεῦσαι δὲ ἐκείνῳ, ἡ ἐμὴ τύχη. ὑπὲρ μὲν τούτων τοιαῦτα. Τὸ δὲ ἀργύριον νῦν μὲν ἔστω σοι παρὰ σοὶ, ἐπειδὰν δὲ ὑπὲρ τῶν καθόλου διαφερόντων εἰς ἐμαυτὸν διαγνῶ, καὶ βουλεύσωμαι βεβαιότερον, ἐπιστελῶ σοι τηνικαῦτα.

vero crediderim, causa est fortuna mea. Hæc hactenus. Pecunia porro nunc quidem apud te sit. Cum vero de rebus meis universe deliberavero, & certius consilium cepero, tunc ad te scribam.

EPISTOLA XVII.

Argumentum.

Amico suo Polygnoto Themistocles, ad quem tres epistolas scribit, animi sui fluctuationem exponit: putabat enim se fortiorem esse ad sufferenda exilii mala. Verum quicquid occurrebat ad præbendum solatium, perspecta, inquit, charissimorum solitudine, impotentiorem reddebat. Postremo ut ad se veniat, multos dolores amici depulsurus, invitat.

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ χαίρειν.

Ἤπου σύ γε, ὦ Πολύγνωτε, τὰς ναυ-

Themistocles Polygnoto.

Certe tu Polygnote, nostras pugnas navales,

μαχίας ἡμῶν καὶ τὰς στρατηγίας ἐννοούμενος ἡγῇ καὶ τὴν ἐκ τῆς πατρίδος μετάστασιν ἡμᾶς γενναίως φέρειν.
2 ἡμεῖς δὲ ἀπιόντες μὲν ὅτε καὶ ἐν ὄψει εἴχομεν τὰ καταλειπόμενα, θρασύτερον αὐτοῖς ἐπηγγελλόμεθα καρτερήσειν τὴν ἀπουσίαν, καὶ αὐτοὶ τὰς ναυμαχίας ἐννοούμενοι, καὶ ὅσα ἄλλα ὑπεμείναμεν ὅμοια, ᾠόμεθα ὑπὸ γενναιότητος, καὶ ταῦτα διενεγκεῖν. καὶ οἶδας, ὅτι οὐκ ἄγαν ὀδυρόμενοι μεθιστάμεθα.
3 Νῦν δὲ ἡμῖν ὁ χρόνος, ὦ Πολύγνωτε, οὐ λήθην, ὧν ἀπελείπομεν, παρέχει, οὐδὲ συνήθειαν τῆς φυγῆς, ἀλλ' ἡ μὲν φυγὴ κούφη ἂν ἦν μὴ μακρὰ οὖσα, τὰ δὲ ἀπολειφθέντα ἔτι ποθεινότερα ὑπὸ τοῦ χρόνου γίνεται. καὶ οὐ

vales, & claſſis imperium tecum reputans, noſtram quoque e patria diſceſſionem forti nos animo ferre exiſtimas. Nos vero abeuntes quidem, cum ob oculos erant quæ deſerebantur, audacius ipſi nobis promittebamus fortiter laturos abſentiam. Cogitantes enim & ipſi navales pugnas, & quæcunque ſimilia pertulimus, arbitrabamur hæc quoque nos viriliter toleraturos. Scis porro nos haud multa uſos lamentatione diſcedentes. Nunc vero tempus, Polygnote, non adducit nos in oblivionem eorum quæ reliquimus, nec aſſuetudinem exilii præſtat. Sed leve quidem nobis eſſet non diuturnum exilium; at quæ reliquimus,

παραμυθία τίς ἐστιν, ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα γενναίως ὑπέμεινα ἐγὼ μαχόμενος τοῖς βαρβάροις καὶ κινδυ-
4 νεύων. Ἀλλ' ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ καὶ ταῦτα ἐναντία γίγνεται. δοκῶ γὰρ δὴ καρτερῆσαι καὶ ταῦτα, ὅπως μοι παρῇ ἀπολαύειν Ἀθηνῶν.
5 Καὶ ὑπὸ τούτου μᾶλλον, ὦ Πολύγνωτε, ἐπιδιδόασιν αἱ φροντίδες, εἰ πολλοῖς μὲν ἄλλοις μηδὲ θεαταῖς γενομένοις τῶν περὶ Εὔβοιαν ἢ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχιῶν ἔνεστι βιοῦν ἐν Ἀθήναις, καὶ ἐκβαίνειν, ὡς βούλονται, καὶ καταλύειν, εἰ δό-
6 ξειεν. ἡμῖν δὲ τοῖς εἰ καὶ βραχὺ συλλαβομένοις φυλαχθῆναι ταύτην Ἀθηναίοις τὴν ἐξουσίαν, μόνοις οὔτε ταύτης, οὔτ' Ἀθηνῶν
7 μέτεστιν. Ἀλλὰ κα-

tempore fiunt optabiliora: nec ulla consolatio est, quod pugnans ego cum barbaris, & periculis me offerens, multa quoque alia forti animo sustinuerim. Quin imo cogitatio hæc animum in contrariam trahit partem. Censeo enim hæc me tolerasse, ut frui mihi liceret Athenis. Ex quo mihi, Polygnote, augescunt curæ, quod multis quidem aliis, qui ne spectatores quidem fuere navalium certaminum ad Eubœam & Salaminam, fas erit vitam Athenis agere, & abscedere si velint, & divertere si libuerit, nobis vero tantum, qui, licet, minimum contulerimus, auctores tamen conservandæ Atheniensibus hujus facultatis fuimus, nec facultate hac,

λούμεθα ὃ τοῖς ἐχθίστοις
ἥδιστον καλεῖν, Φυγά-
δες· αὐτοί τε ὅτι τοῦτ'
ἐσμὲν, αἰσθανόμεθα,
ἔρημοι μὲν ὑμῶν τῶν
φίλων, ἔρημοι δὲ οἴ-
κων καὶ ἑστίας, ἐφ' ἧς
τὰ κατὰ Μήδων ἐπινί-
κια ἐθύσαμεν, πάροι-
κοι ἀλλοτρίας γῆς τε
καὶ πόλεως. καὶ τάχα
καὶ ἀποθανούμεθα, Φυ-
γάδες ἀκμὴν μένον-
8 τες. ἢ μάλα γὰρ ἄ-
ψυχοι ἐμαχόμεθα τοῖς
πολεμίοις, εἰ ταῦτά τις
ἐλπὶς ἡμῖν προὔφαι-
νεν. ἢ μὴ ἐδιώκομεν ἂν
ταῦτα φέρουσαν τὴν
νίκην, εἰ μετὰ Μήδους
παρὰ Λακεδαιμονίοις
ἂν περὶ τῆς Ἀθηναίων
πόλεως ἐκινδυνεύομεν.
9 Ἀργεῖοι γὰρ ἀποδέ-
χονται, καὶ Ἀργείοις
τἀγαθὰ εὔχεσθαι, καὶ
ἄλλῃ τινί πως καὶ πά-
σῃ πόλει, εἴπερ ἁπά-
σης ἡμῖν μέτεστιν ἔξω

hac, nec Athenis potiri datur. Sed eo vocamur nomine, quo inimicissimi libentissime utuntur, exules: & nos hoc esse sensu percipimus, orbati vobis mihi amicis, orbati domo & penatibus, ubi victimas ob partam victoriam immolavimus; in aliena regione & civitate peregrinantes, & fortasse mortem quoque oppetemus, nondum de exilio reducti. An vero si qua suspicio futura hæc indicasset, tanta in hostes animositate pugnassemus; aut inferentem hæc victoriam sectati essemus, si post Medos subeundum erat periculum amittendæ civitatis Atheniensium judicio Lacedæmoniorum? siquidem Argivi habent extorres; & Ar-

Ἀθηνῶν. ἀλλὰ σχέτλιά
γε καὶ ταῦτα ὑπὸ τῆς
Φυγῆς ἠναγκάσμεθα
εἰπεῖν, ὥσπερ ὑπὸ
10 μανίας. Τί γὰρ Ἀθη-
ναῖοι κακὸν, ὦ Πολύ-
γνωτε, τί δ' οὐκ ἀγα-
θὸν εἰργάσαντο; ἢ
πῶς οὐ ψευσόμεθα, καὶ
οὗτοι οἱ λόγοι ἔργου ἐλ-
θόντος ἀποδράσονται;
11 οὐ γὰρ εἰ Μῆδοι πάλιν
τῆς Ἀττικῆς ἐπιχειρήσει-
εν, κίνδυνος, ὅτι Φυγάς
εἰμι ἄδοξον εἶναι, οὐδὲ
τῶν μὴ τοιαῦτα πε-
πονθότων τὸν ἀγῶνα
ἡγήσομαι. ἀλλ' εἰ καὶ
μὴ ναύαρχος ἢ στρα-
τηγὸς ὦ Πολύγνωτε,
Φυγάς γε μαχοῦμαι.
12 οὐθ' ἱππάσασθαι πα-
ρὰ τοῦτο χεῖρον ἄν μοι
γένοιτο, οὔτε νηὶ χρή-
σασθαι. πολὺ δ' ἂν
καὶ ἐπιδοίην νῦν ὑπ'
ἐμπειρίας ἄμεινον ἢ
τότε μαχητὴς γενέσθαι.
καὶ Φυγάδας μὲν ἡ-

Argivis, & cuicunque civitati bona precari oportet, quando nobis ad omnes præter Athenas aditus patet. Coëgit me exilii tanquam furoris impetus verba hæc plena ægritudinis promere. Quo enim beneficio, quove incommodo non affecere nos Athenienses? aut qua ratione fieri poterit, ut non mentiamur? & verba hæc, cum sese obtulerit occasio, non dilabantur? neque enim si rursus Medi invadant in Atticam, dubium est, quod in exilio sim, quin esse inglorius nolim, nec propterea certamen ad eos pertinere existimabo, qui nihil mali passi sunt. Nam etsi non ero Dux, & classis imperio potens, exul tamen Polygnote pugnabo. Ex quo nequa-

μᾶς δύναιντο ἂν οἱ κάκιστοι Ἀθηναίων ποιεῖν, κακοὺς δὲ οὐδέποτε.
13 ἔδει δὲ ἄρα ἡμᾶς καὶ ἐν ταῖς καθ' ἡμῶν αὐτῶν κολάσεσιν αἰσθέσθαι, ἧς Ἀθηναίοις ἐσώσαμεν ἐξουσίας. καὶ ταῦτα μὲν ἐνθυμεῖσθαί τε πολλάκις ἡμῖν ἐστι, καὶ λόγων πληροῦσθαι μυρίων καὶ ἀντιμάχεσθαι δοκεῖ
14 ταῖς φροντίσιν. ἡ δὲ παροῦσα ἐρημία δεινὴ ἀντίκειται μεθέλκουσα, καὶ ἑαυτῆς ποιοῦσα τὸν νοῦν. καὶ δὴ καὶ ἀπάγει ἡμᾶς τῶν ἰσχυρο-
15 τέρων λογισμῶν. Καὶ οὐδὲ Ἀργείων οἱ πλεῖστοι παρόντες ἡμῖν ἂν ἐροῦσιν, μὴ ἐρημίαν εἶναι ταῦτα, ἀλλ' ἅμα τῷ πλήθει τῷ τούτων καὶ ἡ τῶν φίλων τε καὶ οἰκείων ἀπουσία φαί-
16 νεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἔρρωται ἤδη σοι τὸ θυγάτριον, ἣν προὔτεινε

quaquam ero deterior vel ad equitandum, vel ad navi utendum; imo jam experientia firmatus aptior ad pugnam ero, quam antea fuerim, & poterunt quidem nos projicere in exilium nequissimi Atheniensium, at pravos nunquam facient. Futurum porro erat, ut nos potestatem, quam per nos habent Athenienses, in nostris ipsi pœnis sentiremus. Hæc sæpe mihi versantur in animo, & mens mihi plena est innumeris cogitationibus, & mihi videor illis repugnare. Cæterum præsens solitudo vehementer obsistit, avocans, & mentem ad se pertrahens, quæ nos etiam abducit a graviori rationis judicio. Nec plurimi Argivorum, quos habeo præ-

τῆς κατεχῆς αἰτίαν, ἀ-
φικνοῦ, πολλὰ τῶν
λυπούντων ἡμᾶς ἀφαι-
17 ρησόμενος. εἰ δὲ εἴη τι
κατέχον, ταῦτα μὲν
λυθῆναι εὐχόμεθα, Με-
γακλέα δὲ μᾶλλον ἔτι
καὶ σὺ παρὼν αὐτοῦ,
καὶ ἐγὼ γράφων ἀν-
απείθομεν ἐκτελέσαι
ποτὲ ἐλθόντα τὴν ἡμε-
τέραν ἐλπίδα, καὶ παύ-
σασθαι ὑπισχνούμενον.

præsentes, negabunt hanc esse solitudinem, nam simul cum frequentia illorum, sese offert amicorum & necessariorum absentia. At si jam tibi filiola valet, quam te detinentem causam obtendebas, veni, multis quæ nos mœrore affligunt liberaturus. Si quid vero est quod detineat, optamus e medio tolli. Adhæc Megaclem quoque tu præsens, & ego scribens inducamus, ut suo adventu spem nostram aliquando expleat, desinatque promissis tenere.

EPISTOLA XVIII.

Argumentum.

Pausaniæ Lacedæmonii proditione detecta Spartani semel atque iterum per legatos solicitarunt Athenienses, ut & ipsi civem suum Themistoclem quasi proditionis socium, jam Ostracismo fugatum, simili supplicio addicerent. Facile id impetrarunt Spartani contra hominem exulem, & multorum invidia petitum. De hoc Athe-

Atheniensium decreto Polygnotus admonuit Themistoclem, is per hanc Epistolam gratias agit Polygnoto.

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ.

Φεύγομεν, ὥσπερ ἐγ-
κελεύῃ κατὰ τάχος,
ὦ Πολύγνωτε, καὶ ἐξ-
ελθόντες ἐξ Αργους ἐν
θαλάσσῃ ἐσμέν. ὅ, τε
πλοῦς ἐπὶ Κέρκυραν
ἡμῖν τέτακται, καὶ νεα-
λῆ ἔχοντες τὰ πλοῖα
2 κατεχόμεθα. Τὸν μὲν
οὖν ἄγγελον τῆς σπου-
δῆς καὶ σὺ ἐπαινέσεις.
ἀφεθεὶς γὰρ ἢ τὴν ἐκ-
κλησίαν ἔλυσαν Αθη-

Themistocles Polygnoto.

Fugæ nos damus festinanter, sicut hortaris Polygnote, & egressi Argis in mari sumus. Navigatio nostra Corcyram versus erit, & habentes navigia recens compacta detinemur. Nuntii certe celeritatem tu quoque collaudabis. Dimissus enim quo die Athenienses concionem

2. σπουδῆς) notat *celeritatem* & *festinationem*. Lucæ 1.39 ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς. Herodianus. 1. 7.3. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν μετὰ σπουδῆς νεανικῆς. Idem 3.4.1. ὁ δὲ Νῖγρος μετὰ σπουδῆς τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. Mauricius Strategico 5.4 ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν στρατὸν μετὰ σπουδῆς, ubi male legitur σπονδῆς, quod forte operarum mendum est. Marci 6.25. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς βασιλέα. Sic adverbium σπουδῇ apud Pausaniam in Atticis est *subito*. Invenitur etiam hoc apud Latinos in voce *studium*. Virgilius Æneid. 4. 641. *illa gradum studio celebrat anili.*

ναῖοι ὐ πόῤῥω τῆς ἑ-
σπέρας, ὥς φασιν, ὔ-
σης, μετὰ τὴν νύκτα
ἐκείνην, ἡμέρας ἦν ἐν
Αργει μηδὲ μεσημβρί-
ας ἤδη ἐφισαμένης.
3δέος δέ ἐστι, μὴ ἀνωφε-
λῆ ἡμῶν τὴν σπουδὴν
ἐπιμένων ὁ χειμὼν
ποιήσῃ, ἢ καὶ βραδύ-
τεροι τῶν ἀγγέλων οἱ
φεύγοντες γενώμεθα.
ἢν δὲ καὶ Λακεδαιμό-
νιοι τῆς φυγῆς αἴ-
σθωνται, διώξει χρώ-
μενοι. αὐτίκα αὐτοῖς
ἀγαθὸς ἔσαι ὁ Παυ-
σανίας. ταῦτα καὶ ἡ-
4μᾶς ἐργασάμενοι. Σοὶ
μὲν οὖν ὦ Πολύγνωτε
σωζόμεθα, καὶ οὐδέν ἡ-
μᾶς οὔτε χειμὼν, οὔτε
Λακεδαιμόνιοι σοῦ γε
χάριν εἰδέναι κολύου-

nem habuere ad vespe-
rum ut ajunt, post il-
lam noctem, postero
ante meridiem fuit Ar-
gis. Sed vereor, ne fe-
stinationem nostram
diuturna hyems irri-
tam faciat, & qui fu-
gam paramus, tardio-
res simus tabellariis.
Quod si & Lacedæmo-
nii fugam senserint, in-
sequentur, (tum vero
illis Pausanias vir pro-
bus erit) easdem pœ-
nas expetituri. Tibi
porro Polygnote salu-
tem nostram acceptam
referimus: nihil enim
nobis impedimento
sunt nec hyems, nec
Lacedæmonii, quomi-
nus per te nihil ignore-
mus. Certe tuam di-
ligen-

3. ἀγαθὸς ἔσαι ὁ Παυσανίας) in comparatione scil. cum Themistocle, quod ita plerumque accidere solet, excitato in aliquem pleno odio. Eandem porro ob caussam Apicius gulonum maximus, Crispini respectu *frugi* dicitur a Juvenali Sat. 4. 43.

ςιν· ἀλλά σε ἀγάμεθα, καὶ τῇ ἀγγελίᾳ σπουδῇ τοσαύτῃ τὰ ἐκ Λακεδαιμονίων πραχθέντα. καὶ τὴν Ἀριστείδου σπουδήν, ἣν μόνος περὶ ἡμῶν καίπερ ἐχθρὸς ὢν ἐπεδείξατο. καὶ τοῦ διαγορεῦσαι, μὴ φεύγοντας ἡμᾶς ὑπ' ἐχθροῦ καταληφθήσεσθαι, καὶ διεγνωσμένου ἤδη θανάτου. Θεὸς δ' αὖ εἴη τὸ ἐκ τοῦδε αἴτιος, εἴ σοι ἄρα τούτων καὶ τὰς ἀμοιβάς, ὦ Πολύγνωτε, ἀποτίσομεν.

ligentiam valde commendo, nam & quæ a Lacedæmoniis acta sunt, tam propere admonuisti, & Aristidis favorem; quem licet inimicus, nobis unus præstitit: certioresque nos fecisti, fore ut ab inimico capiamur ni fugam arripiamus, jam damnati capite. Reliquum est, ut si unquam tibi pro hisce beneficiis gratiam retulerimus, Deo sit ascribendum.

EPISTOLA XIX.

Argumentum.

Continet hæc Epistola, quicquid Themistocli obvenit, postquam Argis abscessit usque ad peregrinationem Persicam. Multas hic minutias reperies, quarum vel nulla mentio fit in historiis, vel diverso aut etiam contrario modo fit. Sicut & ipse quæ de Admeto narrat epistola XI. (nobis *XVI.*)

XIV) aliter hic videtur exposuisse. Cum certe rem in ea pressius, in hac latius explicaverit, ut ex utraque narratione unam conficias integram. Quare qui confictas epistolas hasce vult fateatur necesse est, aut de suo aliquid addidisse simulatum scriptorem. tumque vix credi potest, quo pacto omnia conveniant; ex veris enim & fictis nunquam fit una cohærens & sibi constans historia. aut olim extare alium scriptorem, de quo ille sumserit; & latuerit auctor ille Thucydidem, Plutarchum, & Diodorum Siculum. sed hoc divinare est, & non perpendere quid phrasis valeat, & stylus ac sententiarum gravitas. Nam si Thucydides ipse admiratus est Themistoclis eloquentiam; & Thucydidem nemo unquam potuit imitari; quis putet extitisse quempiam, qui scribendo ausus fuerit Themistoclis personam induere?

Θεμιςοκλῆς Πολυγνώτῳ χαίρειν.	Themiſtocles Polygnoto.
ΤΑῦτά ἐςιν, ὦ Πολύγνωτε, τὰ συμβάντα ἡμῖν μετὰ τὴν ἐξ Ἀργυς φυγὴν, ἃ	QVæ nobis obtigerunt, poſtquam ex Argis profugimus, & ſcribi ad te Poly-

παρεκάλεις γραφῆναί
σοι, καὶ ἐγὼ γέγρα-
2 φα. Τοῦ γὰρ ἀγγέ-
λου κατὰ σπουδὴν ἐλ-
θόντος, ὅνπερ ἔστειλας
ἡμῖν, τὰ δὲ ἄλλα καὶ
φεύγειν ἀναγγέλλον-
τος, ἄρας αὐτίκα ἀπ᾽
Ἄργους· συνήραντο δέ
μοι τῶν ξένων Νεικίας
καὶ Μελέαγρος· κατ-
ῆλθον ἐπὶ Κυλλήνην
τὸ Ἠλείων ἐπίνειον.
3 ἐκεῖ δὲ ἐκινδυνεύσαμεν
ὑπὸ χειμῶνος ἀνα-
μεῖναι τοὺς διώκοντας
ἡμᾶς. πλεῖν γὰρ ἐπὶ
Κέρκυραν ὡρμημένοι,
χάριτος ἡμῖν εἰς Κερ-
κυραίους προϋπηργμέ-
νης, τρεῖς ὅλας κατ-
4 ειχόμεθα ἡμέρας. Καὶ
οὐκ ἐδόκει, ὅτι φεύγο-
μεν, ἔτι καὶ Λακεδαι-
μονίοις ἄδηλον εἶναι.
Τετάρτῃ γοῦν ἡμέρᾳ
πλοῦς σφόδρα ἀγαθὸς
ἡμῖν γίγνεται, κἀγὼ
τοὺς μὲν ξένους ἀπελυ-

Polygnote jussisti, hæc sunt, quæ jam scribo. Cum nuntius quem ad me misisti, magna celeritate venisset, atque inter alia fugiendum esse retulisset; Argis sine mora relictis: comitati vero sunt abeuntem Nicias & Meleager hospites mei: Cyllenem maritimum Eleorum oppidum devenimus. Ibi parum absfuit, quin insequentes non expectaremus propter tempestatem. Etenim cum navigationem Corcyram instituissemus (Corcyræos enim nobis olim beneficiis devinxeramus) tres totos dies retenti fuimus, & putabamus fugam nostram Lacedæmonios jam non latere. Verum quarta die nobis valde commoda fuit navigatio, & comi-

σα ἐπαινέσας· ἔμελλε γὰρ ἡμῖν καὶ πορρωτέρω ἥξειν συμφεύγειν· νηὶ δὲ, ἣν παρέσχοντό μοι, ἀφεθεὶς, ἐπὶ Κέρκυραν εὐπετῶς διεκομίσθην.
5 Κερκυραῖοι δὲ οὐκ εὐχάριστοι μᾶλλον, ἢ ἀκίνδυνοι ἐβούλοντο εἶναι· καὶ ἀμοιβὴν ὧν εὐηργετοῦντο ἀπαιτούμενοι, εὐεργεσίαν ᾔτουν το μὴ ἐπὶ Κερκύρᾳ τὴν
6 φυγὴν καταλύειν. ὥστε ἡμῖν ὅ, τι καὶ δράσομεν ἠπορεῖτο τῇ γνώμῃ. ἤδη δὲ καὶ τὴν ναῦν τοῖς ξένοις ἀπεπόμφειν τοῖς Αργείοις, οἰκέται τέ μοι ἐλάσσονες, ὧν ἀπέλυσα, ἐλείποντο. ἐπεὶ δὲ Κερκυραῖοι καὶ τραχύτερα ἤδη ἐφθέγγοντο, καὶ προδώσειν ἐῴκεσαν πολλῷ μᾶλλον, ἢ μαχεῖσθαι περὶ ἡμῶν, ἔγνων ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ πρὸς Γέλωνα πλεῖν.

tantes quidem amicos, ubi gratias egissem, dimisi: volebant enim nos ultra etiam fugientes sequi. Navi vero quam mihi dederant, solus Corcyram feliciter sum advectus. Porro Corcyræi non tam grati esse, quam a periculo abesse volebant, nobisque referendam pro beneficiis gratiam exigentibus, vicissim illi loco benificii petebant, ne exilii terminum Corcyram statueremus. Itaque animi pendebam. Jam enim & navem remiseram hospitibus Argivis & famuli pauciores mihi supererant, quam quos missos feceram. Sed cum Corcyræi asperius jam loqui cœpissent, multoque magis prodituri, quam pro nobis viderentur pugna-

7 Γέλων γὰρ δὴ τότε Συ-
ρακουσίων ἐμονάρχει,
καὶ ἤρητο οὐ παρέργως
ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔμελλεν
Ἀθηναίοις πεισθήσεσθαι.
8 νῆα δὴ σκέπτομαι ἀν-
δρῶν Λευκαδίων, καὶ
τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἔ-
μελλον εἰς τὸ Αὐσό-
9 νιον ἐμβάλλειν. καί με
ἀπέτρεψεν κομισθεῖσα
ἀγγελία. ἐτεθνήκει γὰρ
ἤδη Γέλων, καὶ πολλὴ
περιειστήκει ταραχὴ
Ἱέρωνα τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἄρτι τὴν μοναρ-
10 χίαν καθιστάμενον. Καὶ
ἐγὼ, ὥσπερ εἶχον, τῇ
αὐτῇ νηῒ ἐπί τε Ἤπει-
ρον πλέω, καὶ ἀπο-
βὰς εἰς Μολοσσοὺς ἔρ-
χομαι, καὶ ἐπὶ τῇ ἑ-
στίᾳ τοῦ Ἀδμήτου ἐκαθε-
11 ζόμην. Ἀδμήτῳ δὲ
τότε ὑπήκουε τὸ Μο-
λοσσῶν ἔθνος, καὶ ἐ-
δόκει μάλιστα αὐτῷ δι-

gnaturi, statutum mihi fuit navigare in Siciliam ad Gelonem. Gelo enim eo tempore Syracusis principatum obtinebat, nobisque favebat serio, nec erat Athenienses auditurus. Quare navim hominum Leucadiorum exploro, qui postridie se navigationi maris Ausonii commissuri erant, sed allatus nuntius a proposito me avocavit; Gelo enim jam decesserat, & frater ejus Hiero in regnum succedens magnis turbis jactabatur. Ergo ita ut me habebam, eadem navi vehor in Epirum & egressus ad Molossos venio, atque ad focum Admeti sedebam. Admeto vero tunc parebat Molossorum

8. Γέλων γὰρ δὴ τότε Συρακουσίων) Vide quæ ad hæc verba in præfatione disseruntur,

εὐσέβειαν ἡ βασιλεία
ηὐξῆσθαι, καὶ οὐκ ἐφαί-
νετο περιόψεσθαι ἡμᾶς
12 ἱκέτας γενομένους. Τῶν
δὲ Ἀθηναίων καὶ Λακε-
δαιμονίων οἱ πεμφθέν-
τες, ὅπως βίᾳ πάντο-
θέν με ἄγωσιν, τῇ ἐ-
πιούσῃ ἡμέρᾳ κατα-
πλεύσαντες εἰς Μολοσ-
13 σοὺς ἀφικνοῦνται. Καὶ
καταλαβόντες με αὐτό-
θι, ἐχάρησαν, καὶ ἄ-
ξειν προὔλεγον. κατα-
στάντες τε Ἀδμήτῳ τοι-
αῦτα ἔλεγον. Προδό-
την, ὦ Ἄδμητε, ἔλαν-
θανες οἴκῳ τε τῷ σῷ
καὶ ἑστίᾳ δεξάμενος.
14 οὗτος δὲ ἧσσον οὐδὲν καὶ
σὲ καὶ Μολοσσοὺς προ-
εδίδου· καὶ εἰ κατώρθωσεν,
ἡμεῖς, ὦ Ἄδμητε, ἱκέται
τῆς Μήδων ἐγενόμεθα
ἑστίας. οὗτος δ' ἂν ἴσως
καὶ ἀντὶ σοῦ ἐβασίλευεν
Θεσπρωτῶν. Νῦν δὲ
ἄδικοι ἄρα εἰς Παυ-
15 σανίαν ἐγενόμεθα. Τῶν

gens: videbaturque auctum illi regnum ob pietatem potissimum, & nos ille supplices non neglecturus. Postero die appulsi ad Molossos advenere Athenienses & Lacedæmonii, qui me ut vi undecunque abducerent, missi erant. ibi me deprehenso lætati sunt, & secum me abducturos ajebant. Admetum igitur adeunt, atque ita compellant. Proditorem, Admete, domo & foco excepisti, nec animadvertis, qui nihilo secius te & Molossos prodebat. Et si res illi successisset, nos Admete sederemus ad focum Medorum, hic vero te ejecto regnum fortasse Thesprotorum occuparet. Ita in Pausaniam iniquiores extitimus. Nam eorundem

γὰρ αὐτῶν ἕνεκεν βου-
λευμάτων ὁ μὲν τετι-
μώρηται ἤδη, ὁ δὲ σε-
σῶσθαι προσδοκᾷ, καὶ
σὲ τοῦ ἀδίκου βοηθὸν
ποιεῖται. Παυσανίᾳ
δὲ οὐδ' ἡ Χαλκίοικος ἐ-
16 πήρκεσεν. Ἀλλὰ τοῦ-
τον μὲν ἀνίστασθαι κέ-
λευε καὶ παυσάσθω γε
διαβάλλων, καὶ τὴν σὺν
μιαίνων ἑστίαν. Φίλοι
δέ σοι ἔστωσαν Ἀθηναῖοι
καὶ Λακεδαιμόνιοι ἀνθ'
ἑνὸς προδότου καὶ φυ-
17 γάδος. Ταῦτα εἰποῦ-
σιν αὐτοῖς ἐγὼ ἔμελ-
λον ἀντιλέγειν, ὑφ' ὧν
ᾤόμην αἰσχυνθέντας
αὐτοὺς ἀπελάσασθαι.
ἀλλὰ φθάνει Ἄδμητος
εἰπών, οὗτος μὲν ὁ
καιρὸς, ὦ Ἀθηναῖοι καὶ
Λακεδαιμόνιοι τὴν ἱκε-
τείαν μόνον τὴν Θεμι-
18 στοκλέους δικάσειεν. εἰ
δὲ καὶ τὴν προδοσίαν
ἐδίκαζον, μήτε Ἀθηναί-
ους ἄν, μήτε Λακεδαι-

dem consiliorum ergo pœnas jam tulit ille, hic vero evasurum se sperat, teque iniquitatis tutelarem facit. At Pausaniæ nec Chalcicecus opem tulit. Verum tu hunc jube hinc surgere, ut fallaciter agere desinat, tuumque polluere focum. Athenienses autem & Lacedæmonii loco proditoris & exulis unius tibi sint amici. Contra hæc cum essem ego dicturus, ut putarem illos pudore suffusos a me rejectum iri, antevertit Admetus, & hoc, inquit, tempus ô Athenienses & Lacedæmonii supplici Themistocli datum est. Si vero & proditoris judex essem nec Atheniensibus gratificando, nec Lacedæmoniis Themistoclem absolverem, & hoc

μονίους εὖ ποιῶν ἀπέλυον αὖ Θεμιστοκλέα.

19 Καί μοι ταῦτα ἔδοξα αὖ τήνδε ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίαν κελεύειν, καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι, τήν τε Παυσανίου προδοσίαν· ἥτις ὑμῖν, κἂν ἐπὶ Θεμιστοκλέα διαιρῆτε αὐτὴν ἀεὶ μόνου ἔσται Παυσανίου. καὶ ταῦθ' ὑμεῖς ἐμέ τε ἀγνοεῖν δόξετε, ἐγώ τε ὡς ταῦτ' ἀγνοῶν τὰ τῆς ἱκετείας δικάζω.

20 ἄνδρα τῆς ἐμῆς ἀψάμενον ἑστίας, καὶ δεδιότα μὲν ἀνθρώπους, τοῖς δ' ἐν Ἠπείρῳ θεοῖς πιστεύοντα, ὡς οἷόν τε φυλάσσω, καὶ ἱκέτην ὄντα τηρήσω ἀβλαβῆ.

21 Καὶ οὐκ ἀνθρώπων τισὶν ἀπέχθομαι, ἀλλὰ θεοὺς δεδιέναι οὐκ ἀρνοῦμαι, θυσιῶν ἡγοῦμαι ἁπασῶν χάριν ἀμείνω εἶναι θεῷ ἱκέτην φυλασσόμενον. οὕτω μὲν

hoc mihi ſuggeret & naumachia ad Artemiſium & Salaminem, ac proditio Pauſaniæ, quæ vobis, licet communem eſſe velitis & Themiſtocli, ſemper erit ſolius Pauſaniæ: & hæc vos ignorare me exiſtimatis, & ego tanquam ignorans ea ſupplici diſceptator ſum. Virum, qui ad focum meum confugit, & timore quidem hominum perculſum, Diis, vero Epiroticis fretum, pro viribus tutor, & propugno, ut mihi ſupplex incolumis ſit. Nec ullos hominum ego proſequor odio, ſed Deos me timere non nego, & ſervare ſupplicem cunctis victimis Deo gratius donum opinor. Ita illi capite demiſſo e Moloſſis abierunt: ego vero in Ma-

δὴ ἐκεῖνοι κατηφήσαν-
τες ἐκ Μολοσσῶν ἐ-
χώρουν. ἐγὼ δὲ εἰς Μα-
κεδονίαν ὑπὸ Ἀδμήτου
πεμφθεὶς, καὶ εἰς Πύδ-
ναν ἐλθὼν πρὸς Ἀλέ-
ξανδρον Μακεδόνων
ἄρχοντα, πέμπομαι
ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπὶ
τὴν ἐκεῖ θάλασσαν.
καὶ ἐπιτυχὼν ὁλκάδος
εἰς Ἰωνίαν πλευσούσης ἐμ-
23 βὰς ἐκομιζόμην, γῆν
τοῦ βασιλέως ὃς ἦν
μάλιστα ἠδικημένος ὧν
εἰργασάμεθα αὐτὸν
κακῶν, μάλιστα ἐμέλ-
λομεν, εἰ δίκαια πε-
πόνθαμεν, γνώσεσθαι.
24 Πλέοντας δ' οὐκ ἔθ' ἡ-
μᾶς εὔπλοια ἦγεν,
ὑφ' ἧς καὶ ἀναχθῆναι
ἐπείσθημεν. ἀλλ' ἤδη
καὶ ἰσχυρῷ χειμῶνι ἐ-
χρώμεθα. καὶ οὐκ ἔθ'
ὁ χειμὼν ἐμὲ τοσοῦτον
ἔτι ἐλύπει· ἀλλ' ἐπεὶ
Νάξον καταφερόμεθα.
25 Νάξον δὲ Ἀθηναῖοι τό-

Macedoniam ab Admeto missus, & Pydnam profectus ad Alexandrum Principem Macedonum, mittor ad vicinum mare ab Alexandro,& onerariam nactus navem, quæ in Ioniam navigatura erat, in eam conscendens vehebar, terra enim iter habentes, quæ est in ditione Regis, cui bene nota sunt mala, quibus eum affecimus, percepturi eramus, num justas penderemus pœnas. Sed nobis in alto non erat commoda navigatio, cujus etiam spe a terra solveramus,verum magna tempestate jactabamur. Cæterum me non tam affligebat tempestas, quam quod Naxon deferebamur. Naxos vero tunc ab Atheniensibus diripiebatur

τε ἐπόρθουν, καὶ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καταπλεύσαμεν. ἐγὼ οὖν ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ἐκείμην, καὶ ἤδη ἐνόμιζον ἱκετείας τε ἀνωφελεῖς ἱκετεῦσαι, καὶ ὀλεθρίου ἅψασθαι φυγῆς. ἀκμὴν γὰρ ἔμελλον ἁλώσεσθαι Ἀθηναίοις, πρὸς τοὺς διώκοντας ὁ φεύγων ἐληλυ-
26 θώς. Ἀλλ᾽ ἐπεὶ τοῖς μὲν ἐν τῇ νηὶ ἀγνὼς ἅπασιν εἶναι ἐδόκουν, τοῖς δ᾽ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀναγνωσθῆναι ἐδεδίειν, οὐκ ἐξέλιπον τὴν ναῦν. οἱ σύμπλους δ᾽ ὕποπτοι ἐγίγνοντο, καί τι κακὸν αὐτοῖς γίνεσθαι ἐδόκουν, καὶ οὐκ ἐπιτήδειος εἶναι ἐν τῷ πλεῖν. ὥστε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῆς νεὼς ἐβου-

tur, & in eorum copias transuecti eramus. Itaque inops consilii quid agerem non habebam, & cogitabam ad inutiles supplicandi modos devenire, ac perniciosam petere fugam. Iam enim nullo labore capturi me erant Athenienses, & in manus quærentium incideram, qui fugiebam. Sed quia iis, qui erant in navi omnibus videbar esse ignotus, timebam vero ne me qui in castris erant agnoscerent, e navi non sum egressus. Suspicionem porro convectoribus injiciebam, & allaturus illis mali quippiam videbar, & nequaquam aptus naviga-

26. οἱ σύμπλους) Ita Caryophilus: Ehingerus οἱ συμπλοῦς, vitiose admodum. Explicandum vel ita, ut collectivo nomini singulari addatur verbum plurale, vel subintelligendum ὄντες, οἱ ὄντες σύμπλους.

27 λουῖο. Εν τούτῳ δέ μοι κινδύνου ἐςῶτι Διοπείθης ἀνὴρ τῶν συμπλεόντων ἡμῖν, γένος Βαργυλιήτης, καὶ πρότερον ἐνορῶν τέ μοι πολλάκις, καὶ θαυμάζοντι ἐοικὼς, ἔτι μᾶλλον τότε ἐσκέπτετο, καὶ τούτῳ ἰσχυρῶς ὅνπερ ᾤετο αὐτὸς ὢν ἐφαίνην.

28 Καί μοι μόνος ἔγγιςα ἐλθὼν ὀλίγῃ τῇ φωνῇ ἔλεγεν. αἰκλεῶς ἐνυβρίζει σοι τὸ δαιμόνιον ὦ Θεμιςόκλεις, εἰ σοι τὴν σωτηρίαν τέθεικεν ἐν μόνῳ τῷ ἀγνοηθῆναι Θεμιςοκλεῖ ὄντι τὸ σώζεσθαι κεῖται.

29 Αλλ' ἔγωγε καὶ ἔγνωκά σε καὶ τοῦτο μάλιςα ὡς ὄλεθρον δεδοικότι σοι σωτηρίαν ἴσως ἐργάσομαι. ἐγὼ γάρ τοι εἰμὶ ἐκεῖνος, ὃν σὺ ἐρ-

gationi, ut me etiam ejicere de navi vellent. Cum in hoc periculo eſſem, Diopithes, unus ex iis, qui mecum navigabant, patria Bargylиata, qui prius in me ſubinde intuens videbatur admirari; tunc intentius conſiderabat, meque illum ipſum, quem putabat eſſe cognovit. Ergo cum ſolus ad me proxime acceſſiſſet, ſubmiſſa voce ait: Turpiter eſt in te contumelioſa fortuna, Themiſtocles, dum tuam in hoc uno ſalutem collocavit, ſi ignoreris, cum ſis Themiſtocles, & evadere poſſis, ſi lateas. Ego vero te novi & quod maxime ut exitioſum times, per hoc ego tibi ſalutem da-

28. Θεμιςοκλεῖ ὄντι) Poſt hæc verba deeſſe aliquid videtur: interſere ergo cum Caryophilo ſequentia poſt ὄντι, κἀν τῷ λαθεῖν τὸ σώζεσθαι κεῖται.

ῥύσω, ὅτε εἰς Ἀρτεμί-
σιον ἔμπορον κατα-
πλεύσαντα ἀνδρὸς Ἑ-
στιέως ἐχθροῦ ἰδίου ἕνεκα
ἀποθανεῖν ὡς παρὰ
βασιλέως πλέοντα ἠ-
30 ξίουν. Σὺ δὲ, ὅπερ
ἦν, ἀπιστήσας αὐτοῖς,
ἔτι καὶ ἐκάκωσας τῆς
ἐπιχειρήσεως. καὶ οὔτε
εὖ ἐπεπόνθεις ὑφ' ἡ-
μῶν πρότερον, οὔτε
πείσεσθαι προσεδόκας.
31 Ἡγεμὼν γὰρ ἦς βασι-
λεῖ ἀντίπαλος, καὶ ἄλ-
λοις εὐεργεσίαν πα-
ρεῖχου· καὶ ἐγὼ ἀπε-
γνώκειν ἐκείνης τῆς
χάριτος ἀμείψασθαι
Θεμιστοκλέα. καὶ οὐδὲ
ἐβουλόμην. οὐ γάρ σε ὧ-
δε πράξειν, ὥστε καὶ
ἡμῶν δεηθῆναι ἠλπί-
32 σαμεν. Ἀλλ' ὦ Φέ-
ριστε, ἔφην ἐγώ. οὐδ' ἐ-
μοὶ τοῦτο νῦν ἀτύχημα
γέγονεν, εἰ καὶ ἐπὶ τὸ
παρὰ σοῦ λαχεῖν ἀ-
μοιβῆς ἀφῖγμαι. καὶ

dabo. Is enim ego tibi sum, quem servasti, quando mercator Artemisium delatus, propter hominem quendam Hestiensem privatum inimicum quasi Regis explorator ad mortem petebar. Tu vero, id quod res habebat, & fidẽ illis non habuisti, & praeterea propter facinus, quod aggressi erant, punivisti, nec ullo a me antea beneficio affectus, nec afficiendũ te sperans. Dux enim eras Regi adversarius, & beneficia in alios cõferebas, & nulla mihi spes erat fore, ut referrẽ Themistocli gratiam, imo nec volebam. nunquam enim te futurum ea fortuna arbitrabar, ut mea opera indigeres. Ad quem ego: Nec mecum, inquam, infeliciter nunc agitur, optime vir, quando

δυύαταί με ταῦτ' ὠ-
φελεῖν. Σὺ δὲ χαῖ-
ρέ τέ μοι, καί μοι εὐτύ-
χημα ἔςω, εἰ σοι δύ-
ναμις ὧδε ἔχει, ὥςε
σῶσαι Θεμιςοκλέα.
33 Αὐτίκα οὖν ἄγει τε
πρός με τὸν δεσπό-
την τῆς νεὼς ἑταῖρον
ὄντα αὐτοῦ καὶ κοινω-
σάμενος ἐδεῖτο φεύ-
γειν ἀπὸ τῆς Νάξου κα-
τὰ τάχος. ὁ δὲ ἠγα-
νάκτει, καὶ ὁρμῆς εἶχεν
ἐξελθὼν, ἔμελλε μηνύ-
ειν εἰς τὸ ςρατόπεδον.
34 Καὶ ἐγὼ δεήσει μὲν οὐ-
δεμιᾷ ἐχρησάμην, ἀ-
πειλὴν δὲ αὐτοῦ ἔθε-
μαι ἐρεῖν εἰς Ἀθηναίους,
ὅτι με οὐκ ἀγνοῶν ἀλ-
λὰ χρήμασι διαφθα-
ρεὶς σώζει ἐκ τῆς Ἑλ-
35 λάδος. Καὶ ὅτε ἄνθρω-
πος ἔδεισε καὶ μεταβα-
λόμενος δωρεὰν τοῦ ἔρ-
γου ᾐτεῖτο, ἐγὼ δὲ ὑ-
πεσχόμην, καὶ νύκτωρ
ἀναχθέντες ἐκομίσθη-

do & ad persolvendam a te mihi gratiam deveni, & hæc mihi prodesse possunt. Ego vero tibi salutem impartio; & prospera hæc mihi fortuna sit, si tantum vales ut salvum præstes Themistoclem. Illico igitur navis dominum ad me perducit, nam socius illi erat, & communicata re rogabat, ut quamprimum Naxo solveret. Ille vero indignabatur, & impetu quam potuit maximo egressus rem delaturus erat ad Athenienses. Hic ego nullis precibus usus, sed minis etiam additis, dicturum me Atheniensibus, non ignarum rei, verum pecunia corruptum ipsum eripere me de Græcorum manibus, timorem injeci. Quare mu-

36 μὲν εἰς Ἔφεσον. Ἐκεῖ
δὲ Περσῶν τινας κατα-
λαμβάνω φύλακας
Καρίας ὑπ' Ἀρταβάζου
καθεζομένους, καὶ Ξέρ-
ξῃ μὲν ἤδη ἀδεῶς εἶ-
χον, ὅστις εἴην λέγειν·
καὶ τό, τε ὄνομα ἔφρα-
ζον, καὶ ὡς μέγα ὀ-
νήσων τὸν βασιλέως
37 οἶκον ἐλήλυθα. Οἱ δὲ
τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
λόγου πρὸς Ἀρτάβαζον
ἐκόμιζον, ἐμέ τε ἦγον
εἰς Φρύγας. ἦν γὰρ
Ἀρτάβαζος ἐν Φρυγίᾳ.
ὁ δὲ ἐπεὶ τά τε ἄλλα
ἐξ ἐμοῦ, καὶ ὡς διέγνω-
κα πρὸς βασιλέα βα-
δίζειν ἤσθετο, ἐπῄνει
τε καὶ ἔπεμπεν εὐθύς.
38 Καί μοι ἵππους δύο καὶ
ἴσους οἰκέτας δωρεῖται,
καὶ τρεισκαίδεκα δὲ
ἄλλους Περσῶν συνέ-
πεμψεν, οἷς ἥτε ὁδὸς
καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔμε-
λεν, αὐτοὶ καμήλοις
39 ἐχρῶντο. Ὁδεύων δὲ

mutato consilio præmium operis petebat, & ego promisi, solventesque noctu navigavimus Ephesum. Ibi Persas quosdam reperi Cariæ custodes jussu Artabazi considentes. Et Xerxi quidem jam tuto poteram aperire, qui essem & profitebar nomen, & venisse ajebam magnas utilitates allaturus domui Regis. Illi & promissionis verba perferebant ad Artabazum meque ad Phrygas ducebant, Artabazus enim erat in Phrygia. Qui ex me cum & cætera audisset, & meum de adeundo Rege consilium probavit, ac nulla interposita mora misit. Equos etiam duos totidemque famulos mihi largitur, missis ad hæc aliis tredecim Persis, quibus de-

ὄρη μὲν ὀλίγα, κοίλην
διῆλθον οὐχ ὑψηλήν, πε-
διάδα τε ἐθεασάμην καὶ
ὥδευσα καλὴν καὶ οὐ-
δαμῇ ἀνώμαλον. ᾠκεῖ-
το δὲ καὶ εἰργάζετο μά-
λιστ᾽ αὐτῶν τὰ περιτ-
τά. ἡ δὲ ἔρημος θηρία
τε καὶ ζώων ἄλλων ἔ-
40 βοσκεν ἀγέλας. Καὶ
ποταμοὺς ἔπλευσα
πολλούς, καὶ ἔθνεσι παν-
τοίοις ἐμίγνυν. ἤδη δὲ
ἀπὸ τῶν συνόδων καὶ
τῆς Περσίδος φωνῆς
ἀντελαμβανόμην. καί
με οὐκ ἔτι ἡ ὁδὸς χαλε-
πῶς ἔτριβεν ὑπὸ τοῦ
41 ἔθους. Καὶ ἥτε ὁδὸς ἡ-
μῖν ἐτελεύτα, καὶ πα-
ρὰ βασιλεῖ ὅποιπερ
ὡρμήμεθα ἦμεν. ἐπεὶ
δὲ ἐκομίσθη πρὸς αὐ-
τὸν ἀγγελία, παρεῖναι
ἐπὶ θύρας αὐτοῦ Θε-
μιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖ-
ον, ἄγομαί τε ἐγγὺς
αὐτοῦ, καὶ ἀχθεὶς ἄν-
τικρυς τοῦ θρόνου, ἐγὼ

demandata erat cura itineris & commeatus, ii vero camelis vehebantur, in itinere montes vidi paucos, valles transivi nequaquam profundas: planitiem conspexi & prætergressus sum pulchram, & nusquam inæqualem, inhabitata & culta erant in iis præstantissima quæque loca. Deserta solitudo feras aliorumque animalium greges alebat. Flumina tranavi multa, cum gentibus quam plurimis sum congressus, jamque ex congressionibus linguam quoque Persicam intelligebam, & iter me jam assuetum non vexabat. Denique confecimus iter, & quo tendebamus, ad Regem pervenimus. Ut vero nuntiatum illi est, ad fo-

res

μὲν εἰσήκειν, ὁ δὲ καθέζετο, καὶ περιθεασάμενος ὧδε ἔλεγεν.
42 ὦ ξένε Ἀθηναῖε, λόγος μὲν ἤδη περὶ σοῦ πολὺς ἐν ἡμετέρῳ ἐφέρετο οἴκῳ. σύτε ἅμα, καὶ Μήδων ἡ ἐν Σαλαμῖνι συμφορὰ παντὶ ἀνὰ στόμα ἦτε. σὺ δὲ λέγοις ἂν πρὸς ἡμᾶς, πῶς θράσους ἔσχες ὄψει τε ἐμῇ ὀφθῆναι, καὶ
43 φωνῆς ἀκοῦσαι. καὶ σὺ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνος ἐλήλυθας, ὃν Μῆδοι λέγουσιν αἴτιον ἐμοὶ γενέσθαι καὶ πατρὶ ἐμῷ μὴ ἄρχειν Ἑλλήνων. ἀλλ' ἄμεινον μὲν ἐμοὶ ἦν Ἕλληνας ἔχειν, ἢ σὲ τιμωρεῖσθαι. σὺ δὲ τοῦτό γε ἀντ' ἐκείνου παρέσχησαι ἡμῖν. ὥστε ἐπαινέσαντες κολάσο-
44 μεν. Ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ περιΐσταταί μοι ὑπ' ἀνάγκης ἐπαινέσαι τὴν ἀπάτην, ἣν

res ejus adesse Temistoclem Atheniensem, ducor ad ipsum, & ante solium ductus ego quidem stabam, at ille sedit. Atque ubi me circumspectavit: O hospes, inquit, Atheniensis, multus de te sermo nostræ domi erat: tuque una cum Medorum clade ad Salamina in ore omnium versabamini. Age porro, dic nobis, quomodo ausus es in conspectum venire meum & vocem audire? Tune ille Themistocles advenisti, quem Medi ajunt extitisse causam, cur ego & Pater meus in Græcia non dominemur? Satius certe mihi foret Græcos habere, quam te punire. Tu vero illius vice hoc nobis dedisti. Itaque laudabimus,

καιρός τις ποιεῖ ἀγα-
θήν. χρῶμαί τε αὐτῇ
45 καὶ ἔλεγον. Κόλασιν,
ὦ Βασιλεῦ, φεύγοντες,
ἐπί σε βοηθὸν ἀφίγ-
μεθα. κολάζειν γὰρ
ἔμελλον ἡμᾶς οἱ Ἕλλη-
νες ἀντὶ τῆς εἰς πατέ-
ρα τὸν σὸν εὐεργεσίας·
46 ὅτι ὑμῖν φίλα ἐνθυ-
μούμενοι τόντε ἐπὶ Σα-
λαμῖνα πλοῦν κατὰ
τάχος ποιεῖσθαι ἠγ-
γείλαμεν, διεστῶτος
μὲν τότε καὶ τεταραγμέ-
νου τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ
μέλλοντος ἐπὶ Πελο-
47 ποννήσου φεύγειν· καὶ
καιρὸν χρηστὸν ἐπιχει-
ρήσεως παρέχοντες,
τό, τε ζεῦγμα λύειν
ἐθέλοντας ἐκωλύσα-
μεν. καί σοι Μῆδοι μὲν
διὰ τοῦτο μαλιστα ἀ-
πενόστησαν ἐκ τῆς Εὐ-
ρώπης, ἐγὼ δὲ διὰ
ταῦτα ἐπὶ τιμωρίαν
48 ἠγόμην. Ἔφθην δὲ
φυγὰς γενόμενος, ὡς

mus, & pœnas de te sumemus. Hæc quidem ille, mihi vero necessitas subjecit adhibendam fraudem, quæ pro re nata bona fit. Illa igitur utens dicebam: Supplicium fugiens o Rex, sub tuam tutelam veni. Siquidem Græci pœnas a me repetebant pro beneficiis in patrem tuum collatis: quod amico in vos animo significassem, ut classis propere in Salaminem adnavigaret, Græcis tunc inter se dissidentibus ac turbatis, fugamque in Peloponnesum ornantibus; tempusque offerentibus, quo facile opprimi possent. Et cum pontem in Hellesponto excindere vellent, dissuasimus. Ex quo sane tibi Medi ab Europa regressi sunt, ego

ἄν σέ τι ὀνήσω, καὶ ἐμαυτῷ δίκας εὕρωμαι. καὶ ταῦτα ποιήσειν ἐπαγγέλλεται ἰσχὺς, μεθ' ἧς ἐγὼ πλείω κακὰ ἐργάσομαι τοὺς Ἕλληνας, ἢ ἐδόκουν μετ' ἐκείνων ἐργάσασθαι.
49 Ὁ δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ ἀποδώσεις ἡμῖν τὴν Ἑλλάδα, ἣ διά σε ἀφῃρῆσθαι οἰόμεθα, χαῖρέ τε, καὶ οὐδενὸς χρηστοῦ ἀτυχήσεις. καὶ σοὺ τοὺς λόγους πεῖρα τε καὶ ἔρ-
50 γω δώσομεν. Ἐκ τούτου, ὦ Πολύγνωτε, ἀνέτρεφον ἐν τοῖς βασιλείοις τιμῆς τε τυγχάνων, καὶ αἰεὶ τὰ Ἑλλή-
51 νων ἐξεταζόμενος. Καί μοι βασιλεὺς αὐτὸς, ἐπεὶ καὶ τῇ Περσῶν αὐτὸν ἤδη φωνῇ πολλὰ ἠμειβόμην, χρυσοῦν τε δωρεῖται ἀκινάκην, καὶ Περσικὴν ἐσθῆτα χρυ-
52 σοῦ ὑφαντήν. Ἐδωροῦντο δὲ αὐτίκα καὶ οἱ περὶ αὐ-

ego vero propter hæc ad supplicium vocabar. Sed fuga me præripui, ut te aliqua re juvem, & me ulciscar, & hæc se facturam promittit virtus, qua Græcos pluribus afficiam malis, quam fecisse cum illis sum visus, & ille: Quandoquidem reddes nobis Græciam, quæ, ut opinamur, tua causa non est in nostram ditionem redacta; bono sis animo: & nihil boni tibi deerit, atque hæc tua verba efficiemus, ut in actum erumpant. Posthæc Polygnote versabar in regia, in honore habitus, deque statu Græcorum assidue disquirentibus respondens. Et ipse me Rex, postquam cœpi Persarum lingua plerumque illi responsa dare, aureo donavit acinace, & Per-

τὸν, ἐπεὶ τάχιστα ἤρξα-
το ἐκεῖνος. καί μοι ἤ-
δη Ἀρταβάζου οὐχ ἧσ-
σον ἐνόμιζε πιστεύειν,
καὶ ἐπὶ θάλατταν κα-
τέπεμπεν ἐπὶ τὴν ἐκεί-
53 νου στρατηγίαν. Καὶ οὐκ
ἐσθῆτας ἔτι ἡμῖν, οὐδὲ
χρυσὸν, ἀλλὰ πόλεις
τε ἤδη καὶ πολλὴν γῆν
ἐχαρίζετο. ἀφελὼν
γὰρ ἤδη τῆς ἑαυτοῦ βα-
σιλείας Μυοῦντα καὶ
Λάμψακόν τε καὶ τὴν ἐ-
πὶ Μαιάνδρῳ Μαγνη-
54 σίαν ἐμοὶ δίδωσιν. καὶ
Λάμψακον ἠλευθέρω-
σα καὶ πολλῷ φόρῳ
βαρυνομένην ἄπαντος
ἀφῆκα. Μυοῦντα τὴν
ἐν Μαγνησίᾳ καὶ αὐ-
τὴν Μαγνησίαν καρ-
55 ποῦμαι. ἀλλ' οὔτε τῆς
ἐξουσίας, οὔτε τῶν χρη-
μάτων μετά τινος τέρ-
ψεως αἰσθανόμεθα,
ἀλλὰ χρημάτων μὲν
ἅλις εἶναί μοι, καὶ ὅ-
σα ἐναργῆ τὴν ψυχὴν

Persica veste auro contexta. Donarunt & mox exemplo Regis ejus optimates. Jamque non minus mihi quam Artabazo fidem habendam arbitrabatur, & ad maritimam oram mittebat in ejus præfecturam. Nec vestes jam nobis, aut aurum sed urbes & agri plurimum largiebatur. Subtractasque de suo regno Myunta, Lampsacum, & Magnesiam ad Mæandrum sitam mihi dedit. Et Lampsacum liberam feci, & grave quo premebatur, vectigal sustuli. Myunta Magnesiæ, & Magnesiam ipsam ad ferendos mihi proventus habeo, sed neque ob concessam potestatem, neque ob fortunæ amplitudinem ullam percipio voluptatem.

μόνον ἡμῖν ἔσωσεν
56 τῆς γὰρ νῦν παρού-
σης ἀφθονίας οὐδ' οἱ
φίλοι ἅπαντες ἀπο-
λαύετε, ἐξουσίαν δὲ το-
σαύτην ἴσως δυνάμε-
θα Ἕλληνες ὄντες ἀγα-
πᾶν, ὥστε ἐπιστατεῖν
ἐγὼ καὶ ἀνάγκην τὰ
παρόντα μᾶλλον ἢ εὐ-
57 τυχίαν ἡγοῦμαι. Νῦν
δὲ δὴ καὶ μᾶλλον ὑπὸ
συμφορᾶς καταλαμ-
βανόμεθα. Μέμνηται
γὰρ καὶ ἐγείρει τὴν ἐ-
πὶ τοὺς Ἕλληνας στρα-
τείαν βασιλεὺς καὶ ταῦ-
τα ὑπὸ δευτέρας ἤδη
κεκόμισται ἀγγελίας.
καὶ ἡμᾶς ἄρα τοῦ στρα-
τοῦ προβάλλεται ἡγε-
μόνας, καὶ Μήδους ὑπο-
58 τάξει Θεμιστοκλεῖ. καὶ
στρατεύσομαι ἐπ' Ἀθη-
ναίων ναυαρχήσαντι
νας ἐγὼ, καὶ τῷ Ἀθη-
μαχοῦμαι πολλὰ ἄλ-
λα ἔσται, τοῦτο δὲ οὐδέ-
ποτε.

Esse enim mihi satis rerum copiæ video, quibus dum carebamus, exilii molestias sentiebamus; at non omnes qui amici mihi estis, oblectat hæc affluentia, tanta vero in potestate constituti, cum Græci simus, fortasse contenti erimus. Verum ego hæc angustias & necessitatem duco, non prosperitatem. Nunc vero etiam majori calamitate premimur. Nam Rex memoria tenet, & ad suscipiendam in Græcos expeditionem excitat, & alter jam de hoc nuntius venit, & exercitui nos præficit duces, & Medos Themistocli subjiciet: & ibo ego bellum Athenis illaturus, & pugnabo cum Navarcho Atheniensium. Multa erunt alia, hoc nunquam erit.

EPI-

EPISTOLA XX.

Argumentum.

Refert Themiſtocles, ut fuga elapſus ab Admeto Moloſſorum Rege, ad quem ſupplex confugerat, exceptus, & ſoſpes dimiſſus fuerit. quod non permiſſum ſibi fuerit apud eum manere metu Athenienſium & Spartanorum. Hoc idem fuſius tractat Epiſtola XIX. Thucyd. l. I. Plutarchus in Themiſt. Diodorus l. XI.

Θεμιστοκλῆς Τημενίδᾳ χαίρειν.

ΤΑ' ἐν Ἀδμήτῳ οὕτως ἡμῖν ἐπράττετο, ὅπως σὺ ἂν ἔδοξας. ὅτε μὲν οὖν ἥκομεν εἰς αὐτὸν, οὐκ ἔνδημος ἦν, ἀλλ' ἀπεδήμει εἰς Χάονας. Ἐπιτυχόντες δὲ Κρατησιπόλιδι καὶ Στρατολάῳ τοῖς σοῖς, ἀπεδίδομεν ἐκείνῃ γράμματα. καὶ ὁ μὲν ἧκεν οὐ πολλῶν, ἀλλ' ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἴσως ἡμερῶν. ἡμεῖς δὲ ἐφέστιοι

Themiſtocles Temenidæ.

APud Admetum ita nobiſcum actum eſt, ut tua fuiſſet opinio. Non erat ille domi, quando ipſum adiimus, ſed peregre ad Chaonas iverat, in tuos ergo, Crateſipolida & Stratolaum, cum incidiſſemus, literas illi reddidimus. Admetus vero non intra plures quam octo, aut novem dies rediit; nos autem ad

ἐκαθεζόμεθα, οὕτω
γὰρ ἐκέλευεν ἡ Κρα-
3 τησίπολις. Ἀρίβδας
δὲ ὁ μικρὸς ὑποχείριος
ἦν ἐμοὶ, καὶ ξίφος ἐν
θατέρᾳ. Ἰδὼν οὖν ἐ-
μὲ καὶ τὸ παιδίον ὁ
Ἄδμητος, ἐμὲ μὲν ἐγνώ-
ρισεν, καὶ εὖ οἶδ᾽ ὅτι
ἐμίσησεν, τὸ δὲ παι-
δίον ᾤκτειρεν, τὸ δὲ
4 ἐγχειρίδιον ἔδεισεν. ἀ-
ναστήσας τέ με, οἴκοι
μένοντα ἀπηρνεῖτο οἷός
τε εἶναι περισώζεσθαι
δύνασθαι, Ἀθηναίους ὀρ-
ρωδῶν καὶ μᾶλλον ἔτι
Λακεδαιμονίους. πέμ-
ψειν δὲ ὅπῃ σώσομαι
ὑπέσχετο. καὶ πέπομ-
5 φεν. Ἀλεξάνδρου γὰρ τοῦ
Μακεδόνος ἐπέβην ὁλ-
κάδι, εἰς Πύδναν τε νῦν
ὥρμητο ἡ ναῦς, ἐκεῖθεν
δὲ ἐπίδοξος ἦν εἰς τὴν
6 Ἀσίαν καταίρειν. ταῦ-
τα σοὶ τὰ περὶ τῆς

focum ſedebamus, ita enim jubebat Crateſipolis; Aribdam porro parvulum in manu tenebam, & altera gladium. Cum ergo me & puerulum vidiſſet Admetus, me quidem agnovit, & ſat ſcio averſatus eſt; filiolum miſeratus, pugionem extimuit. Inde me ſurgere juſſo, negabat ſe poſſe mihi domi manenti ſalutē ferre, quod Athenienſes timeret, ac multo magis Lacedæmonios. Sed eo miſſurum promiſit, ubi ſalvus eſſem, & miſit. Navem enim conſcendi Alexandri Macedonis. Ea nunc Pydnam verſus curſum tenet: inde navigaturam opinor in Aſiam. Hæc ad

3. Ἀρίβδας) Vide Reineſium ad Boſium epiſt. 76. p. 286. 287.

παρ᾽ Ἄδμητον ἣν ἀφίξεως, καὶ ἵνα γράφῃς Ἀργόθεν, οὐκ αὐτῷ δὲ Ἀδμήτῳ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐδὲ πάνυ τι ἐῴκει βουλομένῳ με σῶν ἀπεῖναι ἀλλὰ τῇ Κρατησιπόλιδι παρά τε τῆς ἀδελφῆς καὶ παρὰ σοῦ μηνυοῦν. οὐδὲ γάρ σου μεῖον ἢ ἐκείνης ἐδόκει μοι προμηθὴς εἶναι.

ad te de meo ad Admetum adventu; atque ut Argis tu ſcribas non ipſi Admeto: neque enim velle admodum videbatur ille me ſalvum abire: ſed Crateſipolidi, ſcribet autem ſoror tua, & tu ipſe. Non enim minus tui, quam illius videbatur ſtudioſa.

EPISTOLA XXI.

Argumentum.

SCripta videtur poſtrema hæc epiſtola e Perſide, cum jam fortunis eſſet auctus a Xerxe Themiſtocles. petit enim ad ſe mitti, quæ illi pretioſiora remanſerant.

Θεμιστοκλῆς Τημενίδῃ χαίρειν.

ΤΩν κρατήρων μοι τῶν ἀργυρῶν τοὺς μεγίστους τέσσαρας, καὶ τῶν θυμιατήρων τῶν χρυσῶν, ἐφ᾽ οἷς ἐπιγέγραπται τὰ Ἀσσύρια

Themiſtocles Temenidæ.

CRateres meos argenteos quatuor maximos, & acerras aureas, quibus inſcriptæ ſunt antiquæ Aſſyriorum literæ; non

H 3 eæ,

τὰ παλαιὰ γράμματα, οὐχ ἃ Δαρεῖος, ὁ πατὴρ Ξέρξου Πέρσαις ἔναγχος ἔγραψεν· θώρακάς τε σιδηροῦς ἐκείνων, ὧν ἔδειξάς μοι τῶν παρὰ Ἀδμήτου, τοὺς ἡμίσεις ἀπόπεμψον, μὴ βραδέως μόνον, μηδὲ εἰκαίως, μηδὲ ἐκ Κορίνθου ἐκθέμενος, ἀλλὰ τάχιστα ἀποστείλας, καὶ κάλλιστα πιστεύσας, καὶ πάντοθεν μᾶλλον ἢ Κεγχρέαθεν ἀναγομένῳ τοὺς κομίζοντας ἐπιβήσας σκάφει. Ἔρρωσο.

Τέλος.

eæ, quas Darius pater Xerxis recens intulit Perſis: & ferreorum thoracum, quos ab Admeto acceptos mihi oſtenderas, partem dimidiam ad me mitte; dum ſero id non facias, aut nulla adhibita diligentia, aut Corintho devehenda cures. Sed quam celerrime mittas, & optime repoſita concredas; atque in navigium quovis e loco potius, quam Cenchreis ſolvens, ea laturos imponas. Vale.

FINIS.

INDEX

INDEX I.

AUCTORUM citatorum & inluſtratorum.

Numerus Romanus paragraphum præfationis, barbarus paginam libri deſignat.

INDEX

INDEX II. RERUM.

Prior numerus epiſtolam, alter paragraphum notat.

INDEX III. VERBORUM.

A.

ἀνη-

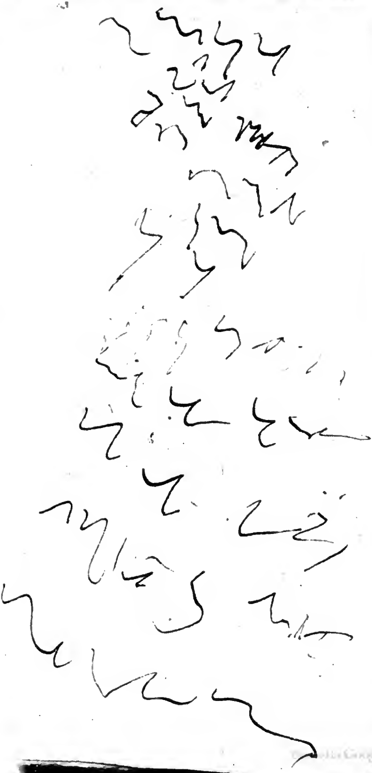
ἀσπά-

Ἡλι-

H.

Μᾶλ-

* * *

24 f